



การสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่นผ่านการเรียนการสอนติ๊กลงชัยมงคลของ
นักเรียนโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่



วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ

บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน



การสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่นผ่านการเรียนการสอนติ๊กลองชัยมงคลของ
นักเรียนโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่



วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ

บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

ปีการศึกษา 2558



**STRENGTHENING OF LOCALITY VIA LEARNING AND
TEACHING KLONG CHAIMONGKOL OF STUDENTS
AT SANKHAMPHAENG SCHOOL, SANKHAMPHAENG
DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE**



BY

PEERAWAT SHIENGCHAREE

**THE THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
IN THE PROGRAM OF
MASTER OF ARTS IN INTEGRATED LOCAL DEVELOPMENT
FACULTY OF GRADUATE STUDY
LEARNING INSTITUTE FOR EVERYONE (LIFE)**

2015

วิทยานิพนธ์เรื่อง (Title)	การสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่นผ่านการเรียนการสอน ติวเข้มของนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง อำเภอ สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้วิจัย	ว่าที่ร้อยตรีพระวัฒน์ เสียงขารี
สาขาวิชา	การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ดร. สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	พระครูศรีสิทธิพิมล ดร. วิสุทธิเมธี

คณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์

ลงชื่อ.....	ประธานกรรมการ (ศาสตราจารย์ ดร. จรรยา สุวรรณชาติ)
ลงชื่อ.....	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) (ดร. ศรีปริญญา รูปกระจ่าง)
ลงชื่อ.....	กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก) (ดร. สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์)
ลงชื่อ.....	กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม) (ดร. พระครูศรีสิทธิพิมล)
ลงชื่อ.....	กรรมการ (ผู้แทนบัณฑิตศึกษา) (รองศาสตราจารย์ ดร. เสรี พงศ์พิศ)
ลงชื่อ.....	กรรมการ (ผู้แทนบัณฑิตศึกษา) (ดร. ทวิช บุญธิ์ศรี)
ลงชื่อ.....	เลขานุการ (อาจารย์ บุญมาก ปุราสะเก)

บัณฑิตศึกษา สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง	การสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่นผ่านการเรียนการสอน ติวกลองซำมวงกลของนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง อำเภอ สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	ว่าที่ร้อยตรีพิระวัฒน์ เสียงซารี
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ
ปีการศึกษา	2558
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ดร. สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร. พระครูศรีสิทธิพิมล วิสุทธิเมธี

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหารูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนติวกลองซำมวงกลที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาศิลปะ 3 ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 12 คน จาก 28 คน ที่ลงเรียนวิชานี้ โดยผู้วิจัยคัดเลือกจากนักเรียนที่ผู้วิจัยสังเกตพบการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่น ดำเนินการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม 2558 ถึงเดือนมีนาคม 2559 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนและครูมาวิเคราะห์ โดยอาศัยตัวชี้วัดตามทฤษฎีโครงสร้างจิตของคราธวอลล์ (Kratwohl) 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ ด้านการตอบสนอง ด้านการรู้คุณค่า ด้านการจัดระบบคุณค่า และด้านการสร้างลักษณะนิสัย

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนติวกลองซำมวงกล การแสดงในชุมชน โดยมีรูปแบบตามอย่างประเพณีโบราณ เช่น ผู้เรียนต้องผ่านพิธีกรรม “ครอบครู” การไหว้กลอง(ครูกลอง) ทุกครั้งทั้งก่อนและหลังการเล่น เนื้อหาที่ประกอบด้วยประวัติความเป็นมาของกลองซำมวงกลที่เคยมีบทบาทในการทำสงครามรักษาบ้านเมือง ในยามสงบใช้ตีในงานบุญ โดยจังหวัดมีจังหวัดออกศึก จังหวัดชนะศึก จังหวัดบุชาธรรม และจังหวัดฝนแสนห่า(ขอฝน) และกระบวนการ

การจัดการเรียนการสอนที่เริ่มจากพิธีกรรมไหว้ครู การฟังประวัติกลองจากปราชญ์ท้องถิ่น การลงมือฝึกปฏิบัติ และการแสดงการตีกลองชัยมงคลในชุมชน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงให้เห็นถึงจิตสำนึกรักท้องถิ่น ได้แก่ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เกรง มีสัมมาคารวะต่อครูบาอาจารย์และพ่อแม่ปู่ย่าตายาย มีระเบียบวินัย เคารพนับถือผู้ใหญ่ มีจิตอาสาช่วยงานโรงเรียนและชุมชน และตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษ



Abstract

Thesis Title	Strengthening of Locality Via Learning and Teaching Klong Chaimongkol of Students at Sankhamphaeng School, Sankhamphaeng Distict, Chiangmai Provice
Researcher	Peerawat Shiengcharee
Name of Degree	Master of Arts
Program	Integrated Local Development
Academic Year	2015
Thesis Advisor	Dr. Surachet Vetchapitak
Co-Thesis Advisor	Dr. Praku Srisitthipimol Wisutthimete

This research aims to discover the formats and contents and process of teaching Klong Chaimongkol (traditional Northern Thai Drum Set) to establish the local awareness and appreciation among the students of Sankamphaeng School, Sankamphaeng District, Chiang Mai, Thailand. The Participatory Research method was selected as the approach for the research. The participants are the 12 out of 28 total current Matthayom 2 (Grade 8) students who enroll in the Art 3 course which is taught by the researcher himself at Sankamphaeng School of the 2015 Academic Year. The selection was made base on the change in the local awareness and appreciation of each student during the time period of October, 2015 through March, 2016. The data was collected by observation and direct interview. After which, the data was analyzed by the indicator of Krathwohl's 5 dimensions of mind structure theory which are The recognition, The response, The appreciation, The value management system, and Character Building.

The research finding indicates that the teaching-learning of Klong Chaimongkol contains the strong relationship with the local community heritage. The format and pattern follow the ancient traditions such as the learners must pass the "Krob Kru" ceremony before learning, the learners conduct "wai" to the drum set to show respect the spirits of past generations teacher before and after performing. The content and history of Klong Chaimongkol connects to the ancient Lanna's War tradition and also to the local religious festival. The styles of Klong

Chaimongkol are “Ok Suek” (Marching into the battle), “Chana Suek” (War Victory Cerebration), “Puja Dharma” (Worshiping Lord Buddha’s Dharma), and “Fon Saenha” (Rain Begging). The experiences of learning history of the drum set from the local scholars, practicing, and performing in the local community events affects the behavior of the students and thus creates the local appreciation in the students of study group. The humbleness, respect for teachers, parents, grandparents and the elders, volunteerism toward the school and community, and recognition of the value of intellectual from their ancestors.



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ดร. สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์ และพระครูศรีสิทธิพิมล ดร. วิสุทธิเมธี กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ สนับสนุน และคอยช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.เสรี พงศ์พิศ ประธานกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้ความรู้แนวคิด และแนะแนวทางในการศึกษาวิจัย เพื่อให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบให้มีความสมบูรณ์ขึ้น ได้แก่ พระมหาชัยวิทย์ ธรรมรัตโต พระมหานคร ปรีงฤทธิ ดร.สงเสริม แสงทอง นายมานพ ยาระณะ นายคำ กาไวย์ และนายมงคล เสียงชารี และขอขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ รุ่น 1 ที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด ขอขอบคุณและขอใจเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยชีวิต เจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ เพื่อปวงชน เชียงใหม่ ที่ให้ความช่วยเหลือในการอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาวิจัย และขอขอบคุณผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ คณะครูอาจารย์ และนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้

คุณประโยชน์ของปริญญาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแด่พ่อมงคลและแม่อรปภา เสียงชารี และครอบครัว “เสียงชารี” พี่ๆ น้องๆ ที่คอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ว่าที่ร้อยตรีพีระวัฒน์ เสียงชารี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	6
จิตสำนึกรักท้องถิ่น.....	14
การถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น.....	19
กลองชัยมงคล.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ผู้ร่วมวิจัย.....	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
วิธีดำเนินการวิจัย.....	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
4 ผลการวิจัย	
ผลจากแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ.....	34
ผลจากการสนทนากลุ่มเชิงมโนคติ.....	59
ผลจากแบบสัมภาษณ์ของนักเรียน.....	65
ผลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน.....	70
ผลจากแบบสัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน.....	96
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	101
อภิปรายผลการวิจัย	105
ข้อเสนอแนะ	108
บรรณานุกรม.....	110
ภาคผนวก ก.	116
ภาคผนวก ข.	126
ประวัติผู้วิจัย.....	142

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ค่าเฉลี่ยร้อยละของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนทดลองซัชมงคลของครู ก่อนเรียน	61
4.2	ค่าเฉลี่ยร้อยละของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนทดลองซัชมงคลของครู หลังเรียน	63



สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	28
1. กลองชัยมงคล วัดบุปผาราม	115
2. ภาพกลองกลองงูชา (กลองปู้จา)	115
3. ภาพกลองสะบัดชัยโบราณ โรงเรียนสันกำแพง	116
4. ภาพกลองสะบัดชัย(กลองวิวัฒนาการ).....	116
5. การเรียนการสอนกลองชัยมงคล สัปดาห์ที่ 1.....	117
6. การเรียนการสอนกลองชัยมงคล สัปดาห์ที่ 2.....	117
7. การเรียนการสอนกลองชัยมงคล สัปดาห์ที่ 3.....	118
8. การเรียนการสอนกลองชัยมงคล สัปดาห์ที่ 4.....	118
9. การเรียนการสอนกลองชัยมงคล สัปดาห์ที่ 5.....	119
10. การสัมภาษณ์พ่อครูมานพ ยาระณะ.....	120
11. การสัมภาษณ์พ่อครูคำ กาไวย์.....	120
12. การสัมภาษณ์พ่อครูมงคล เสียงซารี.....	121
13. พิธีไหว้ครูกลองชัยมงคล.....	121
14. การแสดงศิลปะการตีกลองชัยมงคล พระบรมราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์	122
15. การแสดงศิลปะการตีกลองชัยมงคล พิธีบวงสรวง พระบรมราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์.....	122
16. การแสดงศิลปะการตีกลองชัยมงคลพิธีไหว้ครู.....	123
17. การแสดงศิลปะการตีกลองชัยมงคล งานวัฒนธรรมไทย – ญี่ปุ่น	123
18. การแสดงศิลปะการตีกลองชัยมงคล งานวัฒนธรรมไทย – ญี่ปุ่น	124
19. การแสดงศิลปะการตีกลองชัยมงคล งานวันวิชาการ.....	124

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นนอกจากจะเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมดังที่กล่าวไว้แล้ว ภูมิปัญญาท้องถิ่นยังช่วยในการบรรเทาวิกฤติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีการไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม สภาพความเป็นอยู่ สังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ก่อให้เกิดปัญหามานับประการตามมา และที่สำคัญประการหนึ่งคือ ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาซึ่งมีอยู่ในแต่ละท้องถิ่นถูกกลืนเลือนไปด้วย ดังนั้น แนวทางการแก้ปัญหาและส่งเสริมเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ การให้การศึกษาแก่คนในชาติ และต้องมีการสนับสนุนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้คิดแก้ปัญหาด้านการจัดการ สามารถดำเนินชีวิตได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น ที่สำคัญการจัดการศึกษานั้นจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น การส่งเสริมเรื่องการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษานั้น ควรต้องเริ่มต้นจากนโยบายระดับชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง และเพื่อเป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่การศึกษาทุกระดับ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม เน้นความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม กระบวนการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการในเรื่อง ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับการศึกษาเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นตามที่มีการกำหนดไว้ในหลายมาตรา นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ สรุปได้ว่า ในการจัดการศึกษานั้น จะต้องให้คนไทยเข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทยเป็นพลเมืองดี มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และให้สถานศึกษาพัฒนามาตรฐาน การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิ

ปัญญาท้องถิ่น และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 4 - 7)

จิตสำนึกรักท้องถิ่นของเยาวชนในแต่ละท้องถิ่น มีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นนั้นๆ เพราะองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาก็คือ คน โดยเฉพาะคนที่มีความรักและผูกพันกับท้องถิ่น คนที่มีความรู้สึกประทับใจในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ สังคม และสืบทอดต่อกันมา

เยาวชนจำนวนมากในอำเภอสันกำแพง ในปัจจุบันหันไปตามกระแสวัฒนธรรมสมัยใหม่ โดยเฉพาะที่ไหลบ่าจากตะวันตก เกาหลี และญี่ปุ่น ไม่ตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นจากภูมิปัญญาบรรพบุรุษ และขาดจิตสำนึกรักท้องถิ่น สังเกตได้จากพฤติกรรมที่ไม่สนใจเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่บรรพบุรุษสั่งสมสืบทอดกันมา แต่งกายนุ่งน้อยห่มน้อยตามอย่าง นักร้อง นักแสดงเกาหลี และญี่ปุ่น การนิยมรับประทานอาหารจานด่วนจากร้านสะดวกซื้อ การไม่เคารพเชื้อพืงพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ครูบาอาจารย์ ไม่มีสัมมาคารวะ เช่น ตะโกนเสียงดัง พูดข้ามศีรษะครู อาจารย์ ไม่ขยันหมั่นเพียร มานะอดทน หนักไม่เอาเบาไม่สู้ ขาดความรับผิดชอบ ขาดความซื่อสัตย์ ไม่มีระเบียบวินัย ฯลฯ

สถานศึกษาต่างๆ ได้พยายามสอนและจัดกิจกรรมทั้งในและนอกสถานที่ ให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น โรงเรียนมัธยมศึกษาต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ได้พยายามสอนและจัดกิจกรรม โดยเฉพาะในรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งก็ได้ผลในระดับหนึ่ง

ผู้วิจัยในฐานะครูสอนรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เกี่ยวกับดนตรี/นาฏศิลป์ ของโรงเรียนสันกำแพง เห็นว่าการเรียนรู้ศิลปะดนตรีพื้นบ้านเป็นทางหนึ่งที่สามารถทำให้เยาวชนสันกำแพงเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น และตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษ โดยให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ศิลปะดนตรีพื้นบ้านร่วมกันในชั้นเรียน และในชุมชน ประกอบกับบิดาของผู้วิจัยเป็น “พ่อครู” ด้านการตีกลองชัยมงคล ผู้วิจัยจึงทำโครงการวิจัย เรื่อง การสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น ผ่านการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลของนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อค้นหารูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นของนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อค้นหารูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนติลลองซัยมกคลที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นของนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

คำถามวิจัย

1. ความเป็นมาของกลองซัยมกคล ลักษณะของเครื่องดนตรี ขนบธรรมเนียมและความเชื่อทำนองเพลงและความหมาย และกระบวนการสืบทอดและถ่ายทอดเป็นมาอย่างไรคืออะไร
2. การเรียนการสอนติลลองซัยมกคลควรมีรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการอย่างไรจึงจะทำให้เกิดการเสริมสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นด้านการรับรู้ ด้านการตอบสนอง ด้านการรู้คุณค่า ด้านจัดระบบคุณค่า และด้านการสร้างลักษณะนิสัยอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ โรงเรียนสันกำแพง และชุมชนที่เกี่ยวข้องในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. ขอบเขตด้านผู้ร่วมวิจัย
 - 2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558
 - 2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านกลองซัยมกคลในจังหวัดเชียงใหม่
 - 2.3 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูที่ปรึกษาประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนสันกำแพง

- 2.4 ครูกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา อิงตามมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา โดยชื่นชมร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านดนตรี/นาฏศิลป์

4. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 30 ตุลาคม 2558 – 30 มีนาคม 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

การสร้างเสริม ในงานวิจัยนี้หมายถึง การทำสิ่งที่ยังไม่มีให้เกิดมี และการทำสิ่งที่มีอยู่แล้วให้แข็งแรงขึ้น

จิตสำนึกรักท้องถิ่น ในงานวิจัยนี้หมายถึง การแสดงออกทางพฤติกรรมซึ่งสะท้อนสภาวะที่เกิดขึ้นในจิตใจ กล่าวถึงจิตสำนึกเกี่ยวกับทางด้านจิตวิทยา หรือคุณสมบัติในใจของคน จิตสำนึกในฐานะเป็นสิ่งที่แสดงออกทางพฤติกรรม มีลักษณะนัยที่บอกลถึงการกระทำอันสะท้อนสิ่งที่อยู่ในใจผู้กระทำที่ส่งผลกระทบต่อท้องถิ่นของตน

กลองชัยมงคล ในงานวิจัยนี้หมายถึง เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี จึงด้วยหนัง สองหน้า ชนิดหนึ่งที่ทำด้วยไม้ นิยมทำจากไม้เนื้อแข็ง มีลักษณะคล้าย โองิ่ง จึงด้วยหนังทั้งสองหน้า ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ โดยเฉพาะพิธีทางพระพุทธศาสนาของชาวล้านนา

จิตสำนึกรักท้องถิ่น 5 ด้าน (Krathwohl) ในงานวิจัยนี้หมายถึงตัวชี้วัดตามทฤษฎีโครงสร้างจิตของ Krathwohl 5 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ (Perciving) การตอบสนอง (Responding) การรู้คุณค่า (Value) การจัดระบบ (Organization) การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization)

รูปแบบ ในงานวิจัยนี้หมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กลองชัยมงคล

เนื้อหา ในงานวิจัยนี้หมายถึง ความเป็นมาของกลองชัยมงคล ลักษณะของเครื่องดนตรี ขนบธรรมเนียมและความเชื่อ ทำนองเพลงและความหมาย และกระบวนการสืบทอดและถ่ายทอด

กระบวนการเรียนการสอน ในงานวิจัยนี้หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเพื่อการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่นตามตัวชี้วัดตามทฤษฎีโครงสร้างจิตของ Krathwohl 5 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ การตอบสนอง การรู้คุณค่า การจัดระบบ และการสร้างลักษณะนิสัยให้กับนักเรียน โดยผ่านการเรียนการสอนกลองชัยมงคล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้วิจัยได้ทราบคุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล
2. ผู้วิจัยได้รูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนดีกลองชัยมงคลที่ส่งผลกระทบต่อสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น และตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษแก่นักเรียนโรงเรียนสันกำแพง

3. นักเรียนโรงเรียนสันกำแพงเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น ตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญา
บรรพบุรุษ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

4. ครูสอนศิลปะ คนตรีในโรงเรียนอื่น อาจสามารถนำรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการ
จัดการเรียนรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น และ
ตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษแก่นักเรียนในโรงเรียนของตน



บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่นผ่านการเรียนการสอนติวทดลองซัชมงคลของนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 1.2 จิตสำนึกรักท้องถิ่น
 - 1.2.1 ความหมายของจิตสำนึก
 - 1.2.2 จิตสำนึกด้านวัฒนธรรมกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น
 - 1.3 การถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
 - 1.4 ทดลองซัชมงคล
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 ความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเวศ วะสี (2536: 36) ให้ทรรศนะเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น สะสมขึ้นจากประสบการณ์หรือความชัดเจน จากวิถีชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ เป็นภูมิปัญญาที่มาจากประสบการณ์จริงจึงมีความเป็นบูรณาการสูงทั้งในเรื่องของกาย ใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีวัฒนธรรมเป็นฐาน มีความเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง และเน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าวัตถุนิยม

เสรี พงศ์พิศ (2529:11 – 17) เห็นว่าภูมิปัญญามีความสำคัญ มีคุณค่า เพราะเป็นพื้นเพแห่งรากฐานความรู้ชาวบ้าน ซึ่งเกิดจากการสะสมเป็นระยะเวลายาวนาน มีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดทุกสาขาวิชา ไม่เจาะจงเฉพาะ ภูมิปัญญาได้ผ่านการกลั่นกรองอย่างละเอียดโดยได้ผสมผสานวิถีชีวิตของคนกับสภาพแวดล้อมในแต่ละกาลเวลา มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนเป็นมรดกที่สำคัญของชาวบ้าน ภูมิปัญญาเป็นองค์ความรู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับคตินิยม ความรู้ ความคิด รวมทั้งสังคม

วัฒนธรรม เศรษฐกิจของชาวบ้านในแต่ละยุคแต่ละสมัย ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความสำคัญกับจริยธรรมมากกว่าวัตถุ

ธวัช ปุณโณทก (2537:40-42) ให้ความหมายของภูมิปัญญาจากการศึกษาความหมายที่ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการต่างๆ ได้ศึกษาและกล่าวไว้ พบว่ามีผู้กล่าวถึงคำนี้โดยใช้คำต่างๆ จำนวนมาก ได้แก่ คำว่า ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล

ปรีชา อุตระกุล (2531:40 เห็นว่าภูมิปัญญาเป็นเรื่องที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีตและเป็นเรื่องของการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติแวดล้อม คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติโดยผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณี วิถีชีวิต การทำมาหากิน และพิธีกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความสัมพันธ์เหล่านี้ เป้าหมายก็เพื่อให้เกิดความสุขทั้งในส่วนที่เป็นชุมชน หมู่บ้านและในส่วนที่เป็นปัจเจกของชาวบ้านเอง ถ้าหากเกิดปัญหาไม่สมดุลก็จะก่อให้เกิดความไม่สงบสุขในหมู่บ้านและชุมชน “ภูมิปัญญา ยังหมายถึง ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพในการศึกษาเล่าเรียน การที่ชาวบ้านรู้จักวิธีการทำนา การไถนา การเอาควายมาใช้ในการไถนา การรู้จักนวดข้าวโดยการใช้ควาย รู้จักสานกระบุง ตะกร้า เอาไม้ไผ่มาทำเครื่องใช้ไม้สอยในชีวิตประจำวัน รวมทั้งรู้จักเอาดินขี้กระต๊ามมาแช่น้ำต้มให้เหือดแห้งเป็นเกลือสินเธาว์ ก็เรียกว่าภูมิปัญญาทั้งสิ้น”

ชลธิรา สัตยาวัฒนา (2534) เห็นว่าภูมิปัญญาเป็นผลึกขององค์ความรู้ที่มีการสั่งสม สืบทอดกันกรองกันมายาวนาน มีที่มาหลากหลาย แต่ก็ได้ประสมประสานกันจนเป็นเหลี่ยมมุมที่จรัสแสงคงทนและทำทลายตลอดกาลเวลา “ภูมิปัญญา” คือ องค์ความรู้ ความสามารถทางสติปัญญา ความคิด ความเชื่อ ความสามารถทางพฤติกรรมและความสามารถในการแก้ปัญหาของมนุษย์ และความสามารถที่เป็นองค์รวมทั้งหมดของคนโดยทั่วไป ภูมิปัญญาเกิดจากการสะสมมวลประสบการณ์การเรียนรู้ที่สืบทอดต่อกันมา ภูมิปัญญาก่อให้เกิด เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ในชุมชน

จากแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับภูมิปัญญา พอสรุปเกี่ยวกับความหมายของภูมิปัญญา ได้ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ความสามารถทางพฤติกรรม และความสามารถในการแก้ไขปัญหาของ มนุษย์

2. ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความสามารถ ความชัดเจน ที่กลุ่มชนได้จากประสบการณ์สั่งสมไว้ในการปรับตัว และดำรงชีพตามสภาพแวดล้อมของธรรมชาติ

3. ภูมิปัญญาเป็นเรื่องราวที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีตและเป็นเรื่องราวของการจัดการความสัมพันธ์ ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติโดยผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณี วิถีชีวิต การทำมาหากิน และพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความสัมพันธ์เหล่านี้

4. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ ในการศึกษา การที่ชาวบ้านรู้จักวิธีการทำนา การไถนา การนำกระบือมาใช้ในการไถนา การรู้จักนวดข้าว รู้จักสันกระบุง ตะกร้า เอาไม้ไผ่มาทำเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งรู้จักเอาดินจี้กระต๊ามแช่น้ำต้มให้เหือดแห้งเป็นเกลือสินเธาว์ ก็เรียกว่าภูมิปัญญาทั้งสิ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 11-17)

พัชรา อุยตระกูล (2531:9) ภูมิปัญญาเป็นเรื่องที่สั่งสมมาแต่อดีตเป็นเรื่องของการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติแวดล้อม คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณี วิถีชีวิต การทำมาหากินและพิธีกรรมต่างๆทุกอย่าง เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความสัมพันธ์เหล่านี้

อบเชย แก้วสุข (2543) อธิบายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความสามารถในการใช้พื้นความรู้สร้างสรรค์งานเพื่อพัฒนาและดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น คำว่า “ภูมิปัญญาพื้นบ้าน” เป็นการกล่าวถึงบุคคล ผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงานนั้นๆ อย่างมาก ความรู้ดังกล่าวเป็นความรู้ที่นำมาปฏิบัติมีผลผลิตที่เป็นรูปธรรม เป็นความรู้ที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น ความรู้ ความสามารถดังกล่าวเป็นสิ่งที่สะสมมานาน เป็นโครงสร้างความรู้ที่มีหลักการ มีเหตุผลในตัวเองที่น่าศึกษา ควรอนุรักษ์และสืบทอด สำหรับผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น มีอยู่มากมายในท้องถิ่น แต่ละคนต่างมีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ รวมทั้งมีผลงานเพื่อการดำรงชีวิตที่แตกต่างออกไปหลายด้านหลายสาขาซึ่งแบ่งได้ดังนี้ 1. สาขาเกษตรกรรม 2. สาขาคหกรรม 3. สาขาศิลปกรรม 4. สาขาสาธารณสุข 5. สาขาภาษาและวรรณกรรม 6. สาขาอื่นๆ เช่น ด้านพิธีกรรมต่างๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีลักษณะดังนี้ 1. เป็นความรู้ที่เป็นคุณธรรม สอนให้คนเป็นคนดี สอนให้เด็กเคารพผู้ใหญ่มีความกตัญญูรู้คุณพ่อแม่และผู้มีพระคุณ มีความเอื้ออาทรต่อคนอื่น รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันข้าวของของตนให้แก่ผู้อื่น 2. เป็นความรู้ที่สอนให้เคารพธรรมชาติ รู้จักพึ่งพาอาศัยธรรมชาติโดยไม่ทำลาย ให้เคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์และคนที่ล่วงลับไปแล้ว 3. เป็นความรู้ความสามารถที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดไว้สำหรับคนตรีพื้นบ้านล้านนา จัดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในสาขาศิลปกรรม ที่มีประวัติความเป็นมายาวนานและมีคุณค่ายิ่ง

จุลทรรศน์ พยาฆรานนท์ (2543: 8) ให้ความหมายของ ภูมิปัญญาไว้ว่า ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นความรู้ที่ชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่นได้สั่งสมขึ้นมาจากประสบการณ์ มีการจัดระเบียบประสบการณ์นั้นเป็นหมู่เป็นพวก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และได้ใช้ประโยชน์และประพาศสืบต่อกันมาในหมู่บ้านหลายชั่วอายุคน

พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช (2541: 30) ให้ทรรศนะเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า เกิดจากการสั่งสมความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากบุคคล และสถาบันต่างๆ ในท้องถิ่นโดยมีวัฒนธรรมเป็นฐาน และบุคคลในท้องถิ่นได้ถือปฏิบัติมาเป็นเวลานาน จากทรรศนะของนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นข้างต้น จะเห็นว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้น และปลุกจิตสำนึกให้เห็นคุณค่าของความเป็นไทย เมื่อพิจารณาแล้ว ภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้

สุรินทร์ คำโมนะ(2546:8) กล่าวว่า เรื่องของภูมิปัญญา เป็นเรื่องที่มีขอบเขตกว้างขวาง ลึกซึ้ง ความคิด ความรู้ ความสันทัด เป็นเรื่องของการสั่งสมประสบการณ์มาหลายชั่วอายุคน หลายสิ่งหลายอย่าง ไม่ทราบที่มาว่าใครเป็นผู้คิด ผู้สร้างความรู้ ความสันทัดขึ้นมาเมื่อไร การประมวลเอาความรู้ ความคิด และประสบการณ์เหล่านี้ขึ้นไว้ จึงมีคุณค่ายิ่งนัก น่าจะสรุปได้ว่าภูมิปัญญา มีความสำคัญต่อชาวบ้าน ครอบครัว และชุมชน ดังต่อไปนี้ 1. ภูมิปัญญาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่อดีตอันยาวนาน จนกลายเป็นวิถีชีวิตประจำวันของตนเอง และชุมชนตลอดมา 2. เป็นมรดกทางสังคมที่ได้จากการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการจัดเกลาของกลุ่มคนประพฤติปฏิบัติอย่างมองเห็นแนวทางที่ดี และอย่ามีความเชื่อต่อกันมา 3. ภูมิปัญญาเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีคุณค่ายิ่ง ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความรู้ทางวิทยาศาสตร์ 4. เป็นข้อมูลพื้นฐานของการดำรงชีวิต และการพัฒนาอย่างยั่งยืน จากอดีตจนถึงปัจจุบัน 5. ภูมิปัญญาเป็นแนวทางนำไปสู่การปรับตัวของชุมชน ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเองของชุมชน 6. ภูมิปัญญาช่วยเพิ่มความสมดุลระหว่างธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมกับประชาชนในชุมชนเพราะต่างพึ่งพาอาศัยกัน

สรุปความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ องค์ความรู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับคตินิยม ความคิด ความรู้ทางด้านวัฒนธรรม รวมอยู่ในสังคม สามารถนำความรู้มาสร้างสรรค์งานเพื่อพัฒนา และดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น และเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้น และปลุกจิตสำนึกท้องถิ่นให้เห็นคุณค่าของความเป็นไทย

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเวศ วะสี (2534:11-17) เห็นว่าภูมิปัญญาที่มีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ

1. ความจำเพาะกับท้องถิ่นเรื่องที่จัดเจนอยู่ในตัวตามความเชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์หรือความจัดเจนจากชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ เพราะฉะนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงมีความสอดคล้องกับเรื่องของเรื่อง ท้องถิ่นมากกว่าภูมิปัญญาที่มาจากข้างนอกแต่เอาไปใช้ในท้องถิ่นที่แตกต่างกันไม่ได้หรือไม่ดี
2. มีความเชื่อโยงเป็นบูรณาการสูง ชีวิต สังคมและสิ่งแวดล้อมมีความเชื่อโยงกัน บูรณาการสูง ทั้งในเรื่องของกาย ใจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ความคิดเรื่องแม่ธรณี แม่คงคา แม่โพสพ พระภูมิเจ้าที่ รุกขเทวดา ที่ตัวอย่างของการนำเอาธรรมชาติมาเป็นนามธรรมที่สื่อไปถึง ส่วนลึกของจิตใจที่เชื่อมโยงไปสู่ อัตถประโยชน์ โดยสร้างความสัมพันธ์ที่ถูกต้องให้คนเคารพธรรมชาติ คนเราเมื่อเคารพสิ่งใดย่อมไม่ทำลายสิ่งนั้น การรู้อะไรถ้าสัมผัสได้เพียงวัตถุธรรมแต่ไปไม่ถึงนามธรรมย่อมสัมผัสได้เพียงตื้นๆ หยาบๆ เป็นส่วนเป็นเลี้ยวขาดสัมผัสทางใจที่ลึกซึ้งและการมุ่งประโยชน์ เช่นว่า ดินก็ดี แม่น้ำก็ดี ข้าวก็ดี ต้นไม้ก็ดีก็เป็นแค่วัตถุซึ่งมีส่วนประกอบอย่างนี้ๆ ตามหลักวิทยาศาสตร์ ไม่มีความเคารพจะทำอะไรกับสิ่งเหล่านี้ก็ได้ ความคิดและทำที่อย่างนี้จึงนำไปสู่การทำลายสูง
3. มีความเคารพผู้อาวุโส ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์จึงมีความเคารพอาวุโส เพราะผู้อาวุโสมีประสบการณ์มากกว่าซึ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมประเพณีของไทย

จากการศึกษาแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาที่มี 2 ลักษณะคือ 1. เป็นรูปธรรม ได้แก่ วัตถุการกระทำทั้งหลาย เช่น การเกษตร หัตถกรรม ศิลปกรรมดนตรี การทำมาหากิน 2. เป็นนามธรรม ได้แก่ ความรู้ ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม ปรัชญาหรือแนวทางการดำเนินชีวิต

เสรี พงศ์พิศ (2529:147) เห็นว่าภูมิปัญญาที่มี 2 ลักษณะที่เป็นนามธรรม เป็นโลกทัศน์ ทัศน์ เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิต เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเกิด แก่ เจ็บ ตาย คุณค่าและความหมายของทุกสิ่งในชีวิตประจำวัน อีกลักษณะหนึ่งเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเฉพาะด้านต่างๆ เช่น การทำมาหากิน การเกษตร หัตถกรรม ศิลปะ ดนตรีและอื่น ๆ ภูมิปัญญาเหล่านี้สะท้อนออกมาใน 3 ลักษณะ คือ 1. เป็นความสำคัญที่ใกล้ชิดกัน ระหว่างคนกับโลก สิ่งแวดล้อม สัตว์ พืช ธรรมชาติ 2. ความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ที่ร่วมกันในสังคมหรือชุมชน 3. ความสัมพันธ์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งเหนือธรรมชาติที่ไม่สามารถสัมผัสได้ทั้งหลายจากลักษณะ 3 ประการนี้มีผสมผสานกันอยู่กับวิถีของชาวบ้านที่สะท้อนออกมาถึงภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตอย่างมีเอกภาพ

สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์ (2533:98) วัฒนธรรมมีทั้งส่วนที่มองเห็น (วัฒนธรรมที่เป็นองค์วัตถุ) และส่วนที่มองไม่เห็น (วัฒนธรรมที่เป็นองค์ความเชื่อหรือคุณค่า) ส่วนที่มองเห็นก็เช่นการแต่งตัว การแสดง การฟ้อนรำทำเพลง เครื่องถ้วยโถโอชาม เครื่องเขียนปักถักทอ การวาดเขียน

สถาปัตยกรรม พิธีกรรม และพิธีการ ตลอดจนรูปแบบของการทำมาหากิน และการร่วมมือกันต่างๆ ส่วนที่มองไม่เห็นก็คือเรื่องที่คุณคิดอย่างไรกับธรรมชาติ กับสังคม และกับตัวเอง ซึ่งเรียกว่า “คุณค่า” และตัวคุณค่านี้อาจเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

อังกฤษ สมคะเนย์ (2524 : 10) ได้กล่าวถึงประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่ามีด้วยกัน 4 กลุ่ม ดังนี้

1. เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคติ ความเชื่อและหลักการที่เป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมถ่ายทอดกันมา
2. เป็นเรื่องของศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี
3. เป็นเรื่องของการประกอบอาชีพของแต่ละท้องถิ่น ที่ได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับกาลสมัย
4. เป็นเรื่องของแนวคิดหลักปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชาวบ้านนำมาใช้ในชุมชน ซึ่งเป็นอิทธิพลของการก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ภูมิปัญญาทั้ง 4 ประเภท ปรากฏให้เห็นในลักษณะของการประกอบอาชีพ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมต่างๆ ที่ได้มีการถ่ายทอดให้คนรุ่นต่อๆ มา

เนื่องด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดจากประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อมวิถีชีวิตทั้งหมด มีการถ่ายทอดกันต่อกันมาเป็นวัฒนธรรมและวิถีการดำรงชีพสอดคล้องอยู่ในเครื่องมือเครื่องใช้ ขนบธรรมเนียม ประเพณีศาสนา พิธีกรรม ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

วิชิต นันทสุวรรณ (2528 : 10-11) อ้างถึงใน จิรณี สินุช (2543 : 16) ได้จำแนกประเภทของภูมิปัญญาชาวบ้านที่สำคัญออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. ภูมิปัญญาจากการใช้ชีวิตในธรรมชาติ เนื้อหาของภูมิปัญญา คือ การอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตกับธรรมชาติในลักษณะของกฎเกณฑ์ ที่พึงปฏิบัติและข้อห้ามที่มีให้ชาวบ้านปฏิบัติ ความเชื่อต่อธรรมชาติต่าง ๆ เรื่องของผีที่ทำให้เกิดภาวะสมดุลของการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับธรรมชาติ 2. ภูมิปัญญาจากประสบการณ์อยู่ร่วมกัน ภูมิปัญญาแบบนี้มีพฤติกรรมตามแบบแผนของสังคม มีกฎเกณฑ์บอกอย่างนั้นคืออย่างนี้ไม่ดี มีระบบความสัมพันธ์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติเป็นหลัก มีความเข้าใจในอนิจจังของชีวิตเป็นแก่นสูงสุด รูปธรรมพึงแสดงออก คือ ความเชื่อเรื่องบรรพบุรุษ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ผีพ่อแม่ และพิธีกรรมต่าง ๆ เป็นต้น 3. ภูมิปัญญาจากประสบการณ์เฉพาะด้าน เช่น ภูมิปัญญาจากประสบการณ์การทำมาหากินในด้านต่าง ๆ ภูมิปัญญาด้านการรักษาโรค เป็นต้น

ศุรเชษฐ เวชชพิทักษ์ (2533) ได้แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบการผลิต หรือการประกอบอาชีพซึ่งมีลักษณะการประกอบอาชีพแบบพุทธเกษตรกรรม หรือการประกอบอาชีพที่มีลักษณะจัดความสมดุลสอดคล้องกับธรรมชาติ มุ่งการพึ่งพาตนเองเป็นกระแสหลักมากกว่าการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก ได้แก่ การทำวนเกษตร การทำเกษตรผสมผสาน และการทำเกษตรแบบธรรมชาติ 2. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับระบบสังคม หรือการจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ซึ่ง ได้แก่ ความเชื่อ คำสอน ค่านิยม ประเพณี ที่แสดงออกในแบบแผนการดำเนินชีวิต 3. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การรักษาป่าไม้ของชุมชน การรักษาโรคด้วยสมุนไพร

อังกุล สมคะเนย์ (2524 : 10) ได้กล่าวถึงประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่ามีด้วยกัน 4 กลุ่ม ได้แก่ 1. คติ ความเชื่อและหลักการที่เป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมถ่ายทอดกันมา 2. ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี 3. การประกอบอาชีพของแต่ละท้องถิ่นที่ได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับกาลสมัย 4. แนวคิดหลักปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชาวบ้านนำมาใช้ในชุมชนซึ่งเป็นอิทธิพลของการก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

จารุวรรณ ธรรมวัตร (อ้างถึงใน ศุรพงษ์ จวิฑ์คดี 2541 : 39-40) ได้กล่าวถึงวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่เด็กว่าการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่เด็กต้องใช้วิธีง่ายไม่ซับซ้อนสนุกสนาน ดึงดูดความสนใจโดยผ่านการละเล่น การเล่านิทาน การเลียนแบบ การเล่นปริศนาคำทาย ทั้งนี้เพราะเด็กมีความสนใจสั้น และเบื่อง่าย หากใช้เทคนิคในการสร้างนิสัยและบุคลิกภาพผนวกกับการเสริมสร้างจริยธรรมที่เหมาะสมย่อมทำให้การถ่ายทอดความรู้ทำได้ง่ายขึ้น ส่วนวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่ผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ผ่านประสบการณ์ต่างๆ มากมาย มีหน้าที่การงานที่แตกต่างกันย่อมผ่านประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายวิธีในหลายเนื้อหาความรู้มาก่อนจึงมีการใช้วิธีการนั้นในการถ่ายทอดความรู้โดยวิธีการบอกเล่าโดยตรง หรือบอกผ่านพิธีการ พิธีกรรมทางศาสนาตามขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น ผู้ใหญ่มักได้รับการมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการให้ คำสั่งสอน ให้พรเพื่อเป็นสิริมงคลในด้านครอบครัว หรือการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นตัวอย่างในการถ่ายทอดภูมิรู้อย่างหนึ่งในวัฒนธรรมไทย วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาอีกรูปแบบหนึ่งสำหรับผู้ใหญ่ คือการถ่ายทอดผ่านพิธีกรรมบันเทิง โดยสอดแทรกผ่านกระบวนการและเนื้อหาคำร้องลึเก ลำตัดในภาคกลาง โนราห์และหนังตะลุงในภาคใต้ หนังประโมทัย กลอนคำ คำผญา คำสอของภาคอีสาน และคำซอของภาคเหนือเป็นต้น ในคำร้องมักกล่าวถึงประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่น คติธรรม คำสอนของ

ศาสนา การเมืองการปกครอง การประกอบอาชีพ การรักษาโรคพื้นบ้านรวมทั้งการปฏิบัติตนตามจารีตประเพณีต่าง ๆ

ประโยชน์ของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประกอบ ใจมั่น (2539,หน้า 84) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของภูมิปัญญาชาวบ้านคือ

1. ช่วยให้สมาชิกชุมชน หมู่บ้าน ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
2. ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม
3. ช่วยให้ผู้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนทันต่อความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากสังคมภายนอก
4. เป็นประโยชน์ต่อการทำงานพัฒนาชนบทของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ เพื่อจะได้กำหนดท่าทีการทำงานให้กลมกลืนกับชาวบ้านมากยิ่งขึ้น

รุ่ง แก้วแดง (2541,หน้า 204-212) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของภูมิปัญญาว่าในการพัฒนาประเทศไทยเพื่อให้เจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้น เราให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางอุตสาหกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดมา แต่ยิ่งพัฒนาที่พบว่ามีปัญหาประเทศไทยต้องวิ่งตามและพึ่งพาภูมิรัฐของต่างประเทศอยู่ตลอดเวลา เป็นการพัฒนานำมาซึ่งปัญหาต่างๆมากมาย นับตั้งแต่การเสียดุลการค้า ความไม่สมดุลระหว่างวิทยาศาสตร์กับวัฒนธรรม ความไม่สมดุลระหว่างอุตสาหกรรมกับเกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ก็เพราะเราได้พัฒนาประเทศและจัดการศึกษาโดยตลอดทั้งของดีที่ประเทศไทยเรามีอยู่คือ “ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือ ภูมิปัญญาชาวบ้าน” ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น สร้างศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิแก่คนไทย ทำให้บรรพบุรุษของเราได้ดำเนินชีวิตอยู่ในผืนแผ่นดินมาอย่างสงบสุขเป็นเวลายาวนาน

นันทสาร สีสลับ(2542,หน้า 25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของภูมิปัญญาไทยว่า

1. ภูมิปัญญาไทยช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น
2. สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย
3. สามารถปรับประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม
4. สร้างความสมดุลระหว่างคนในสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน
5. เปลี่ยนแปลงปรับปรุงได้ตามยุคสมัย

กล่าวโดยสรุปได้ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคม โดยมีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และเป็นประโยชน์ในการทำมาหากิน และส่งเสริมในด้านการเกษตรกรรม การถนอมอาหาร การปรุงอาหาร การค้าขาย และการแพทย์แผนไทยและตลอดจนการนำภูมิปัญญามาช่วยในการพัฒนาประเทศไทยเพื่อเจริญทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งช่วยสร้างชาติไทยให้เป็นปึกแผ่นสร้างศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิแก่คนไทย ทำให้บรรพชนของเราได้ดำรงชีวิตอยู่บนผืนแผ่นดินนี้มาอย่างสงบสุข

1.2 จิตสำนึกกรีกท้องถิ่น

1.2.1 ความหมายของจิตสำนึก

หลวงวิเชียร แพทยาคม ได้ให้ความหมายของคำว่าความสำนึกหรือจิตสำนึก (Consciousness) ไว้ว่า เป็นความรู้สึกสำนึกตัว หรือรู้ตัวมีสติ การที่มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เป็นปกติ สามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยดี เกิดจากมันสมองส่วนสูงเป็นเครื่องบังคับ ให้ปฏิบัติงานด้วยดี ยิ่งกว่านั้นต้องอาศัยความรู้สำนึกตัวเป็นเครื่องบังคับให้มนุษย์ทำงานได้อย่างถูกต้องด้วยความมีสติ หากปราศจากความสำนึกนี้แล้ว ร่างกายก็จะไม่สามารถทำกิจการไปได้ด้วยดี สมดังมุ่งหวังไว้ ความสำนึกไม่มีตัวตนแต่ผู้รู้เรื่องนี้โดยทั่วไปก็ได้ให้ความสำคัญว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์และสัตว์จะต้องมีอยู่เสมอจะขาดเสียมิได้ โดยความสำนึกนี้เป็นสมบัติที่เกิดมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ แต่สามารถพัฒนาและอบรมกล่อมเกลามาได้ ด้วยการปลูกฝังทางวัฒนธรรม หรือผ่านกระบวนการเรียนรู้ (อ้างในธรรมรัตน์ วงศ์ประเสริฐ, 2539: 11)

บุญสม หารษาศิริพจน์ (2542: 72) กล่าวว่าภาวะที่จิตตื่นตัว คือ ภาวะที่สามารถรับรู้และเรียนรู้ในสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและจากสังคม ภาวะที่ตื่นตัวและรู้ตัวเป็นภาวะที่เกิดขึ้นกับความรู้สึกหรือรับรู้ในสิ่งที่เป็นอยู่และควรจะเป็นจิตสำนึกของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับพื้นฐานของจิตใจและพื้นฐานของความรู้ ความเป็นผู้มีศีลธรรมของบุคคลนั้น พื้นฐานของจิตใจของแต่ละคน ขึ้นกับพื้นฐานของครอบครัวและสภาพแวดล้อมที่มีความสุข ความอบอุ่นในครอบครัวช่วยให้สมาชิกที่มีความมั่นคงในจิตใจและเป็นคนที่สามารถจะรับรู้และรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมได้

สุพจน์ ทราญแก้ว (2545: 45 - 57) ได้ให้ความหมายของจิตสำนึกว่าเป็นสภาวะจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกความคิดความปรารถนาต่างๆ สภาวะจิตใจดังกล่าวเกิดความรู้ซึ่งมีความหมายเหมือนกันกับคำว่ารู้ตัวอันเป็นมาจากการประเมินค่าการเห็นความสำคัญซึ่งเป็นสิ่งที่ได้มาจากทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความเห็น ความสนใจของบุคคล คำว่าจิตสำนึกเป็น คำที่มีความหมายใกล้เคียงที่สุดกับคำว่า ความเชื่อ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดจากการรวบรวมและสัมพันธ์กันของประสบการณ์ของคน ทำหน้าที่ประเมินค่าของจิตใจว่าสิ่งใดเป็นสิ่งสำคัญ หากปราศจากความเชื่อประสบการณ์ต่างๆ ที่คนมีอยู่นั้น ก็จะอยู่เพียงในความทรงจำไม่มีส่วนใดมีความสำคัญเด่นชัดขึ้นมาแต่หากว่าประเมินค่าแล้วตระหนักถึงความสำคัญที่มีต่อสิ่งนั้น แสดงว่า จิตสำนึกถึงสิ่งนั้นๆ ของบุคคลเกิดขึ้นแล้ว

แอนดริว (Andrew, 2001: 160) กล่าวว่า จิตสำนึก (Consciousness) ว่าเป็นสภาพทั่วไปของจิตใจของสภาวะการตื่นตัวของมนุษย์เป็นลักษณะเฉพาะที่เกิดจากความเข้าใจในความรู้สึกเป็นความคิด (Thoughts) ความรู้สึก (Feeling) ความรู้หรือความสนใจ (Awareness) และเป็นลักษณะปกติของมนุษย์

เรย์มอน (Raymond. 1999: 209) กล่าวถึงจิตสำนึก (Consciousness) ว่าเป็นลักษณะเด่นที่ช่วยให้สังเกตได้ของจิตใจ (Mental life) ซึ่งมีความหมายต่างๆ ดังนี้ (ก) เป็นลักษณะอารมณ์ที่มีความรู้สึกตัว (ข) เป็นผลหลักจากการแสดงความรู้สึก (ค) เป็นความสามารถในการเข้าใจที่เกิดจากการมีประสบการณ์ (ง) เป็นผลที่เกิดจากการกระทำของสมอง (จ) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อม และ (ฉ) เป็นลักษณะแสดงออกที่เกิดจากประสบการณ์ในแต่ละคนในช่วงเวลาที่เกิดขึ้น

ชาย โพรซิติตา และคนอื่นๆ (2543: 8 - 10) ได้จำแนกจิตสำนึกเป็นสองด้าน คือ จิตสำนึกในฐานะเป็นภาวะหรือคุณสมบัติของจิตใจ และจิตสำนึกในฐานะเป็นสิ่งที่แสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่งสะท้อนสภาวะที่เกิดขึ้นในจิตใจ จิตสำนึกในฐานะเป็นภาวะหรือคุณสมบัติของจิตใจ จะเป็นการกล่าวถึงจิตสำนึกเกี่ยวกับทางด้านจิตวิทยา เป็นเรื่องของทำความเข้าใจถึงสภาวะ หรือคุณสมบัติในใจของคน ซึ่งเป็นการกระทำทำความเข้าใจกระบวนการทางจิต จิตสำนึกในฐานะเป็นสิ่งที่แสดงออกทางพฤติกรรม มีลักษณะนัยที่บอกถึงการกระทำอันสะท้อนสิ่งที่อยู่ในใจผู้กระทำ

สมพงษ์ สิงหนผล (2542: 16) กล่าวว่า จิตสำนึกเป็นเรื่องของจิตใจ เป็นความรู้สึกนึกคิดภายในตัวบุคคลที่เกิดขึ้นได้และเกิดขึ้นด้วยการเรียนรู้ จิตสำนึกเมื่อเกิดขึ้นแล้วยากนักที่จะหยุดหรือหมดหายไป คนที่มีจิตสำนึก ซึ่งมักเป็นจิตสำนึกที่ดีจะประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับจิตสำนึกและใช้จิตสำนึกเพื่อประโยชน์ต่อสิ่งต่างๆ จิตสำนึกที่ควรจะต้องสร้างในตัวเองและเยาวชนควรจะมีอยู่ 3 ด้านหลักๆ คือ

1. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self Consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อการพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความมานะอดทน ความรับผิดชอบความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์ จิตสำนึกในจรรยาบรรณ คุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น
2. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่ง เช่น ความรัก ความเห็นอกเห็นใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น
3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมหรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public Consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกันหรือคำนึงถึงผู้อื่น ที่อยู่ร่วมสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน ได้แก่ จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ (เศรษฐกิจแบบพอเพียงแบบช่วยเหลือกัน แบบพึ่งตนเอง และเพื่อการแข่งขันในสังคมโลก) จิตสำนึกด้านการเมือง ประชาธิปไตยก้าวหน้า การมีส่วนร่วมของประชาชน จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม (การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) จิตสำนึกด้านสุขภาพ (การดูแลรักษาตนเอง) จิตสำนึกด้านสังคม (การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของสังคม) จิตสำนึกด้านวัฒนธรรม (ความเป็นไทย การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม) รวมไปถึงจิตสำนึกการรวมกลุ่ม

อาจกล่าวได้ว่า จิตสำนึก หมายถึง สภาวะที่เป็น ส่วนประกอบของโครงสร้างทางความคิด ที่ลึกซึ้งของบุคคล ซึ่งเกิดจากการหล่อหลอมและจากพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว สภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่เติบโต เป็นการก่อเกิดจากภายในที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือสูญหายไป จิตสำนึกของบุคคลจึงสามารถเห็น ได้จากการกระทำนั้นๆ ที่มีต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่นที่อยู่ในกลุ่มชน หรือสังคมเดียวกันในด้านความรู้สึกที่มีต่อปรากฏการณ์ต่างๆ ทางสังคม และตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมโดยรวม ซึ่งมีผลต่อคนส่วนใหญ่จิตสำนึกที่ดีในตัวบุคคลจะส่งผลให้มีการแสดงออกที่ดีหรือพฤติกรรมการปฏิบัติที่เหมาะสม ตลอดจนแนวทางการแก้ไขสภาวะการณ์ นั้นให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมได้เป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์ต่างๆ ของมนุษย์ที่รวมตัวกันขึ้น และมีความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ต่างๆ เหล่านั้นและประเมินค่าสิ่งเหล่านั้นออกมาเป็นจิตสำนึก ดังนั้นจิตสำนึกเป็นพฤติกรรมภายในอย่างหนึ่งของมนุษย์ ที่แสดงออกถึงภาวะทางจิตใจที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด และความปรารถนาต่างๆ ในลักษณะที่ตื่นตัวต่อบุคคล ต่อหลักการ หรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันเกิดจากการรับรู้ และพฤติกรรมภายในของมนุษย์ คือพฤติกรรมที่เป็นการตีความข่าวสารที่ได้รับจากความรู้สึก เพื่อให้รู้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นคืออะไร เรียกว่าการรับรู้ การรับรู้จึงเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยความรู้สึก และการตีความ (ชัยพรวิชชาวุธ. 2517: 5)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึก

จากการศึกษาเอกสารทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึก (กันยา สุวรรณแสง. 2532: 27-39; เดิมศักดิ์ ทวณิช . 2546: 20-26 ; ถวิล ชาราโกชน์. 2545: 16-17; ลักษณ์า สรีวัฒน์. 2544: 3-4; สุชา จันทน์เอม. 2544: 6-10) พบว่า กลุ่มนักจิตวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับจิตสำนึกที่สำคัญ 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มจิตวิเคราะห์ กับกลุ่มโครงสร้างของจิต

กลุ่มจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ริเริ่มโดย ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เน้นศึกษาเรื่องจิตไร้สำนึก และกระบวนการทำงานของจิตไร้สำนึก นักจิตวิทยากลุ่มนี้เชื่อว่าจิตไร้สำนึกเป็นสาเหตุสำคัญในการจูงใจให้บุคคลมีพฤติกรรมแทบทุกอย่าง กลุ่มนี้เห็นว่าจิต มี 3 ลักษณะคือ Id Ego และ Super Ego

Id เป็นพลังที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ไม่มีระบบ ไม่มีเหตุผล ไม่ขึ้นอยู่กับเวลา ประกอบด้วยแรงขับทางชีวภาพ เช่นความต้องการอาหาร น้ำดื่ม การขับของเสีย การหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด ความต้องการทางเพศ ความก้าวร้าว เป็นหลักของความพอใจทันทีที่ถูกกระตุ้น หรือได้รับแรงขับ โดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงหรือความชอบธรรมใด ๆ มักถือความพอใจของตนเองเป็นหลัก

Ego เป็นพลังที่พัฒนามาจากการเรียนรู้โลกตามความเป็นจริงตั้งแต่วัยเด็กเพื่อสนองพลัง

Id พลังนี้จะรับรู้โลกตามข้อเท็จจริง จะเป็นพฤติกรรมที่มีเหตุผลและสังคมยอมรับ เด็กจะเกิดการเรียนรู้ว่าแรงขับของคณนั้นจะไม่ได้รับการตอบสนองที่พึงพอใจอย่างทันทีทันใด เช่น เมื่อหิวข้าวก็ต้องรอนจนกว่าจะถึงเวลารับประทานอาหาร นั่นคือการนำเอาโลกแห่งความเป็นจริงมาพิจารณาการรอเวลาเพื่อสนองตอบต่อแรงขับทำให้บุคคลจำเป็นต้องปรับบุคลิกภาพให้เหมาะสม ซึ่ง Ego จะเป็นตัวที่ตัดสินใจว่าควรแสดงพฤติกรรมเช่นใดจึงจะเหมาะสมและแรงขับจาก Id ควรได้รับความพึงพอใจในลักษณะใด Ego จึงเป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างความต้องการของ Id กับความต้องการของ Super Ego

Super Ego พัฒนามาจากกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลในสังคมวัฒนธรรมนั้น ๆ คือจิตสำนึกแห่งคุณธรรม ความดีงาม ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี Super Ego เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับจิตสำนึกของแต่ละบุคคลจะเป็นตัวตัดสินใจว่าการกระทำใดเป็นสิ่งที่ถูกหรือผิดนอกจากโครงสร้างทางจิตดังกล่าวแล้ว فروยด์ได้เสนอลำดับขั้นของจิตสำนึก 3 ลักษณะคือ จิตสำนึก คือการที่คนรู้ตัวตลอดเวลาที่กำลังทำอะไรอยู่ รู้ว่ารอบตัวเรามีอะไรเกิดขึ้น จิตก่อนสำนึก (Preconsciousness) เป็นลำดับขั้นที่อยู่ระหว่างจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก ภาวะทางจิตยังไม่ถึงจิตสำนึกแต่พร้อมที่จะไปถึงจิตสำนึก จิตใต้สำนึก (Unconsciousness) จะมีอิทธิพลเหนือจิตสำนึก กระตุ้นให้มีพฤติกรรมประจำวันต่างๆ ไป เป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมไร้เหตุผล และผิดปกติในลักษณะต่าง ๆ จิตใต้สำนึกตามแนวคิดของ فروยด์ มักหมายถึงความคิด ความรู้สึกด้านลบเป็นส่วนใหญ่ โดยมีความสัมพันธ์ระหว่าง Id, Ego, Super Ego, Consciousness, Preconsciousness และ Unconsciousness

กลุ่มโครงสร้างของจิต (Structuralism) หรือกลุ่มโครงสร้างนิยม มี วิลเฮล์ม แมกซ์ วุนด์ (Wilhelm Max Wundt) เป็นผู้ก่อตั้ง มุ่งศึกษาเรื่องจิต (Mind) โดยเห็นว่า ร่างกายและจิตใจต่างเป็นอิสระต่อกัน แต่ทำงานสัมพันธ์กัน พฤติกรรมเกิดจากการกระทำของร่างกาย ภายใต้การควบคุมสั่งการของจิตและจิตก็จะได้รับแนวความคิดจากการทำงานของร่างกาย จิต ที่สำคัญมี 3 ส่วน คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสัมผัส ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้สึกรู้ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างจินตนาการ วิธีการที่นักจิตวิทยากลุ่มโครงสร้างของจิตใช้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมภายในของบุคคลเรียกว่า การตรวจสอบจิต (Introspections) ซึ่งเป็นวิธีที่บุคคลนั้นบรรยายความคิด อารมณ์ และสิ่งที่จดจำไว้ภายในตามความเป็นจริง ไม่บิดเบือน โดยกลุ่มนี้เชื่อว่าแต่ละคนรู้เรื่องภายในของตนดีที่สุด

ขอบเขตด้านความรู้สึกรู้หรือจิตพิสัย (Affective Domain) มีทั้งหมด 5 ชั้น (Krathwohl และคณะ, 1965) ดังนี้ 1. การรับรู้ (Receiving or Attending) เป็นความรู้สึกรู้ที่เกิดความไวในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ นั้น ถือว่าเป็นสิ่งเร้าที่นำไปเร้าให้บุคคลรับรู้โดยมีการรู้จึก (Awareness) มีความยินดีที่จะรับรู้

(Willingness to receive) การพิจารณาเลือกสรรสิ่งที่ รับรู้ (Controlled or Selected attention) 2. การตอบสนอง (Responding) เป็นการแสดงความปรารถนาที่ตนเองเข้าไปผูกพันกับเรื่องราว เหตุการณ์ สถานการณ์กิจกรรมต่างๆ จนทำให้ ตนเองเกิดความพอใจจากการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอน การตอบสนอง แบ่งออกเป็น การยินยอมตอบสนอง (Acquiescence in responding) การยินดีตอบสนอง (Willingness to respond) ความพอใจในการ ตอบสนอง (Satisfaction in response) 3. การสร้างคุณค่า (Valuing) เป็นการแสดงที่เกิดจากความผูกพันต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมผลิตทางสังคม จน มี การยอมรับและนำมาเป็นลักษณะของความเชื่อในขั้นนี้แบ่งออกเป็น การยอมรับคุณค่า (Acceptance of a value) การนิยม ชมชอบในคุณค่า (Preference for a Value) การเชื่อถือหรือผูกมัด ในคุณค่า (Commitment) 4. การจัดระบบคุณค่า (Organization) เป็นการนำคุณค่ามาทำให้เป็นระบบ จัดพวกคุณค่า หาความสัมพันธ์ของคุณค่ากำหนดคุณค่าที่เด่นและสำคัญเมื่อยึดถือคุณค่าได้แล้ว ถ้า พบคุณค่าที่มากกว่าหนึ่งอย่างในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง บุคคลจะจัดระบบคุณค่าเหล่านั้นเป็น พวกหมู่กลุ่ม หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าที่จัดและกำหนดว่าคุณค่าใด เด่นคุณค่าใดสำคัญในขั้น นี้ แบ่งออกเป็นการสร้างความคิดรวบยอดของ คุณค่า (Conceptualization of a Value) และการ จด ระบบคุณค่า (Organization of a Value Complex) 5. การสร้างลักษณะนิสัยที่เกิดจากคุณค่าหรือ ค่านิยม (Characterization by a Value Complex) เป็นการจัดระบบคุณค่าตามความคิดของแต่ละ บุคคลแล้วทำให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมตามระบบคุณค่านั้นไปเป็นระยะเวลาอันยาวนาน เป็นการปรับตน ให้สอดคล้องกับวิถีทางตามระบบ ความเชื่อ นั่นคือ ทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นลักษณะนิสัย ประจำตัวบุคคลในขั้นนี้แบ่งออกเป็นการควบคุมตนเองแบบทั่วไป (Generalized set) การสร้าง ลักษณะนิสัย (Characterization)

1.2.2 จิตสำนึกด้านวัฒนธรรมกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น

มีนักวิชาการให้ความหมายหรือคำจำกัดความของคำว่าอนุรักษ์ไว้หลายท่าน ยกตัวอย่างเช่น สุวิชัย รัศมิ์ (2530: 1) อธิบายว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การดูแลรักษา เพื่อให้คง คุณค่าไว้ และให้ความหมายรวมถึง การป้องกัน การสงวน การรักษา การปฏิสังขรณ์และการบูรณะ ด้วย โดยที่การสงวนรักษามีหมายถึง การดูแลรักษาไว้ตามสภาพเดิมเท่าที่เป็นอยู่ และป้องกันมิให้ เสียหายต่อไป สำหรับการปฏิสังขรณ์ หมายความว่า การทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิมอย่างที่เคยเป็นมา และการบูรณะ หมายถึง การซ่อมแซมและปรับปรุงให้มีรูปทรงลักษณะกลมกลืนเหมือนของเดิม มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ต้องแสดงความแตกต่างของสิ่งที่มีอยู่เดิมและสิ่งที่ทำขึ้นใหม่

ไบแสง สุชะวันนะ (2530: 1) อธิบายว่า การอนุรักษ์คือการรักษาให้คงเดิม โดยการ อนุรักษ์ที่เกี่ยวกับ ทรัพยากรธรรมชาติ คือการรู้จักใช้อย่างมีประสิทธิภาพใช้ได้นานที่สุด สำหรับ

การอนุรักษ์ที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมคือ การรู้จักรักษาไว้มิให้สูญสิ้นไป หรือให้คงอยู่ในสภาพเดิม

1.3 การถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2544) เห็นว่า วัฒนธรรมท้องถิ่นบางครั้งใช้คำว่า วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมราษฎร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาชาวบ้าน ทดแทนกันได้และเป็นที่เข้าใจร่วมกันในระดับหนึ่งของกลุ่มคนผู้ทำงานทางด้านวัฒนธรรมและการพัฒนาชุมชน ซึ่งไม่ว่าจะใช้คำใดก็ตามก็ยังเป็นเรื่องของการดำเนินวิถีชีวิตของคนเช่นเดิม คำว่า “วัฒนธรรมท้องถิ่น” ใช้ในกรณีการมุ่งหมายถึง การดำเนินวิถีชีวิตของกลุ่มคนที่อยู่ภายในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง โดยเฉพาะ ซึ่งมีขอบเขตที่อยู่อาศัยไม่กว้างนัก หรือมีลักษณะบางอย่าง เช่น ชาติพันธุ์เหมือนกัน ตลอดจนมีลักษณะเด่นของการดำเนินวิถีชีวิตแตกต่างจากกลุ่มคนอื่นๆ โดยรอบ ในขณะที่ใช้คำว่า วัฒนธรรม ในระดับ กว้างๆ ไม่เฉพาะเจาะจงไปที่การดำเนินชีวิตของกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่งเป็นการเฉพาะตัวของวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ วัฒนธรรมของชาวเล ชาวไทยภูเขา ชาวไทยเชื้อสายส่วย ชาวไทยมุสลิม ชาวไทยอีสาน ชาวไทยล้านนา ชาวไทยรามัญ เป็นต้น

สุพัตรา สุภาพ (2536: 107) เห็นว่า วัฒนธรรมท้องถิ่น มีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างอันเป็นแบบแผนในความคิด และการกระทำที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง มนุษย์ได้คิดสร้างระเบียบ กฎเกณฑ์วิธีการในการปฏิบัติการจัดระเบียบตลอดจนจัดระบบความเชื่อ ความนิยม ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ ในการกล่าวโดยสรุปวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นเรื่องประสบการณ์ที่บรรพบุรุษส่วนหนึ่ง ได้สั่งสมมาและสืบทอดมาโดยการเรียนรู้และถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งมายังอีกรุ่นหนึ่ง เพื่อแก้ไขปัญหาและกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น หรือ หมายถึง แบบแผนของวิถีชีวิต

สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2544) ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังนี้

1. วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ต้องอาศัยภาษาเป็นสื่อ (Verbal Folklore) ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน ภาษาถิ่น (Dialect) บทกวีปริศนาคำทาย (Riddles) คำพูดคล้องจอง (Rhymes) เพลงชาวบ้าน (Folk Songs)

2. วัฒนธรรมท้องถิ่นที่ไม่ต้องอาศัยภาษาเป็นสื่อ (Non-Verbal Folklore) ได้แก่ สถาปัตยกรรม หรือสิ่งก่อสร้างของชาวบ้าน ศิลปะชาวบ้าน (Folk Art) งานฝีมือชาวบ้าน (Folk Craft) เครื่องแต่งกายของชาวบ้าน (Folk Dressing) อาหารการกินของชาวบ้าน (Folk Foods) อากัปกริยาชาวบ้าน (Folk gesture) และดนตรีพื้นบ้าน (Folk Music) เช่น แคน กลองยาว ปี่จุม

สล้อ ซึ่ง พิณเป็นต้น

3. วัฒนธรรมท้องถิ่นประเภทผสมผสาน (Partly Folklore) ได้แก่ ความเชื่อ (Belief) การละครของชาวบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน การรำเต้นของชาวบ้าน (Folk Dances) พิธีกรรมพื้นบ้าน (Folk Customs) งานฉลอง (Festivals) กีฬาพื้นบ้าน (Folk game)

1.4 กลองชัยมงคล

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) มงคล แปลว่า (มงคล มงคลนะ) เหตุที่นำมาซึ่งความเจริญ เช่น มงคล 38 สิ่งซึ่งถือว่าจะนำสิริและความเจริญมาสู่และป้องกันไม่ให้สิ่งที่ไม่ดีร้ายมาถล่มกราย เรียกงานที่จัดให้มีขึ้นเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข เช่น งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานทำบุญวันเกิด ว่า งานมงคล เรียกเครื่องรางของขลังที่เชื่อว่าจะนำความสุขความเจริญเป็นต้นมาให้ หรือป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ว่า วัตถุมงคล สิ่งที่ทำเป็นวงด้วยด้ายเป็นต้นสำหรับสวมศีรษะ เพื่อเป็นสิริมงคล นิยมใช้เฉพาะในเวลาชกมวยไทยหรือตีกระบี่กระบอง

กลองชัยมงคล เกิดจากภูมิปัญญาพื้นบ้านของชาวล้านนา ใช้ในพิธีการสำคัญ และเป็นเครื่องดนตรีที่มีบทบาทเด่นในวัฒนธรรมการแสดงดนตรีพื้นบ้านล้านนา กลองชัยมงคล เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านล้านนาที่ชาวบ้านในสมัยโบราณของเชียงใหม่ได้คิดค้นและประดิษฐ์ขึ้นเป็นต้นแบบกลองปฐา (กลองบูชา) คนล้านนาในอดีตตีกลองชัยมงคลเฉพาะในพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งต้องปฏิบัติในวัดเท่านั้น แต่ด้วยน้ำเสียงที่ดังกังวาน ฟังแล้วเกิดความรู้สึกอีกheim จึงทำให้เครื่องดนตรีนี้มีเสน่ห์ และมีมนต์ขลัง จนทำให้หลายคนสนใจอยากเรียนรู้การตีกลองชัยมงคล

ธีรยุทธ ขวงศรี (2540) กล่าวว่าแม้ว่าจะมีงานวิจัยเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้านล้านนาอยู่บ้าง ก็เป็นงานที่เน้นเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านในโรงเรียน หรือศึกษาเฉพาะเรื่องของเครื่องดนตรีขนาดเล็ก เช่น ซึง เป็นต้น ส่วนเว็บไซต์ที่นำเสนอเรื่องดนตรีพื้นบ้านล้านนาของมหาวิทยาลัยต่างๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านโดยตรง ก็เสนอเนื้อหาที่เป็นภาพรวมของเครื่องดนตรีล้านนาทุกชนิด โดยไม่ได้ให้รายละเอียดเครื่องดนตรีแต่ละชนิดมากนัก รวมทั้งกลองชัยมงคลด้วย ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาการเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอกส่งผลกระทบต่อภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาเริ่มสูญหายไปจากวิถีชีวิตของชุมชน กระแสนิยมวัฒนธรรมต่างชาติที่ไหลบ่าเข้ามาอย่างรุนแรง ทำให้เยาวชนไม่เห็นความสำคัญและขาดความสนใจในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ หากสถานการณ์ยังคงดำเนินต่อไปเช่นนี้ เยาวชนคงตกอยู่ในสภาพไร้รากเหง้า ไร้ศักดิ์ศรีไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่เป็นตัวของตัวเอง กระทั่งไม่สามารถดำรงเอกลักษณ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทยเอาไว้ได้

มานพ ยาระณะ (2552) กล่าวว่า มีตำนานเล่าขานสืบทอดกันมาว่าในครั้งอดีตบ้านเมือง

ที่เคยสงบสุข กลับกลายเป็นเมืองที่มีความหวาดกลัว เมื่อมียักษ์ปรากฏตัวบนโลกมนุษย์ ซึ่งเป็นยักษ์ดาทีพย์ ยักษ์นี้จะลงมากินคนสัปดาห์หรือวันพระไหนจะลงมากินคนหนึ่งคน เมื่อมนุษย์ได้รับความเดือดร้อนจึงตีกลองร้องทุกข์ต่อพระอินทร์ ด้านพระอินทร์ร้อนใจว่ามนุษย์เดือดร้อนอะไรถึงได้ตีกลองมาถึงพระองค์ จึงส่งลงมาเห็นว่า มียักษ์มากินคนหนึ่งคนในแต่ละวัน พระอินทร์จึงแปลงกายลงมาเป็นคนธรรมดาในวันพระวันหนึ่ง ตอนนั้นยักษ์ได้กินคนไปแล้วหนึ่งคนแล้วจะกินผู้หญิงอีกนางหนึ่ง พระอินทร์เห็นเช่นนั้นจึงพนันกับยักษ์ว่า ถ้าวันพระครั้งหน้ายักษ์ไม่เจอนางคนนีให้เลิกกินคนต่อไป ยักษ์ยอมเพราะเชื่อว่าอย่างไรเสียตนก็หาพบจนได้เพราะว่าตนเป็นยักษ์ดาทีพย์ ด้านพระอินทร์ได้สร้าง “คาถาเว พันตัว” เอาใส่ในขอบกลองทั้งสี่ลูก และเอานางคนนั้นซ่อนในกลอง เมื่อยักษ์จะลงมากินนางนั้นพระอินทร์จึงแปลงร่างมาเป็นคนอีกครั้งเพื่อมาตีกลองและตีเป็นคาถาธรรมว่า “พุทโธ กันหะ ธัมโม กันหะ สังโฆ กันหะ” เมื่อยักษ์หานางไม่เจอจึงยอมแพ้ พระอินทร์จึงได้สั่งกับยักษ์ว่าต่อไปอย่าลงมากินมนุษย์ อย่ามาเบียดเบียนมนุษย์อีก จากนั้นยักษ์ก็ไม่มาอีกเลย เมื่อพระอินทร์หมดธุระปราบยักษ์แล้ว พระอินทร์ได้ขึ้นไปตีกลองนั้น และบอกกับชาวบ้านว่า “นี่แหละ กลองชัยมงคลของสู” จากนั้นพระอินทร์ก็จากไป

ในปี พ.ศ. 2496 นายไกรศรี นิมมานเหมินทร์ เห็นว่ากลองสะบัดชัยที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันมี 2 แบบ ดังนั้นจึงต้องการแยกลักษณะดังกล่าวให้มีความชัดเจนในการเรียก โดยในลักษณะแรกเป็นกลองชัยมงคลตามแบบของพ่อครูมานพ ยาระณะ ซึ่งมีกลองอยู่ 4 ใบ ใบใหญ่ 1 ใบ และใบเล็ก 3 ใบ ขนาดลดหลั่นกันไป ให้เรียกว่า "กลองสะบัดชัยโบราณ" ส่วนอีกลักษณะหนึ่งเป็นกลองสะบัดชัยตามแบบของพ่อครูคำ กาไว ซึ่งจะมีกลองใบใหญ่เพียง 1 ใบ ให้เรียกว่า "กลองสะบัดชัย" ซึ่งปัจจุบันเพื่อให้เกิดความแตกต่างในกลองทั้งสองลักษณะจึงสามารถเรียกกลองสะบัดชัยแบบที่มีใบเดียวว่า "กลองสะบัดชัยประยุกต์" หรือ "กลองสะบัดชัยวิวัฒนาการ" "กลองสะบัดชัย เป็นกลองที่อยู่คู่กับเจ้านายฝ่ายเหนือหรือเจ้าผู้ครองนครมาตั้งแต่โบราณกาล เจ้าผู้ครองนครจะเป็นผู้รักษาไว้และใช้เป็นกลองประจำกองทัพ เมื่อมีการออกศึกสงครามกลองดังกล่าวจะตีเพื่อการรวมพล เนื่องจากในสมัยก่อนการสื่อสารยังไม่ทันสมัยเหมือนปัจจุบัน เมื่อเกิดศึกจะใช้กลองสะบัดชัยตีเป็นอาณัติสัญญาณบอกกล่าวให้รู้ทั่วกัน และเมื่อรวมพลได้แล้วก่อนออกศึก แม่ทัพจะสั่งการให้ตีกลองสะบัดชัยอีกครั้งเพื่อเป็นการปลุกใจทหารให้มีจิตใจฮึกเหิม และเมื่อได้รับชัยชนะกลับมาที่จะตีกลองสะบัดชัยอีกครั้ง เพื่อแสดงความดีใจ ปลุกใจทหารให้รื่นเริงถือเป็นการฉลองชัยชนะ เมื่อหมดสมัยเจ้าผู้ครองนครล้านนา กลองสะบัดชัยได้ถูกนำไปไว้ในวัดบพบาทของกลองจึงได้เปลี่ยนไปเป็นตีเพื่อเป็นพุทธบูชา มีการนำมาตีในงานบุญต่างๆ เช่น งานยกช่อฟ้า งานพิธีรดน้ำคำหัว เป็นต้น บพบาทและหน้าที่ของกลองชัยมงคล สันัน ธรรมธิ (2542) สรุปว่า บพบาทและหน้าที่ของกลองสะบัดชัยมีหลายประการ ดังนี้

1. ใช้ตีบอกสัญญาณ การใช้กลองสะบัดชัยตีบอกสัญญาณนั้นมีหลายลักษณะ ดังนี้

1.1 สัญญาณโجمตีข้าศึก ในตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ฉบับวัดพระงาม ผูกที่ 2 กล่าวถึงสมัยพระญามังราย ตอนขุนครามรบพระญาเบิกที่เมืองเขลางค์ ขุนครามแต่งกลให้ขุนเมืองเชิงเป็นปีกขวา ขุนเมืองฝางเป็นปีกซ้ายยกพลเข้าโجمตี กล่าวว่า “เจ้าขุนครามแต่งกลเล็กอันนี้ แล้วก็หือสัญญาณรพลเกาะคล่องไย้ง (ฆ้อง) ตีกลองชัย ยกสกุลโยธาเข้าชุมชนพระญาเบิก ผู้ขึ้นมาวันนั้นแล” กลองชัยในที่นี้ คือ กลองสะบัดชัยนั่นเอง เพราะในบริบทที่ใกล้เคียงกันนี้มีคำว่า “สะบัดชัย” ตีคู่กับฆ้องอยู่ด้วย ในตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ฉบับเดียวกันผูกที่ 4 สมัยพระญาสามฝั่งแกนครองเมืองเชียงใหม่ พระยาคุมฟ้าห้อยยกพลเข้าตีเชียงแสน ชาวเมืองแต่งกลศึกโดยขุดหลุมพรางฝังหลาวแล้วตีปีกทัพล้อมไล่ทัพหือให้ถูกกล “ยามเตรจกใกล้เที่ยงวันหรือ (ฮ่อ) ยกพลเล็กเข้ามาชาวเราจึงเกาะคล่อง (ฆ้อง) ตีสะบัดชัย ยกพลเล็กกวมปีกกาคุมติดไว้” และในสมัยพระญาติโลกราช ตอนหมื่นดั่งนครรบชาวใต้ (สองแคว) ได้ให้พลโยธาชุ่มอยู่จนข้าศึกตายใจแล้วกล่าวว่า “หมื่นดั่งหือเกาะคล่องไย้ง ตีสะบัดชัย เป่าพลุ ลากา ปลีหรือยอพลเล็กเข้า ผูกอยู่คุ้มไม้ ก็สวายแดงข้างตึจองวงอยู่เข้าไฟ โห่ร้องนี้มันมากนั๊ก” (น. 78)

1.2 สัญญาณบอกข่าวในชุมชน วรรณกรรมไทเงินเรื่อง “เจ้าบุญหลง” ผูกที่ 5 ตอนชาวเมืองปัญจนครผูกศูสรถเพื่อเลี้ยงเอาพญาเจ้าเมือง อามาศย์ได้สั่งให้เสนาไปป่าวประกาศ “อามาศย์แก้วพรองเมือง หือเสนาเนืองเ็นป่าว ค้อนฟาดหน้ากลองไชย เสียงดังไปผับจอด รूरอดเสียงปัญจนคร” และผูกที่ 7 ตอนเจ้าพรหมบันจัดเตรียมทัพไปเยี่ยมอนุชาและมารดา ได้สั่งให้เสนาไปร้องป่าวให้ชาวเมืองเตรียมขบวนร่วมด้วย “เจ้าก็ร้องเสนามาสู่ แทบใกล้ถู่ต้นคำปลงอาชญาทำโดยรีบดิบคนใช้หนังสือ กลองสะบัดชัยตีป่าว กล่าวไพร่ฟ้ามหาศาล” (น. 78)

2. เป็นมหรสพ ปรากฏหลักฐานจากวรรณกรรมเรื่อง อุตสาบารต ผูกที่ 1 ตอนพระยาภาลีพรหมทัตราชให้นำมเหสีสุราเทวีไปที่อุทยานสวนอุทยานและในสวนอุทยานก็มีการเล่นมหรสพ “มหาชนา” อันว่าคนทั้งหลายก็เล่นมหรสพหลายประการต่างๆ ลางพร่องก็ตีกลองสะบัดชัย ตื่นตื่น ลางพร่องก็ตีพาทย์ค้องการะสับ ลางพร่องเยยะหลายฉบับ ฟ้อนตบดินมือ ลางพร่องปีกกะดิกเอามือตางดิน” ในวรรณกรรมประเภทคำวขอเรื่อง หงส์หิน ที่แต่งโดยเจ้าสุริยวงศ์ ตอนมีงานสมโภชเจ้าหงส์หินได้เป็นเจ้าเมืองกล่าวถึงการเล่นมหรสพต่างๆ ซึ่งมีกลองสะบัดชัยด้วยว่า “เจ็ดแบกเมี้ยน บ่ถูกตัวเขาคาบลาเอา ท้ารบออกเหล่านกลองสะบัดชัย ลูกตบไล่เดิน ขบวนเชิงต่อ ยุทธ์ ชนผัดหลัง แล้ววางอาวุธพิฆาตข้าพินลง” และแม้ในงานศพของกษัตริย์ หรือเจ้าเมืองก็มีกลองสะบัดชัยเป็นมหรสพ เช่น ที่ปรากฏในวรรณกรรมคำวขอเรื่อง กำกาคำ ตอนงานศพของพระยาพาราณสี “เชิญพระศพมา ฐานาตั้งไว้ กลางช่วงกว้างเมรุไชย ฟังดูกลองค้อง พิณพาทย์เสียงใส เกรีสะบัดไชย สรรเสริญเจ้า” (น. 78 -79)

3. เป็นเครื่องประโคมฉลองชัยชนะ จากวรรณกรรมเรื่องอุสสาภารต ผู้ที่ 12 ตอน พระจิตราชรบศึกชนะก็มีการตีกลองสะบัดชัยเฉลิมฉลอง “ส่วนว่าวิพลโยธาพระจิตราก็ตีกลองสะบัดชัย เหล้นม่วนโห่ร้องอุกขลุณี่มันนั้ก เสียงสนั่นก้องได้ฟ้าเหนือดินมากนั้ก ปุนกระสันใจเมืองพานมากนั้ก” อีกตอนหนึ่งในผูกเดียวกันว่า “ส่วนพระจิตราช... มีไชยยุทธ์ หากได้แล้วก็ตีค้อง กลองสะบัดชัย สงวนม่วนเหล้น กวัดแกว่งดาบฟ้อนไปมา” จะเห็นได้ว่าการตีกลองสะบัดชัยเพื่อเป็นเครื่องประโคมฉลองชัยชนะ (น. 79) เป็นเครื่องประโคมเพื่อความสนุกสนานจากในวรรณกรรมประเภทโคลงเรื่องอุสสาภารต มีการตีกลองสะบัดชัย ตีมสุราในเหล่าพลโยชชามว่างจากการรบ ดังปรากฏในโคลงบทที่ 130 ว่าพลทำขมขึ้นเหล้น สะบัดชัย อยู่แลม่วนม่วนเกินสนุกใจ โห่เหล่าทัพหลวงแห่งพระจิต ชมโชค พระเอ๋ยกลองอุ่นเมืองท้าวก้อง ดังแดร (น. 79)

บทบาทและหน้าที่ของกลองสะบัดชัยจากหลักฐานทางวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น แสดงว่าแต่เดิมนั้นเกี่ยวกับฝ่ายอาณาจักรกษัตริย์หรือเจ้าเมืองและกองทัพทั้งสิ้น ต่อมาเมื่อสถาบันกษัตริย์เจ้าเมืองของล้านนาถูกลดอำนาจจนสูญสิ้นไปในที่สุด กลองสะบัดชัยซึ่งถือได้ว่าเป็นของสูงจึงเปลี่ยนที่อยู่ใหม่ไปอยู่กับ “ศาสนจักร” ซึ่งมีบทบาทคู่กับ “อาณาจักร” มาตลอด ศาสนสถานของพุทธศาสนาคือวัด ฉะนั้นวัดจึงน่าจะเป็นสถานที่ที่รองรับกลองสะบัดชัยมาอีกทอดหนึ่ง และเมื่อเข้าไปอยู่ในวัดหน้าที่ใหม่ที่เพิ่มขึ้นคือตีเป็น “พุทธบูชา” จนได้ชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า กลองบูชา (อ่านว่า “ก้องบูจา”) เวลาตีก็บอกว่า ตีกลองบูชา อย่างไรก็ตามแม้กลองสะบัดชัยจะมีหน้าที่อื่นเพิ่มขึ้น แต่หน้าที่เดิมที่ยังคงอยู่ก็คือเป็น “สัญญาณ” เพราะวัดเป็นศูนย์รวมของชุมชนชาวสารต่างๆ จึงมักออกจากวัด ปัจจุบันจะได้ยินเสียงกลองจากวัดอยู่บ้าง (เฉพาะวัดที่ยังไม่มีเครื่องเสียงตามสาย) เพื่อเป็นสัญญาณเรียกประชุม สัญญาณแจ้งเหตุฉุกเฉิน สัญญาณบอกวันโกน วันพระ และหน้าที่รองลงมาที่เกือบจะสูญหายแล้วคือเป็น “มหรสพ” ซึ่งเหลือเฉพาะในงานบุญคือ บุญสลากภัต ที่เรียกว่า ทานกวยสลาก (อ่านว่า “ตานก้วยสะหลาก”) สำหรับทรงสนะที่ว่ากลองสะบัดชัยเปลี่ยนที่อยู่ใหม่จากอาณาจักรสู่ศาสนจักร เป็นเพียงความเข้าใจที่ได้จากการวิเคราะห์จากหลักฐานที่ยกมาเท่านั้น บางคนอาจไม่เห็นด้วยเพราะวัดมีหอกลองมานานแล้ว

ปัจจุบันการแสดงตีกลองสะบัดชัย เป็นที่นิยมแพร่หลาย มีการประกวดหรือแข่งขันกันทุกปี การคิดประดิษฐ์ท่าทางใหม่ๆ เพื่อเอาชนะในการแข่งขันเป็นไปอย่างไม่มีข้อจำกัด กล่าวคือมีการแปรขบวน ต่อตัว ฟันไฟหรือใช้กลองตะหลดปดเข้ามาประกอบ สำหรับผู้สืบสานการตีกลองชัยมงคลที่ถือเป็นแบบแผนดั้งเดิมหรือที่เรียกว่า “พ่อครู” และได้รับรางวัลศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดงจากกระทรวงวัฒนธรรมนั้น ในจังหวัดเชียงใหม่ คือ นายมานพ ยาระณะ (พ่อครูพัน) ได้รับรางวัลศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (การแสดงพื้นบ้าน-ช่างฟ้อน) ประจำปี พ.ศ. 2548 พ่อครูถึงแม้จะมีอายุมากแล้ว แต่ยังอุทิศเวลาเพื่อการถ่ายทอดความรู้การตีกลอง

ชัยมงคล ด้วยการเป็นวิทยากรพิเศษตามโรงเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นหลายแห่ง รวมทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้สนใจได้เรียนรู้่างใกล้ชิดกับพ่อครูที่บ้านด้วย

สรุปคือ เป็นมาของกลองชัยมงคลมีการใช้กลองชัยมงคลมาตั้งแต่สมัยอดีต ไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่ามาจากที่ใด แต่พบในบันทึกตั้งแต่สมัยพระยามังราย ประมาณ พ.ศ. 1800 และมีการสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ชื่อของกลองเรียกแตกต่างกันตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม คือ กลองจชัย กลองปู้จา กลองสะบัดชัยโบราณและกลองสะบัดชัยประยุกต์ ลักษณะทางกายภาพเป็นกลองจึงหนึ่งสองหน้าขนาดใหญ่ มีกลองขนาดเล็ก 2 - 3 ลูกอยู่ด้านข้าง ความเชื่อในกลองชัยมงคลแบ่งเป็นความเชื่อทางศาสนาเพื่อใช้กลองชัยมงคลสำหรับการบูชาศาสนา ความเชื่อด้านความศักดิ์สิทธิ์ของกลอง เชื่อว่ากลองชัยมงคลมีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นของสูงสามารถบันดาลให้เกิดสิ่งมงคลต่างๆ บทบาทของกลองชัยมงคลในอดีตใช้ตีเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล แก่นักรบยามทำศึกสงคราม เป็นอาณัติสัญญาณในการทำยุทธวิธีการรบ เป็นเครื่องประโคมกลองชัยเมื่อเสร็จจากการรบ ต่อมาบ้านเมืองไว้ศึกสงครามกลองชัยมงคลได้ใช้ตีเป็นพุทธบูชา เป็นเครื่องส่งสัญญาณต่างๆ ในชุมชน ปัจจุบันนิยมใช้ในการบันเทิงตามงานบุญของวัด จนกลายมาเป็นการแสดงทางศิลปวัฒนธรรมที่แพร่หลายในปัจจุบัน

การวิเคราะห์ลักษณะทางดนตรีด้านจังหวะพบว่า 1. โครงสร้างจังหวะ แบ่งเป็นลักษณะสองท่อนและลักษณะหลายท่อน 2. ประโยคจังหวะ มีรูปแบบประโยค ตั้งแต่ 4 รูปแบบขึ้นไป จนถึง 8 รูปแบบ โดยถ้าประโยคจังหวะยาวรูปแบบประโยคน้อย ถ้าประโยคจังหวะสั้น รูปแบบประโยคมีมาก 3. การแปรจังหวะ จังหวะพุทธบูชามีการแปรจังหวะจากกระสวนจังหวะหลักมี 3 ลักษณะ ได้แก่ จังหวะบูชาธรรม จังหวะออกศึก และจังหวะชนะศึก มีการแปรจังหวะจากกระสวนจังหวะหลัก 2-12 ลักษณะ ลักษณะของการแปรจังหวะเป็นการแปรโดยเปลี่ยนระดับเสียง โน้ต ความสั้นยาวของโน้ต ทำนองเพลงคล้ายกับจังหวะหน้าทับ หรือเรียกว่า รอบ คือตีวนเวียนจนกว่าจะจบเพลง โดยถือว่าเมื่อจบเพลง จะต้องจบจังหวะหน้าทับพอดี

1. ทำนองเพลงบูชาธรรม มีความยาวเป็น 4 ห้องของจังหวะ 2/4 หรือ 8 ช่อง ของโน้ตไทย เมื่อแปลเป็นเสียงกลองชัยมงคล จะได้ว่า

ตี	ตูป	ตี	ตูป	ตี	ตึง	หยิ่ง
ตี	ตึง	หยิ่ง	ตึง	หยิ่ง	ตูป	ตี

เมื่อเป็น กลองชัยมงคล ประกอบฆ้องโหม่ง

- ฉาบ - โมง - ฉาบ - โมง

เมื่อทำนองเพลงชนะศึกถูกขยายจังหวะก็กลายเป็น 8 ห้องของโน้ตสากล หรือ 16 ห้องของโน้ตไทย ส่วนชั้นเดียวก็ได้ 2 ห้องของโน้ตสากล หรือ 4 ห้องของโน้ตไทย

4. ทำนองขอฝนแสนห่า มีความยาวเป็น 4 ห้องของจังหวะ 6/8 หรือ 8 ห้อง ของโน้ตไทย เมื่อแปลเป็นเสียงกลองชัยมงคล จะได้ว่า

ตะตูปตะตูปตะ ตะตูปตะตูปตะ ตะตูปตะตูปตะ ตะตูปตะตูปตะ
ตะตูปตะตูปตะ ตะตูปตะตูปตะ ตะตูปตะตูปตะ ตะตูปตะตูปหยัง

เมื่อทำนองเพลงออกศึกถูกขยายจังหวะก็กลายเป็น 8 ห้องของโน้ตสากล หรือ 16 ห้องของโน้ตไทย ส่วนชั้นเดียวก็ได้ 2 ห้องของโน้ตสากล หรือ 4 ห้องของโน้ตไทย มาทพ ยาระณะ (2548)

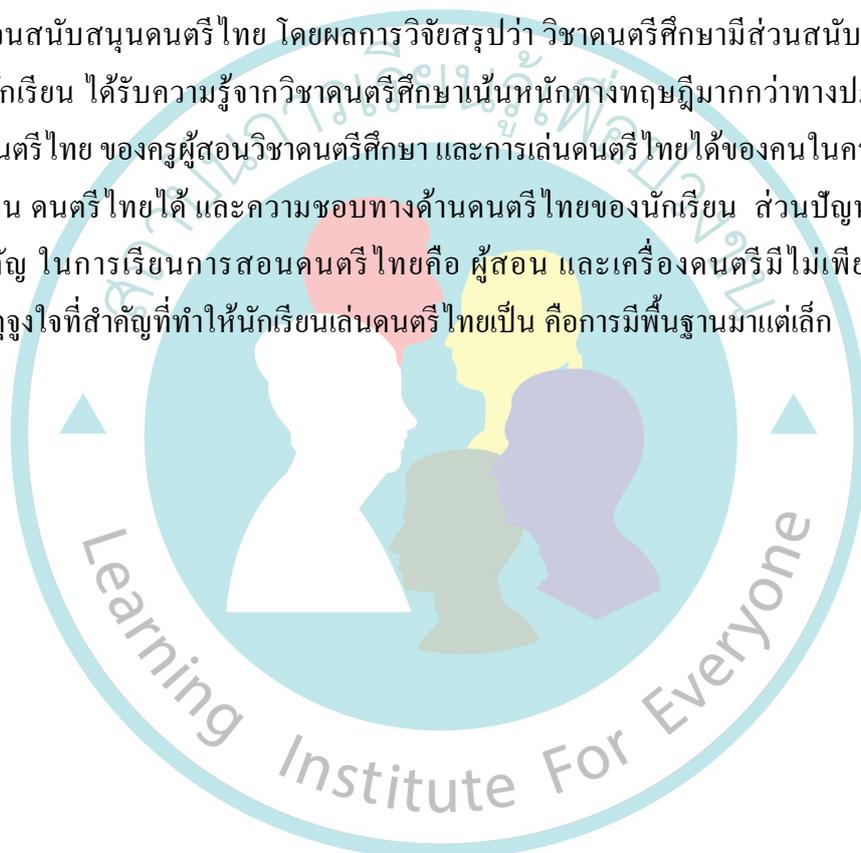
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่นผ่านการเรียนกลองชัยมงคล ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ดังนี้

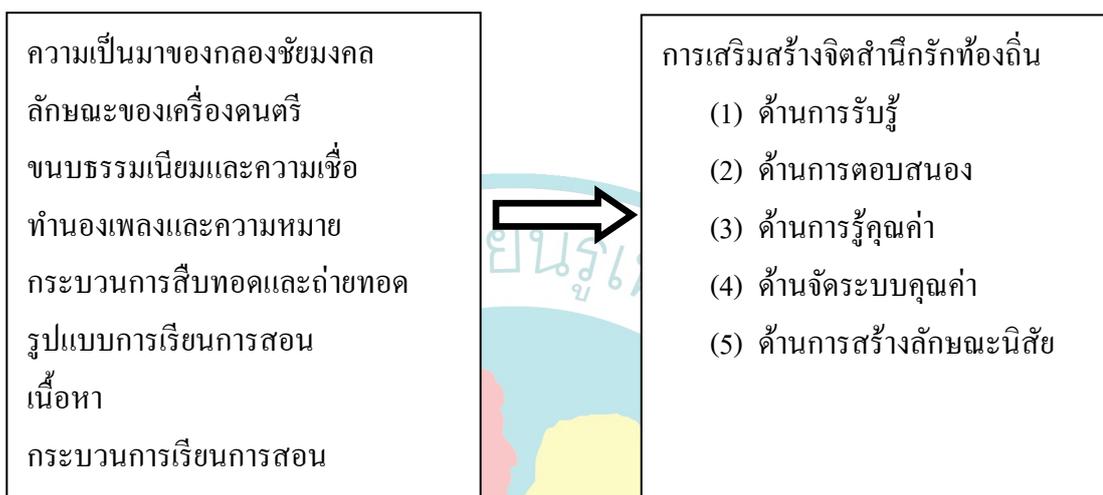
อมรพันธ์ อุตสาหกิจ (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของเพลงไทยสมัยนิยมที่มีผลต่อจริยธรรม ของเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเจตคติของเยาวชนที่มีต่อการฟังเพลงไทยสมัยนิยม รวมทั้งองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฟังเพลง 2) วิเคราะห์หาคุณลักษณะทางจริยธรรมที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อร้องของเพลงไทยสมัยนิยม ทั้งในส่วนส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา จริยธรรมของเยาวชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 200 คน 20 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเจตคติในการฟังเพลงไทยสมัยนิยมของนักเรียน และแบบวิเคราะห์เกณฑ์พิจารณาคุณลักษณะทางจริยธรรม วิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติร้อยละ โดยผลการวิจัยสรุปว่า เจตคติในการฟังเพลงไทยของนักเรียน ส่วนใหญ่ฟังเพลงกันเป็นประจำ จากวิทยุมากที่สุด เพลงที่ชอบฟังเป็นเพลงสตริง สิ่งที่นักเรียนประทับใจคือเนื้อร้อง และทำนองเพลงตามลำดับ สถานที่ที่นักเรียนชอบฟังคือที่ใดก็ได้ รวมทั้งในที่ซึ่งมีธรรมชาติสวยงาม และเมื่อจำแนกเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ การอรรถเลียงดู เกี่ยวกับการเลือกฟังเพลง นักเรียนมีความเห็นใกล้เคียงกัน อิทธิพลของเนื้อร้องที่มีต่อการฟังเพลงของนักเรียน นักเรียนชอบเพลงที่มีเนื้อหาเน้นหนักทาง สุนทรียะ รองลงมาคือเนื้อหาที่แฝงไว้ด้วยการต่อสู้ เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม

และเมื่อ จำแนกตามเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ และการอบรมเลี้ยงดูเกี่ยวกับอิทธิพลเนื้อร้องที่มีต่อการฟังเพลง นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นใกล้เคียงกัน พฤติกรรมการฟังเพลง นักเรียนส่วนใหญ่ฟังเพลงที่ตนเองชอบแล้วอยากกลับไปฟังตามเนื้อเพลงและอยากกระทำตามความหมายของเนื้อเพลงตามลำดับ

อรรรรณ ชมวัฒนา และ กัตติกา ตังชนกานนท์ (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาดนตรีศึกษา ที่มีส่วนสนับสนุนดนตรีไทยในโรงเรียนสาธิต (มัธยม) ในส่วนกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความเห็นของอาจารย์ และนักเรียน โรงเรียนสาธิต เกี่ยวกับวิชาดนตรีศึกษา ที่มีส่วนสนับสนุนดนตรีไทย โดยผลการวิจัยสรุปว่า วิชาดนตรีศึกษามีส่วนสนับสนุนดนตรีไทย โดยนักเรียน ได้รับความรู้จากวิชาดนตรีศึกษาเน้นหนักทางทฤษฎีมากกว่าทางปฏิบัติ ความถนัดทางดนตรีไทย ของครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษา และการเล่นดนตรีไทยได้ของคนในครอบครัวมีผลต่อการเล่น ดนตรีไทยได้ และความชอบทางด้านดนตรีไทยของนักเรียน ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ในการเรียนการสอนดนตรีไทยคือ ผู้สอน และเครื่องดนตรีมีไม่เพียงพอกับผู้เรียน สาเหตุจูงใจที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนเล่นดนตรีไทยเป็น คือการมีพื้นฐานมาแต่เล็ก



กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย



บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างเสริมจิตสำนึกที่รักท้องถิ่นผ่านการเรียนการสอนติ๊กลองซัยมกคล ของนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม โดยมีขั้นตอนการวิจัย ผู้ร่วมวิจัย เครื่องมือวิจัย วิธีการรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และวิธีการนำเสนอข้อมูล ดังนี้

ผู้ร่วมวิจัย

ผู้ร่วมวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรายวิชาศิลปะ 3 ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 12 คน จากนักเรียน 28 คน ที่ลงเรียนรายวิชานี้ โดยผู้วิจัย คัดเลือกจากนักเรียนที่ผู้วิจัยสังเกตพบการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกที่รักท้องถิ่น โดยอาศัยตัวชี้วัด ตามทฤษฎีโครงสร้างจิตของ Krathwohl 5 ด้าน ดังนี้

1. การรับรู้ (Perceiving)
2. การตอบสนอง (Responding)
3. การรู้คุณค่า (Value)
4. การจัดระบบ (Organization)
5. การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยใช้แนวการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อค้นหาคำตอบของคำถามวิจัยที่ว่า คุณค่าและความหมายของกลองซัยมกคลคืออะไร ตลอดจนรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการสอน การติ๊กลองซัยมกคล การสัมภาษณ์จะใช้หลังจากผู้วิจัยได้เข้าไปสร้างความคุ้นเคย ความเป็นกันเอง การสัมภาษณ์จะใช้แบบเจาะลึก สร้างบรรยากาศแบบเป็นกันเอง ไม่มีพิธีเป็นขั้นตอน ไม่เป็น

ทางการในขณะที่สัมภาษณ์ ดังนี้

1. นายมานพ ยาระณะ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ประจำปี 2548 (เสียชีวิตเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2558)

2. นายคำ กาไวย์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ประจำปี 2535 (เสียชีวิตเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2557)

3. นายมงคล เสียงซารี ข้าราชการครูชำนาญการวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

2. แนวการสัมภาษณ์นักเรียน

ผู้วิจัยใช้แนวการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ โดยสัมภาษณ์นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรายวิชาศิลปะ 3 ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 12 คน จากนักเรียน 28 คน ที่ลงเรียนรายวิชานี้ โดยผู้วิจัยคัดเลือกจากนักเรียนที่ผู้วิจัยสังเกตพบว่าการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่น และแบบสำรวจความคิดเห็นนี้มี 10 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนติกลงซั้มงคลของครู และแสดงระดับความสำคัญ 5 ระดับ คือ

เลือก (5) หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียน เห็นด้วยมากที่สุด

เลือก (4) หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียน เห็นด้วยมาก

เลือก (3) หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียน เห็นด้วยปานกลาง

เลือก (2) หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียน เห็นด้วยน้อย

เลือก (1) หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียน เห็นด้วยน้อยที่สุด

3. แนวการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

ผู้วิจัยใช้แนวการสังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมวิจัยที่ผู้วิจัยได้เข้าไปสอนและอยู่ร่วมในกิจกรรม ในฐานะครูผู้สอนนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรายวิชาศิลปะ 3 ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 12 คน จากนักเรียน 28 คน ที่ลงเรียนรายวิชานี้ โดยผู้วิจัยคัดเลือกจากนักเรียนที่ผู้วิจัยสังเกตพบการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่น

4. แนวการสัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน

เพื่อเก็บข้อมูลความคิดเห็นของครูต่อนักเรียนทั้ง 12 คน ผู้วิจัยใช้แนวการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อเก็บข้อมูลความคิดเห็นของครูต่อนักเรียนทั้ง 12 คน ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน การสัมภาษณ์จะใช้หลังจากผู้วิจัย ไม่มีพิธีเป็น

ขั้นตอน ไม่เป็นทางการในขณะที่ยังมี 12 คน ดังนี้

ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

- | | |
|------------------------------------|--------------------|
| 1. นางนพวรรณ ใจดี | ครูผู้สอนนาฏศิลป์ |
| 2. นางประภาพรณ วิทยุติ | ครูผู้สอนทัศนศิลป์ |
| 3. นายครณจิรัตน์ ประวังญานวัฒน์ | ครูผู้สอนดนตรี |
| 4. นายเฉลิม อินทะรังสี | ครูผู้สอนทัศนศิลป์ |
| 5. ว่าที่ร้อยตรีหญิงอิชยา เกื้อภัย | ครูผู้สอนทัศนศิลป์ |
| 6. นางธนกร จิตธำรงสุนทร | ครูผู้สอนดนตรี |

ครูกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน

- | | |
|-----------------------------|---|
| 1. นางนวลจรสพรรณ พรหมเมตจิต | รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน |
| 2. นายนิกร ครินชัย | หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 |
| 3. นางสาวรัชณี ชาวคำ | ครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 |

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตามแนวการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหารูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนศิลปะการตีกลองชัยมงคลที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างจิตสำนึก รักท้องถิ่น จำนวน 3 คน
2. ผู้วิจัยทำการสอนกลองชัยมงคล ตามรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนศิลปะการตีกลองชัยมงคลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบเรียน ๆ ละ 50 นาที รวม 10 คาบเรียน
3. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรายวิชาศิลปะ 3 ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 12 คน จากนักเรียน 28 คน ที่ลงเรียนรายวิชานี้ โดยผู้วิจัยคัดเลือกจากนักเรียนที่ผู้วิจัยสังเกตพบการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่น
4. ผู้วิจัยทำสัมภาษณ์การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูกลุ่มบริหารกิจการนักเรียนใช้ในการประเมินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน จำนวน 9 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยนี้ โดยผู้วิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตามแนวการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหารูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนศิลปะการตีกลองชัยมงคลที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่น จำนวน 3 คน
2. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอนกลองชัยมงคล และสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนก่อนและหลังเรียนตามรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบเรียน ๆ ละ 50 นาที รวม 10 คาบเรียน
3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาศิลปะ 3 ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 12 คน จาก 28 คน ที่ลงเรียนวิชานี้ โดยผู้วิจัยคัดเลือกจากนักเรียนที่ผู้วิจัยสังเกตพบการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่น
4. ผู้วิจัยทำเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูกลุ่มบริหารกิจการนักเรียนใช้ในการประเมินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนและครูมาวิเคราะห์ โดยอาศัยตัวชี้วัดตามทฤษฎีโครงสร้างจิตของ Krathwohl 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ ด้านการตอบสนอง ด้านการรู้คุณค่า ด้านการจัดระบบ และด้านการสร้างลักษณะนิสัย

กระบวนการการเรียนรู้วิชาการรู้จักตนเองและการเปลี่ยนแปลงตน



บทที่ 4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่นผ่านการเรียนการสอนศิลปะกลองชัยมงคล ของนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งการรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การสัมภาษณ์นักเรียน การสังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมวิจัย การสัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน รวมถึงการศึกษาจากเอกสารต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตสำนึกรักท้องถิ่น

ผู้วิจัยขอกล่าวถึงประวัติผู้เชี่ยวชาญ บริบทของกลองชัยมงคลก่อน เพื่อเป็นพื้นฐานให้ผู้อ่านงานวิจัยเข้าใจถึงคุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคลตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้วิจัยจัดขึ้นตามขั้นตอนต่างๆ โดยผู้วิจัยได้ผลการดำเนินการวิจัย เพื่อตอบปัญหาคำถามวิจัย 2 ข้อ ดังนี้

1. ความเป็นมาของกลองชัยมงคล ลักษณะของเครื่องดนตรี ขนบธรรมเนียมและความเชื่อทำนองเพลงและความหมาย และกระบวนการสืบทอดและถ่ายทอดเป็นมาอย่างไรคืออะไร
2. การเรียนการสอนศิลปะกลองชัยมงคลควรมีรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการอย่างไรจึงจะก่อให้เกิดการสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นด้านการรับรู้ ด้านการตอบสนอง ด้านการรู้คุณค่า ด้านจัดระบบคุณค่า และด้านการสร้างลักษณะนิสัยอย่างไร

การรายงานผลการวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตามแนวการสัมภาษณ์เพื่อค้นหารูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนศิลปะการตีกลองชัยมงคลที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่น จำนวน 3 คน

พ่อครูมานพ ยาระณะ เกิดวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2474 บิดาชื่อนายคำป็น ยาระณะ อาชีพรับราชการครู มารดาชื่อนางบัวเขียว ยาระณะ อาชีพค้าขาย ภรรยาชื่อนางสมัย ไชยวงศ์ มีบุตรสาว 1 คน คือ นางสาวชลธาร ยาระณะ ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2488 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดศรีดอนไชย อำเภอเมืองเชียงใหม่ ได้ล้มป่วยลงและเข้าทำการรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลสันป่าตอง ตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2558 เป็นต้นมา และได้เสียชีวิตลงอย่างสงบในวันที่ 22 พฤศจิกายน 2558 ที่โรงพยาบาลสันป่าตอง สิริอายุได้ 85 ปี ประวัติการทำงานพ.ศ. 2488 : ประกอบอาชีพครูสอนศิลปะการต่อสู้เชิง (การต่อสู้มือเปล่า) เริงดาบ เริงหอก และศิลปะการชกมวยไทยใน

นามของค่าย พันศักดิ์สมัครเล่น พันศักดิ์ลูกชาวเหนือ และค่ายคลองประชัน โดยไม่คิดค่าสอน : ประกอบอาชีพครูสอนศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านล้านนา ศิลปะการแสดง เช่น การตีกลองชัยมงคล กลองสะบัดไชยโบราณ กลองปู้จา (กลองบูชา) กลองปู้เจ้ กลองมองเซิง (แบบราชสำนัก) กลองทิง บ้อม กลองซิ่งหม้อง และศิลปะการฟ้อน เช่น การฟ้อนผางประทีป ฟ้อนเจิง (ฟ้อนเซิง) ฟ้อนดาบ ฟ้อนหอก ฟ้อนหลาว ฟ้อนสาวไหม (แมงบั้ง) ฯลฯ โดยใช้ลานบ้านเป็น โรงเรียนมากกว่า 60 ปี โดยไม่คิดค่าทำการสอน-พ.ศ.2540 : เป็นผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ จังหวัด เชียงใหม่

กลองชัยมงคลหรือกลองชัย เป็นกลองที่เก่าแก่ดั้งเดิมของล้านนาปรากฏชื่อในคัมภีร์ธรรม ล้านนา เป็นกลองต้นแบบที่พัฒนาไปสู่กลองบูชาและกลองสะบัดชัยในปัจจุบัน จากช่วงเวลาในอดีตจวบจนปัจจุบันกลองชัยมงคลก็ดี กลองบูชาก็ดี กลองสะบัดชัยก็ดี ยังคงมีบทบาทหน้าที่รับใช้ สังคมเสมอมา ในอดีตกลองชัยมงคลมีบทบาทรับใช้อาณาจักร เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่จะใช้ใน โอกาสเมื่อเกิดศึกสงคราม ซึ่งทหารจะต้องรู้อาณาตีสัญญาณของกลองว่าตีจังหวะใดจะแปรรูปขบวน ในลักษณะใด เช่น ปีกกา หรือถลาออกซ้าย/ขวา หรือถอยซ้าย/ขวา หรือประ โคมเมื่อมีชัยชนะ รวมทั้งใช้ตีเพื่อเป็นอาณาตีสัญญาณที่ต้องการบอกข่าวหรือเหตุการณ์ให้กับประชาชนในชุมชนรับรู้ เช่น นัดประชุม เกิดการลักขโมย เกิดไฟไหม้ เป็นต้น ต่อมาเมื่อสงครามยุติลง บทบาทกลองชัย มงคลเปลี่ยนแปลงไปและนำมาเก็บรักษาไว้ในหอกลองในวัด โดยปรับเปลี่ยนรูปลักษณะให้เป็น กลองบูชา และมีการประดิษฐ์ท่วงทำนองการตีกลองใหม่ เป็นการตีถวายเป็นพุทธบูชาออกกล่าว เทพคาได้รับรู้ และบอกอาณาตีสัญญาณให้คนในชุมชนได้รับรู้ ปัจจุบันเรียกว่า กลองบูชา จึง จัดเป็นกลองของฝ่ายพุทธจักร

ลักษณะของกลองชัยมงคล

กลองชัยมงคล เป็นกลองชุดขนาดใหญ่ประกอบด้วย

1. กลองใบใหญ่ 1 ลูก เรียกว่า “แม่กลอง” ทำด้วยไม้สัก ไม้ประดู่ ไม้ดอกแก้ว ไม้ ขนุน ไม้ตะเคียน ซึ่งแล้วแต่โอกาสและความต้องการของช่างหรือผู้ที่สั่งทำเพื่อให้เกิดความเป็นสิริ มงคลตามความเชื่อ เป็นกลองประเภทซิ่งด้วยหมุดไม้ ปล่อยหัวหมุดให้ยื่นพ้นออกมานอกตัวกลอง ขนาดหน้ากลองกว้างประมาณ 29 นิ้วถึง 40 นิ้ว

2. กลองใบเล็ก 3 ลูก เรียกว่า “ลูกตบ” ทำด้วยไม้ชนิดเดียวกับแม่กลอง ซิ่งด้วยหนังทั้ง สองหน้าตริงด้วยหมุดไม้เช่นเดียวกับแม่กลอง มีขนาดดังนี้

ลูกที่ 1 หน้ากว้าง 11 หรือ 13 หรือ 15 นิ้ว

ลูกที่ 2 หน้ากว้าง 12 หรือ 13 หรือ 15 นิ้ว

ลูกที่ 3 หน้ากว้าง 13 หรือ 15 หรือ 17 นิ้ว

เครื่องดนตรีที่นำมาตีประกอบกับกลองชัยมงคลคือฉาบ 1 คู่ และฆ้องอีก 9 ใบ ตีประกอบจังหวะเป็นทำนองต่างๆ

จังหวะและท่วงทำนองเพลงของกลองชัยมงคล

จังหวะและท่วงทำนองเพลงของกลองชัยมงคลมีลีลาที่งดงาม เนื่องจากการตีในพิธีกรรมทางพุทธศาสนาใช้ตีในงานบุญ งานกุศลทางพุทธศาสนาเพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชา เช่น งานยกฉัตร งานยกช่อฟ้า งานอบรมสมโภชพระพุทธรูป เป็นต้น โดยมีการตั้งจิตระลึกพระคาถาไปพร้อมๆ กับจังหวะการตีกลองว่า “อิติปิโส ภควา อรหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชา จรณสัมปันโน สุขโต โลกวินุ อนุตตโร ปุริ สหัมมสารถิ สัตถาเทวมนุส สานัง พุทโธ ภควาติ พามาอกสนทุ”

บทบาทและหน้าที่ของเครื่องดนตรีที่ปรากฏในสังคมและวัฒนธรรม

ปัจจุบันกลองชัยมงคลยังมีบทบาทหน้าที่ใช้ตีในงานบุญทางพุทธศาสนาอยู่ และมีการสืบทอดแพร่หลายอยู่ตามวัดต่างๆ เช่น วัดสวนดอก วัดศรีประดิษฐ์ วัดก๊วแล วัดชัยสถาน (ป่าเสร้าน้อย) วัดท่าห่ม เป็นต้น ส่วนมาแต่ละวัดในล้านนามักจะมีกลองปฐาซึ่งพัฒนาการมาจากกลองชัยมงคลประดิษฐานและใช้ตีอย่างแพร่หลายอยู่แล้ว โดยถือว่ากลองชัยมงคลเป็นมรดกคู่กับแผ่นดินล้านนาที่ทรงคุณค่า บ่งบอกประวัติศาสตร์ความเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่น เป็นมรดกของแผ่นดินที่ไม่มีใครคนใดคนหนึ่งเป็นเจ้าของ ชาวล้านนาทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น แต่อย่างไรก็ตามคนตรีรุ่นเยาว์ก็ได้มีการเรียนการตีกลองชัยมงคลและรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มผู้ศึกษาตามสถานศึกษา วัด โดยมีครูผู้ฝึกซ้อมและเริ่มนำสู่การแสดงทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด รวมทั้งถ่ายทอดไปยังโรงเรียนวัดที่ต้องการที่เรียนด้วย ซึ่งทำให้ศิลปะการแสดงประเภทกลองชัยมงคลเริ่มเป็นที่รู้จักและแพร่หลายต่อไป

กระบวนการสืบทอดและสืบสานวัฒนธรรมดนตรี

การไหว้ครู ผู้ที่จะขอเรียนการตีกลองชัยมงคลนั้นต้องมีพิธีไหว้ครูเพื่อเป็นสิริมงคลและขอให้เรียนได้สำเร็จตามประสงค์ พิธีทำในวันพฤหัสบดี และทั้งครูและศิษย์ต้องรักษาศีล 8 และนุ่งห่มด้วยชุดขาว เครื่องไหว้ครูประกอบด้วย ดอกบัว 9 ดอก ธูป 9 ดอก เทียนจี๋ผึ้ง 5 เล่ม น้ำขมิ้นส้มป่อย ข้าวตอกดอกไม้ นำไปไหว้ครูเพื่อขอเรียน ครูก็จะเริ่มสอนโดยจับมือลูกศิษย์ให้ตีกลองแล้วจึงเริ่มสอนลีลาการตีกลองจังหวะและเพลงตามลำดับ เครื่องไหว้ครูนี้ พระมหาจรินทร์ วัดสันป่าข่อย เป็นผู้นำมาใช้

การไหว้ครูอีกลักษณะหนึ่ง คือ เป็นการนำเครื่องสักการบูชา คือ ดอกไม้ขาว 9 ดอก น้ำขมิ้นส้มป่อย 1 ขัน ธูป 9 ดอก เทียน 5 เล่ม เพื่อเป็นการอธิษฐานระลึกถึงครูบาอาจารย์และพระแม่ธรณีเป็นการส่งกระแสแรงอธิษฐานและส่งเสียงกลองให้ดังไปถึงสวรรค์ชั้นฟ้าเพื่อ ไปถึงพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้า พระอินทร์ พระพรหม ยมราช เทพบุตรเทพธิดาทั้งหลายและได้สะตือทะเลถึงพระมหาอุปลุตในเมืองบาดาล

แหล่งที่มาของเครื่องดนตรี การสร้างกลองชัยมงคล

ก่อนทำกลองชัยมงคล สล้าจะพิจารณาไม้ที่ต้องการใช้ทำกลองก่อน จากนั้นจึงทำพิธีขอไม้จากเจ้าที่ (แม่ธรณี) โดยกล่าวโองการบอกกล่าวขออนุญาตเอาไม้ไป โดยบอกจุดประสงค์ของการนำไม้ไปใช้ว่า เพื่อจะนำไปทำกลองสำหรับเป็นพุทธบูชาและนำไปประจำที่วัด การกล่าวโองการของสล้าจะเป็นเชิงพรรณนาตั้งแต่กล่าวถึงลักษณะของไม้ การมีเจ้าของประโยชน์ของไม้ ฯลฯ เครื่องพิธีมีดอกไม้ (ขวา) 9 ดอก รูป 9 ดอก น้ำส้มป่อยสำหรับประพรมเครื่องประกอบพิธีและไม้ที่ได้ขออนุญาตไว้ ข้าวสำหรับเจ้าที่ เจ้าแดน ซึ่งประกอบด้วย ข้าว 1 ปั้น กล้วย 1 ลูก อาหารคาวหวาน น้ำ และดอกไม้ รูปเทียน หลังจากนั้นก็จะนำไม้ดังกล่าวมาเตรียมทำกลอง ซึ่งในครั้งนั้นใช้ชาวบ้านในชุมชนประมาณ 60 คน ทั้งชายและหญิงใช้เวลาร่วม 3 วัน ต้องนอนพักแรมอยู่ในป่า ผู้หญิงก็ทำหน้าที่ทำอาหาร โดยนำเกลือ ข้าวสาร อาหารแห้งอื่นๆ ไปด้วย ส่วนผักก็จะใช้ผักที่มีอยู่ในป่า ถ้าเป็นไปได้ทุกคนที่ไปเอาไม้จะรักษาศีลส่วนจะกินเจหรือไม่นั้นแล้วแต่ละบุคคล สล้าที่จะทำกลองนั้นนอกจากรักษาศีลแล้วก็จะไม่รับประทานเนื้อสัตว์

เมื่อไม้มาถึงหมู่บ้านก็จะทำพิธีบอกกล่าวเจ้าที่ของบ้าน ของวัด และของชุมชนเพื่อรับรู้ถึงการนำเอาไม้เข้าพื้นที่ โดยอาจารย์วัดเป็นผู้กล่าวโองการ (คำอ่ำ) ซึ่งมีรูปเทียน ดอกไม้วางบนพานก่อนที่จะทำกลองสล้ามีพิธีไหว้ครู ในขั้นครูจะมีเหล่า 1 ขวด น้ำส้มป่อย 1 ขัน ดอกไม้ 9 ดอก (ไม่กำหนดสี) รูป 9 ดอก ในขณะที่ทำพิธีไหว้ครูกล่าวโองการ (คำอ่ำ) ด้วยการเชิญพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ครูบาอาจารย์ บิคารมารดา ตลอดจนเทพดาอารักษ์ ให้รับของบูชาเพื่อความเป็นสิริมงคลและปกป้องรักษาให้การทำกลองได้สำเร็จลุล่วงด้วย พร้อมกับว่าคาถาเป็นการแก้ขัด ป้องกันเสนียดในการทำพิธีไหว้ครูก่อนดำเนินการมักจะทำที่กำหนดในปฏิทินว่า เป็นวันดี งวันเสีย ปกติแล้วมักนิยมวันจันทร์ หนึ่งมีความเชื่อว่าถ้าไหว้ครูขออนุญาตเจ้าที่ที่บ้านแล้วนำกลองไปทำที่วัด ด้หลวง (เจ้าอวาต) จะแพ้ คือจะมีอาการเจ็บป่วย ถ้าด้หลวงมรณภาพจะต้องเอามีสล้ากันไชยแทงกลอง เพราะถือเป็นการประลองด้หลวงใหม่ว่ามีความสามารถที่จะสร้างกลองชัยมงคลได้หรือไม่ หรือดูว่าสามารถรวมพลังสล้ากลองของหมู่บ้านร่วมทำกลองได้หรือไม่ด้วยเช่นกัน หลังจากนั้นการไหว้ครูกลองมักจะทำการทุกปี ปกติจะทำให้วัดพญาวันในครั้งนี่สล้าจะสร้างกลองชัยมงคลที่วัด ดังนั้นการทำพิธีขออนุญาตเจ้าที่ เจ้าแดนเทพดา กล่าววบูชาคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ครูบาอาจารย์ บิคารมารดา ก็จักทำพิธีที่วัด โดยกำหนดวันเวลาในการสร้าง บางหมู่บ้านได้ไม้มาแล้วยังไม่ได้ทำ เพราะต้องรอได้หนังควายในขนาดที่พอเหมาะ คุณกษย์ยามเมื่อจันวันดีในการสร้างเพื่อความ เป็นสิริมงคลและรอเจ้าภาพเจ้าศรัทธาที่ช่วยกันลงขันทำบุญ

ไม้ที่ใช้ทำกลองชัยมงคลได้แก่ ไม้สัก ไม้ประคู้เหลือง ไม้มะมื่อ ไม้ซ้อ ไม้ต้นแก้ว ไม้ตะเคียน ไม้เรียง ในระหว่างการเก็บข้อมูล มีการสร้างกลองชัยมงคล โดยการทำกลองใบนี้ใช้ไม้มะมื่อ ขนาด 40 – 42 นิ้ว ยาว 2.50 – 3.00 เมตร ราคาไม้ที่ทำกลอง กรณีที่ซื้ออยู่ในราคา 15,000 – 20,000 บาท ได้ไม้มาจากบ้านปางไฮ อำเภอคอยสะเก็ด เครื่องดนตรีและการประสมวงการแสดงตีกลองชัยมงคลมีเครื่องดนตรีและการประสมวง ประกอบด้วยกลองชัยมงคล 1 ใบ โหม่ง 9 ใบ ฉาบ 1 คู่ ไม้ฆ้อง 9 อัน ไม้ค้อนกับไม้แจ่ม 1 คู่

เครื่องดนตรีประกอบการตีกลองชัยมงคลมีลักษณะดังนี้

กลองชัยมงคลเป็นกลองที่วางไว้บนหอกกลอง มีกลองอยู่ 4 ใบ กลองใบใหญ่ 1 ใบ อยู่ทางซ้ายมือ กลองใบเล็ก 3 ใบ อยู่ทางขวามือขนาดลดหลั่นกันลูกศบ หมายถึง กลองใบเล็ก 3 ใบ มีขนาดลดหลั่นกัน วางด้านขวามือของผู้ตีโหม่ง ใช้ตีประกอบจังหวะ โดยเป็นจังหวะหลักเสียง โหม่งแต่ละใบจะใช้เสียง “โค” หรือเสียง “ซอล” โหม่งมีลักษณะแบบเรียบตรงกลางนูน มีขอบนอกหักมุมตรงขอบจะเจาะรู 2 รู ร้อยเชือกไว้ เพื่อสะดวกในการตี ฉาบ ใช้ประกอบจังหวะ ซึ่งการตีฉาบจะมีลีลาทำทางประกอบ ฉาบจะตีหยอกล้อเข้าเข้ากับกลองฉาบทำด้วยโลหะ ตรงกลางของฉาบจะมีโค้งออกมา เพื่อสะดวกในการจับฉาบ ทำให้เกิดเสียงกังวาน ไม้ค้อน เป็นไม้ตีกลอง พันด้วยผ้า ล้วนๆ ใช้ตีด้วยมือข้างขวา นิยมพันด้วยผ้าสีเหลืองหรือสีขาว ไม้แจ่ม เป็นไม้ตีกลองทำด้วยไม้ไผ่ ฝึกปลายออกเป็นซี่ๆ ใช้ตีด้วยมือข้างซ้าย

ขนบและความเชื่อในการบรรเลง

ในอดีตบทบาทหน้าที่ของการตีกลองชัยมงคลเป็นกลองราชอาณาจักร เจ้าผู้ปกครอง นครใช้ในยามเกิดศึกสงครามเพื่อใช้เป็นอาณัติสัญญาณการจัดกระบวนทัพ การออกศึก เมื่อชนะศึก ก็จะมีการเฉลิมฉลอง เมื่ออำนาจของผู้ปกครองหมดไป กลองชัยมงคลถูกนำมาใช้ในพุทธจักร นำมาใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา อาทิ ประเพณีสมโภชเมืองประเพณีอินทิล โดยเฉพาะประเพณีอินทิล บรรดาพ่อครูแม่ครูที่มีความสามารถทางด้านศิลปะการฟ้อนดาบ จ้อยขอ จะมาแสดงเป็นการเฉลิมฉลอง กลองชัยมงคลก็จะถูกนำมาร่วมแสดงในจังหวัดปทุมธานี 84,000 พระธรรมขันธุ์ จังหวัดขอนแก่น

กระบวนการสืบทอดและการถ่ายทอด

การทำกลองชัยมงคลสืบเนื่องมาจากการไปเที่ยวดูงานประเพณีต่างๆ ในแต่ละชุมชนและได้เห็นการแสดง เช่น การตีกลองบูชา การตีกลองสะบัดชัยการตีกลองชัยมงคล ตลอดจนถึงการฟ้อนต่างๆ ครั้นกลับเข้ามาในชุมชนของตนเองก็พบว่า มีกลองอยู่ 1 ใบอยู่ในวัดแก้วแลจึงได้ชักชวนกันมาศึกษา ว่าคนในสมัยก่อนมีวิธีการทำกลองกันอย่างไร จึงได้ช่วยกันแกะกลองออกมาศึกษาดู หลังจากนั้นก็เริ่มทำกลองให้แก้ววัดเพื่อใช้ตีในงานตามประเพณีของชุมชน คณะสภา

ทำกลองชัยมงคลได้ให้ข้อมูลว่า ในการทำกลองแต่ละครั้ง ได้มีเด็กหรือเยาวชนในหมู่บ้านเข้ามาแวะเวียนดู ให้ความสนใจในการทำกลองแต่ละครั้ง ขั้นตอนการทำกลองแต่ละใบใช้เวลาประมาณ 7 เดือน ผู้ทำกลองจึงถ่ายทอดโดยการบอกเล่าและวิธีการทำหรือจากการสอบถามของเด็กและเยาวชนที่ให้ความสนใจ ประกอบกับเด็ก เยาวชนในชุมชนก็ให้ความสนใจการตีกลองต่างๆ ได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์มงคล เสียงซารี มาเป็นผู้ฝึกสอนให้แก่เด็ก เยาวชน ได้รับความสนใจจากชาวบ้าน เด็ก และเยาวชนเป็นอย่างมาก เพราะครั้งถึงงานประเพณีในชุมชนก็จะได้เด็ก เยาวชนมาตีกลองให้กับทางวัดและชาวบ้านในชุมชนได้ดู

ความสำคัญ/หลักการเหตุผล

กลองชัยมงคล หรือกลองชัย ถือเป็นกลองที่เก่าแก่ดั้งเดิมของล้านนา ซึ่งปรากฏชื่อในคัมภีร์ธรรมล้านนา เป็นกลองต้นแบบที่พัฒนาไปสู่กลองปฐาและกลองสะบัดชัยในปัจจุบัน จากช่วงเวลาในอดีตจวบจนปัจจุบัน กลองชัยมงคลก็ดี กลองปฐาก็ดี กลองสะบัดชัยก็ดี ยังคงมีบทบาทหน้าที่รับใช้สังคมเสมอมา พ่อครูมานพ ยาระณะ ได้เล่าให้ฟังถึงกลองชัยมงคลว่า กลองชัยมงคลเดิมจะมีบทบาทรับใช้อาณาจักร ซึ่งพระมหากษัตริย์เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่จะใช้ในโอกาสเมื่อเกิดศึกสงคราม ซึ่งทหารจะต้องรู้อาณาตีสัญญาณของกลองว่าตีจังหวะใดจะแปรรูปขบวนในลักษณะใด เช่น ปีกกา หรือถลาออกซ้าย / ขวา หรือถอยซ้าย / ขวา หรือประ โคมเมื่อมีชัยชนะ รวมทั้งใช้ตีเพื่อเป็นอาณาตีสัญญาณที่จะบอกข่าว หรือ เหตุการณ์ให้กับประชาชนในชุมชนรับรู้ เช่น นัดประชุม การลักขโมย ไฟไหม้ เป็นต้น เพื่อจะได้เป็นการช่วยเหลือสังคมในชุมชน ต่อมาเมื่อสงครามยุติลง บทบาทของกลองชัยมงคลเปลี่ยนแปลงไปและนำมาประดิษฐ์ฐานไว้ในหอกลองในวัดแทน โดยปรับเปลี่ยนรูปลักษณะให้เป็นกลองปฐา และมีการประดิษฐ์ท่วงทำนองการตีกลองใหม่ เป็นการตีถวายเป็นพุทธบูชา บอกกล่าวเทพยดาได้รับรู้ และบอกอาณาตีสัญญาณให้คนในชุมชนได้รับรู้เรียกกันในปัจจุบันว่า กลองปฐา จึงจัดเป็นกลองฝ่ายพุทธจักรอนึ่ง กลองชัยมงคลในดั้งเดิมซึ่งใช้กับอาณาจักรในช่วงสมัยเชียงใหม่เป็นประเทศราชได้กลับมาใช้กับพุทธจักร คือ กลองชัยมงคลที่เจ้าแก้ววรวรรุเจ้าผู้ครองนครองค์สุดท้ายของเชียงใหม่นำมาถวายเป็นพุทธบูชาประดิษฐ์ฐานไว้ที่วัดสระเกษ (วัดเกตการาม) อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งศรัทธาวัดเกตการามได้ปรับมาใช้เป็นกลองปฐา ปัจจุบันเริ่มชำรุดลงและถ้าเป็นไปได้ควรจะนำกลับมาเป็นกลองชัยมงคลอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น กลองชัยมงคลจึงทำหน้าที่เป็นกลองบูชาประจำวัดเครื่องประกอบที่ใช้การตีกลองชัยมงคลชัยมงคล เป็นกลองที่วางไว้บนหอกลอง มีกลองอยู่ 4 ใบ กลองใบใหญ่ 1 ใบ อยู่ทางซ้ายมือ กลองใบเล็ก 3 ใบ อยู่ทางขวามือ ขนาดลดหลั่นกัน คำว่า จัยยะ หมายถึง ชัยชนะ และคำว่า มงคล หมายถึง ดั่งาม ลูกศบ หมายถึง กลองใบเล็ก 3 ใบ มีขนาดลดหลั่นกัน วางไว้ทางด้านขวามือของผู้ตีโหม่ง ใช้ตีประกอบจังหวะโดยเป็นจังหวะหลัก เสียงโหม่งแต่ละใบจะใช้เสียง “โค” หรือ เสียง “ซอล” โหม่งมี

ลักษณะแบบเรียบตรงกลางนูน มีขอบนอกหักมุมตรงขอบจะเจาะรู 2 รู ร้อยเชือกไว้ เพื่อสะดวกการตีฉาบ ใช้ประกอบจังหวะ ซึ่งการตีฉาบจะมีลีลาท่าทางประกอบ ฉาบจะตีหยอกล้อยั่วเข้ากับกลอง ฉาบทำด้วยโลหะตรงกลางของฉาบจะมีโค้งออกมา เพื่อสะดวกในการจับฉาบ ทำให้เกิดเสียงกังวานไม้ค้อน เป็นไม้ตีกลอง พันด้วยผ้าล้วน ๆ ใช้ตีด้วยมือข้างขวา มักนิยมใช้ผ้าสี เหลือง ขาว ในการพันไม้แจ่ม เป็นไม้ตีกลองทำด้วยไม้ไผ่ ฉีกปลายออกเป็นซี่ ๆ ใช้ตีด้วยมือข้างซ้ายการขึ้นชั้นครูเป็นการเอาเครื่องสักการะ ได้แก่ ดอกไม้สีขาว 9 ดอก รูป 9 ดอก น้ำขมิ้นส้มป่อย 1 ชั้น นำไปสักการะมอบตัวเป็นศิษย์กาลาธรรม คือ บทกาลาธรรมในทางพระพุทธศาสนา อัน ได้แก่ พระพุทธพระธรรม พระสงฆ์ ที่ใช้ในการตีกลองชัยมงคลในแต่ละเพลงกาลาเวสันต์ คือ กาลาที่มีตัวอักษรล้านนา คือ O (วะ) โดยเขียนไว้ทั้งหมดหนึ่งพันตัว จึงเรียกชื่อกาลานี้ว่า วะพันตัว (วะพันตัว) น้ำขมิ้นส้มป่อย น้ำที่มีส่วนประกอบของดอกคำฝอย และฝักของดอกส้มป่อยผสมรวมกัน เกิดเป็นสีเหลืองคล้ายสีขมิ้น ตามความเชื่อของชาวล้านนาจะใช้น้ำขมิ้นส้มป่อยในการขอมมา

ประวัติความเป็นมา

การศึกษา ค้นคว้าข้อมูลด้านศิลปะการแสดง ที่เกี่ยวข้องกับกลองชัยมงคลตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน บทบาทของกลองชัยมงคลที่มีต่อชุมชนและพิธีกรรม และศึกษาการถ่ายทอดและการดำรงอยู่ของกลองชัยมงคลในปัจจุบัน คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลสารัตถะ โดยมีเนื้อหาประกอบดังนี้ ประเภทดนตรีศิลปะการแสดงกลองชัยมงคล ประกอบด้วยเนื้อหาดังนี้

1. เครื่องดนตรี ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลจากตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ได้กล่าวถึง กลองชัย ซึ่งปรากฏตั้งแต่สมัยราชวงศ์มังรายไว้ดังนี้ “...เมื่อนั้น...ขุนเมืองฝางก็ห้อยล่องเป็นดั่งว่านนั้น เข้าเฝ้าชนฝูงชูทั้งหลาย หื้อดับแทงศึกชุนคน ฝูงคนเดินดินหื้อเข้าลั่นหน้ากองหน้าไม้ธนูไต่เข้าฟันแทงชุนคนทออะ เจ้าขุนครามแต่งกลศึกฉันทันแล้ว ก็หื้อสัตตญาณวิพลเคาะฆ้องโย่ง ตีกลองชัยยกสกกลเสนาโยธาเข้าชุนพระยาเบ็ญจันมาวันนั้นแล...” นั่นคือ กลองชัยจะทำหน้าที่บอกสัตตญาณการศึก นอกจากนี้กลองชัยก็ยังใช้ในการแสดงเพื่อการบันเทิงด้วย ดังคำบันทึกในตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่“...เจ้าพระยาคราม ได้ยินอาชญาพ่อแห่งตนหื้อมาห้าม เจ้าก็บ่ไป อยู่ตามคำพ่อแห่งตนหื้อมาห้ามนั้นแล เมื่อนั้น เจ้าพระยาจึงแต่งเสนาผู้ฉลาดอาจรู้กิจยุทธกรรมทั้งมวล มีขุนไชยเสนา กินเมืองนครเขลางค์ ก็นำเอริพลมากราบไหว้พ่อชุนประการ เจ้ามังรายก็หื้อลูกของตนเป็นอุปราชา เข้ากันกับทั้งขุนบ้านขุนเมืองชุนคน ก็หื้อตีกลองอุ้มเมือง ทัวเวียงเชียงใหม่และกุ่มกาม เจ็ดวันเจ็ดคืน เลี้ยงดูหมูวิพลทั้งหลาย ...หื้อรางวัลชุนชุนคน ...ตั้งพระยาครามกินเมืองเชียงดาวเป็นที่จอดไปมาแต่เมืองเชียงใหม่และเมืองเชียงดาว... กับดุริยคนตี เป็นต้น กลองไชย พาทพิณ ปู อุ ลา ภา ฮ่อ แตร สังข์พร้อมทุกประการ แล้วเจ้ามังรายก็ปลงพระนามขึ้นชื่อลูกตนว่า เจ้าพระยาไชยสงคราม วันนั้นแล...” นอกจากนั้นยังพบว่า กลองชัยมงคล ได้มีการเล่าขานถึงความศักดิ์สิทธิ์ของกลอง ถือเป็นกลอง

เทวดา ว่า เมื่อครั้งอดีตกาลผ่านมายังมียักษ์ตนหนึ่ง เป็นผู้มิดาทิพย์ สามารถมองเห็นทุกสิ่งได้ตาม
 ปรารถนา เมื่อถึงวันพระคราใดก็จะมีความต้องการกินมนุษย์ จึงต้องออกล่ากินมนุษย์ วันพระละ
 หนึ่งคนตลอดมา จนมนุษย์ทั้งหลายต่างพากันเดือดร้อนอยู่อย่างไม่มีความสุขเต็มไปด้วยความ
 หวาดกลัวอยู่มาวันหนึ่ง บรรดามนุษย์ต่างพากันพริ่ภาวนาอ้อนวอนต่อพระอินทร์ผู้เป็นใหญ่ใน
 ทวยเทพทั้งหลาย ตามปกติแล้วที่นั่งบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ของพระอินทร์จะมีปกติอ่อนนุ่มนั่งสบาย
 แต่วันนั้นกลับมีอาการร้อนแข็งกระด้างผิดปกติ ทำให้องค์อินทร์รู้ว่าจะต้องมีมนุษย์ ผู้เดือดร้อนมา
 ร้องเรียนเป็นแน่ จึงส่งเนตรมาคูดังโลกมนุษย์ก็พบว่ามนุษย์มีความเดือดร้อนเพราะถูกยักษ์ดาทิพย์
 มาไล่จับกินทุกวันพระและต้องการความช่วยเหลือจากพระองค์พระอินทร์จึงออกอุบายด้วยการ
 แปลงร่างเป็นมนุษย์ลงมาสู่โลกมนุษย์ เพื่อจะกำหราบปราบยักษ์ไม่ให้มาสร้างความเดือดร้อนแก่
 มนุษย์อีก เมื่อพระอินทร์ในร่างแปลงได้พบกับยักษ์ก็ถามว่า วันพระที่จะถึงนี้จะไปจับใครมากินอีก
 ยักษ์ก็บอกว่าจะไปจับผู้หญิงคนหนึ่งมากิน พระอินทร์ได้ทีจึงทำพินันกับยักษ์ดาทิพย์ว่า หากวัน
 พระนี้ยักษ์ตามหาหญิงนางนั้น ไม่เจอจะต้องเลิกกินมนุษย์เสีย อย่ามาสร้างความเดือดร้อนให้แก่
 มนุษย์อีก ยักษ์ก็รับคำท้า เพราะมั่นใจว่า ตนเองเป็นยักษ์ดาทิพย์เอาอะไรไปซ่อนที่ไหนก็หาเจอ เมื่อ
 ยักษ์ให้สัญญแล้วพระอินทร์ในร่างแปลงมนุษย์ก็รีบไปหาหญิงนางนั้นแล้วนำไปซ่อนอยู่ในกลอง
 ไบใหญ่ใบหนึ่ง พร้อมกับเขียนอักขระ “0” หรือตัว ๐ กำกับที่กลองใบนั้นจำนวนหนึ่งพันตัว ซึ่ง
 เป็นคาถาอักขระตัวเมือง หรืออักษรล้านนาเรียกว่า “คาถาพะพันตัว” เพื่อที่จะป้องกันยักษ์ดาทิพย์ตน
 นั้นไม่ให้มองเห็น เมื่อวันพระมาถึงก็ตีกลองใบนี้ ด้วยคาถาธัมมบทต่าง ๆ เช่น พุทโธ อะระหัง ฐัม
 โม อะระหัง สังโฆ อะระหัง พุทธโธกัณหะ ฐัมโมกัณหะ สังโฆกัณหะ อิติปิโส นะโมพุทฺธาเย ทุสสะ
 นะโส นะโมพุทฺธาเย อิศฺวาสุ สุสุวาอิ ฯลฯ เป็นต้น เมื่อยักษ์ดาทิพย์ออกตามหานางผู้นั้น ก็ไม่อาจ
 มองเห็นและตามหาหญิงนางนั้นพบได้เพราะอานุภาพความศักดิ์สิทธิ์แห่งบทพระคาถาจึงทำให้ยักษ์
 ดาทิพย์ถอดใจและถอยหนีกลับไป พระอินทร์ในร่างแปลงตีกลองชัยมงคลด้วยคาถาธัมม ซึ่งซ่อน
 นางไว้ข้างในทำให้ยักษ์ดาทิพย์มองไม่เห็นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ยักษ์ดาทิพย์ตนนี้ก็ไม่กลับมาจับ
 มนุษย์ไปกินอีกเลย ก่อนที่พระอินทร์จะกลับไปสู่สวรรค์ได้บอกกล่าวให้มนุษย์ช่วยกันรักษากลอง
 ใบนี้ให้ดี และให้ตีกลองทุกวันพระ กลองใบนี้จึงมีชื่อว่า “กลองชัยมงคล” อันเป็นกลองที่เกิดจาก
 การอวยพรของพระอินทร์ที่มอบให้แก่มนุษย์ทั้งหลาย ใช้ตีเพื่อให้มีชัยชนะและเกิดความเป็นสิริ
 มงคลอยู่กันอย่างมีความสุขร่มเย็นตลอดไปความเชื่อเรื่องอานุภาพความศักดิ์สิทธิ์ของกลองและการ
 ตีกลองเพื่อป้องกันไม่ให้ยักษ์มาสร้างความเดือดร้อนแก่มนุษย์เช่นนี้แพร่กระจายตามชุมชนต่าง ๆ ที่
 มีกลองบูชา เช่น ชุมชนวัดป่าแลว ตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน มีกลองบูชาขนาด
 ใหญ่ประดิษฐานอยู่ที่หอกลองและมีบันทึกตำนานกลองบูชาตามคติท้องถิ่นติดไว้ว่า 1
 “ตำนานกลองบูชา (บูชา) กลองบูชาไม่ปรากฏหลักฐานมีตั้งแต่เมื่อใด ผู้เฒ่าผู้แก่เล่าขานว่าใน

สมัยก่อน การตีกลองต้องตีทุก 3 วัน 7 วัน เพราะหากไม่ตีกลองจะทำให้ผียักษ์มากินบ้านกินเมือง และกินคนในหมู่บ้าน ต่อมาการตีกลองจะตีทุกวันพระหรือเทศกาลต่าง ๆ เพื่อให้ชาวบ้านได้ปฏิบัติกิจในวันพระหรือเทศกาลที่จัดขึ้น กลองปฐาไบใหญ่ที่ท่านเห็นนี้ ผู้เฒ่าผู้แก่บอกอีกว่าตีกลองแบบนี้ครั้งใด เสียงกลองจะได้ยินไปถึงบ้านหาดเค็ด (17 ก.ม.)” นอกจากนั้นในชุมชนวัดพุทธเอ็น อำเภอมแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เชื่อว่า หากไม่ตีกลองในวัน 7 คำและ 14 คำ ยักษ์จะออกจากน้ำบ่อทิพย์มา กินคน ทำให้ผู้คนเกรงกลัวจึงตีกลองตามวาระเพื่อป้องกันยักษ์มาสร้างความเดือดร้อน คัมภีร์พระวินัยคอกเตือ 2 ผูกที่ 2 ซึ่งเป็นคัมภีร์โบราณจารด้วยอักษรล้านนาของวัดบ้านเอื้อม ตำบลบ้านเอื้อม อำเภอมเมือง จังหวัดลำปาง หน้าลานที่ 8 – 18 มีเนื้อหากล่าวถึง อนุสสุตต์ ซึ่งเป็นพระสูตรหนึ่งที่คัมภีร์วินัยคอกเตือ อ้างว่าปรากฏอยู่ในคัมภีร์ปาราชิกกัณฑ์ กล่าวถึงกลองที่มีอนุภาพความศักดิ์สิทธิ์ โดยเอ่ยชื่อกลองชัยมงคลในเบื้องต้น ต่อมาเมื่อจะกล่าวถึงกลองชัยมงคลในบริบทนั้นอีก จะใช้คำว่ากลองมังคละและกลองคิมปูแทน โดยไม่ปรากฏชื่ออย่างอื่นในบริบทนั้นเนื้อหาของพระสูตรนั้น กล่าวถึงความผิดและวิบากกรรมของภิกษุ 500 รูป ในสมัยพระพุทธเจ้าพระนามว่า กัสสปะ ที่สวดอักษรหิต มีการเปรียบเทียบพระพุทธพจน์กับกลองชัยมงคลที่ทำจากคิมปู (กัมพู) ว่า เป็นสิ่งที่มีคุณค่า เป็นสิ่งที่ประเสริฐ ถูกต้อง และดีงามอยู่แล้ว แม้จะไม่มีการประดับตกแต่งหรือดัดแปลงด้วยสิ่งภายนอกเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ แต่ผู้ฟังก็สามารถเข้าใจเข้าถึงสาระสำคัญและความดีงามอันเป็นแก่นแท้ได้ เนื้อหาอนุสสุตต์มีดังนี้ในอดีตกาลล่วงมาแล้ว พระโพธิสัตว์ได้เสวยพระชาติเป็นพราหมณ์ปุโรหิตาจารย์ในเมืองพาราณสี ซึ่งมีพระญาพรหมทัตราชเสวยราชสมบัติอยู่ในสมัยนั้นมีปูใหญ่ตัวหนึ่งได้ตายลงแล้วถูกน้ำพัดพาเอาคิมปูไหลมาตามน้ำ ชาวเมืองได้พบเห็นจึงนำคิมปูนั้นมาถวายพระญาพรหมทัต พระองค์ทรงเห็นว่าคิมปูนี้มีขนาดใหญ่มาก จึงสั่งให้ช่างนำไปสร้างเป็นกลองชัยมงคล และปราสาทตั้งความว่า “...วันนั้นยังมีปูตัว 1 ไหย่นักตาย น้ำก็พัดเอาคิมแห่งปูหลวงตัวนั้นไหลไปตามกระแสน้ำมา คนทั้งหลายได้เห็นคิมปูหลวงตัวนั้น ก็เอามาถวายพระญาแลพระญาคือเหินเอาแปงกลองชัยมังคละกับปราสาทไว้ คันทีกลองอันนั้นก็มีเดชะริทธิ มีเสียงแปรไพศัพทวิเวียงพาราณสีอันกว้างได้ 12 โยชนะ...” เมื่อทำเสร็จแล้วจึงนำกลองใบนั้นมาตีดู ปรากฏว่าเสียงของกลองที่ทำจากคิมปูนั้นดังก้องกังวานไปทั่วทุกสารทิศและดังไปทั่วเมืองพาราณสีซึ่งกว้าง 12 โยชน์ บรรดาเสนาอำมาตย์จึงปรึกษากันและมีความเห็นว่า กลองมังคละ ใบนี้มีฤทธิ์เดชานุภาพมากควรที่จะประดับตกแต่งให้สวยงามยิ่งขึ้น ทำให้นายช่างลงรักปิดทองทาชาดให้สวยงามแล้วนำเงินทองและแก้ว 7 ประการ มาทำเครื่องประดับตกแต่งกลองมังคละนี้ ครั้นเมื่อได้ประดับตกแต่งเสร็จแล้วจึงทดลองตีกลองดูอีกครั้ง แต่ปรากฏว่าเสียงกลองที่เคยดังก้องกังวานสนั่นดังไปทั่วสารทิศกลับหายไปไม่ก้องกังวานเหมือนอย่างเดิม พระญาพรหมทัตราชและเสนาอำมาตย์ จึงเกิดความสงสัยและได้ปรึกษาหารือกับ พราหมณ์ปุโรหิตาจารย์ เมื่อพราหมณ์ปุโรหิตาจารย์ได้พิจารณา

คุณกลองโบนั้นแล้วก็กราบทูลว่า ข้าแต่มหाराช การประดับกลองโบนีด้วยเงินทองและแก้ว 7 ประการ เป็นสิ่งที่ไม่สมควร คิมปูอันนี้เป็นสิ่งประเสริฐ มีฤทธิ์เดช มีอานุภาพอยู่แล้ว เมื่อทราบคังนั้นพระญาพรหมทัตราชจึงรับสั่งให้ช่างนำสิ่งของที่ประดับกลองโบนีออกให้หมดแล้วทกลองตีอีกครั้งปรากฏว่า กลองโบนีนั้นมีเสียงดังก้องกังวานกลับคืนมาเหมือนเดิม พระพุทธเจ้าทรงตรัสเปรียบเทียบกับว่า คุณก่อนภิกษุทั้งหลาย กลองคิมปู นั้นเปรียบเสมือนพระพุทธพจน์ที่ทรงแสดงไว้ ถูกต้องดีงามตามอักษรวิภาษบาลีอยู่แล้วย่อมเป็นคำสอนที่ประเสริฐ สามารถนำสัตว์โลกให้ข้ามสังขารวัฏบรรลุนิพพานได้ การประดับตกแต่งกลองคิมปูนั้นเปรียบเสมือนการนำเอาพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าไปดัดแปลงด้วยทำนองต่าง ๆ ทำให้ออกเสียงไม่ถูกต้องจนเกิดอักษรวิบัติ ภิกษุรูปใดมีวิชาเข้าใจว่าการสวดมนต์และการเทศนาธรรมเป็นทำนองต่าง ๆ นั้น เป็นการแสดงความสามารถของตน ผู้คนชอบฟัง เพราะความไพเราะน่าฟัง เพราะมีการไต่ล่านำ ขับชอ อ้อกาพย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดพระธรรมวินัย เป็นการทำบาปทั้ง ผู้สวดมนต์หรือผู้เทศนาธรรมและผู้ฟัง เมื่อตายไปแล้วต้องตกนรกอเวจีเหมือนกับเปรต 500 คน ที่พระมหานุรุทธเถระพบที่ป่าหิมพานต์นั้น เนื้อเรื่องที่กล่าวถึงการนำคิมปูมาทำเป็นกลองที่มีอานุภาพความศักดิ์สิทธิ์ในเอกสาร ล้านนาฉบับนี้ โดยระบุชื่อกลองชัยมงคลในเบื้องต้นนั้น เมื่อตรวจสอบหลักฐานในพระไตรปิฎกพบว่า เนื้อเรื่องดังกล่าวได้รับแนวคิดมาจาก กัถกกุชาดก ในนิบาตชาดก ปทุมวรรคที่ 2 1 แล้วมีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมเนื้อหาให้เป็นเรื่องราวตามคติท้องถิ่นล้านนากล่าวคือ ในกัถกกุชาดกกลองที่ทำจากคิมปูระบุชื่อเป็นกลองอานกะ 2 และ กลองอาถัมพระ 3 ส่วนเอกสารล้านนาในอณกสูตต์นี้ระบุชื่อ กลองชัยมงคล ดังเนื้อหากัถกกุชาดกดังนี้ในอดีตกาล กุณุมพีเมืองสาวัตถีพาภรรยาไปชำระหนี้สินที่หมู่บ้านชนบทแห่งหนึ่ง แล้วถูกกลุ่มโจรจับไว้ หัวหน้าโจรต้องการภรรยาของกุณุมพีจึงคิดจะฆ่ากุณุมพี แต่นางภรรยาเป็นผู้ตั้งมั่นอยู่ในศีลสัตย์จึงคุกเข่าหมอบลงกับพื้นแล้วอ้อนวอนขอชีวิตสามี หัวหน้าโจรซาบซึ่งใจในความ ซื่อสัตย์ของนางจึงปล่อยสองสามีภรรยาให้เป็นอิสระภาพ จากนั้นทั้งสองได้เข้าเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พร้อมกับกราบทูลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและกล่าวชมเชยภรรยาที่มีความซื่อสัตย์ช่วยให้พ้นจากภยันตรายได้พระพุทธเจ้าทรงตรัสบอกว่า ภรรยาคนนี้ได้เอาชีวิตเป็นทานให้แก่ท่านเพียงคนเดียวและครั้งเดียวเท่านั้น ในอดีตชาตินางก็เคยให้ชีวิตเป็นทานแก่บัณฑิตทั้งหลายมาแล้วเช่นกัน ทรงตรัสเล่าว่าในอดีตกาล พระเจ้าพรหมทัตเสวยราชสมบัติเมืองพาราณสี ครั้งนั้นมีพระญาปูทองตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในหนองน้ำใหญ่ใกล้ป่าหิมพานต์ เรียกว่า หนองปู มีรูปร่างขนาดใหญ่เท่าลานนวดข้าว และมักจะจับข้างกินเป็นอาหารจนฝูงข้างต่างพากันหวาดผวาคณะนั้นพระโพธิสัตว์ถือปฏิสนธิเป็นช่างโอรสของพระญาช่างในโขลงนั้น ขณะตั้งครรภ์พระมารดาของพระโพธิสัตว์ได้ปลิวตัวไปอยู่สถานที่อีกแห่งหนึ่งเพื่อรักษาครรภ์ให้ปลอดภัย ต่อมาก็ประสูติพระโพธิสัตว์ และอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูจนมีความเฉลียวฉลาดมีพลังกำลัง

มากกว่าช่างทั้งหลายและมีบริวารมากมายครั้งต่อมาพระโพธิสัตว์ได้ช่างตัวเมียตัวหนึ่งเป็นภรรยาแล้วมีคำริจะจับปูใหญ่ในหนองปูลูนั้น จึงพาพระมารดาและภรรยาไปแจ้งความประสงค์ต่อพระบิดา แต่ก็ได้รับการห้ามปรามไว้พระโพธิสัตว์ยืนยั้นจะจับปูให้ได้ จากนั้นก็พาช่างทั้งหลายเหล่านั้นไปสู่หนองปูลูแล้ววางแผนล่อพระญูปูออกมา ซึ่งทราบว่าจะจับปูออกมาซึ่งจับข้างก้นตอนที่ช่างขึ้นจากหนองปูลู พระโพธิสัตว์จึงให้บรรดาช่างลงอาบน้ำให้สำราญแล้วจึงขึ้นจากหนอง โดยพระองค์จะเดินต้อนโขลงอยู่ข้างหลังบรรดาช่างก็ปฏิบัติตามขณะที่พระโพธิสัตว์กำลังต้อนโขลงช่างอยู่ข้างหลังนั้นพระญูปูก็ปรากฏตัวขึ้นพร้อมกับชูก้ามทั้งสองหนีบเท้าพระโพธิสัตว์อย่างเหนียวแน่นและพยายามจะจับปากเพื่อเคี้ยวกิน ขณะเดียวกันพระโพธิสัตว์ก็พยายามอดทนต่อความเจ็บปวดและพยายามกระชากลากพระญูปูขึ้นฝั่งให้ได้ฝ่ายนางช่างซึ่งเป็นภรรยาของพระโพธิสัตว์ได้ยื่นฝ่าให้กำลังใจอยู่ไม่ห่าง ส่วนบรรดาช่างเหล่านั้นต่างก็หวาดผวาทันทีส่งเสียงร้องวิ่งหนีปล่อยอุจจาระปัสสาวะเรียราดไปตามรายทาง ครั้นต่อมานางช่างภรรยาที่มีความกลัวต่อภัยที่จะเกิดขึ้นจึงทำท่าจะหนี พระโพธิสัตว์จึงกล่าวขอให้นางช่วยให้พ้นภัยอย่าได้ทิ้งเราผู้เป็นคู่ชีวิตกัน นางช่างภรรยาได้สติก็กล่าวให้กำลังใจแก่สามี พร้อมกับกล่าวอ้อนวอนพระญูปูให้ปล่อยพระโพธิสัตว์ผู้เป็นสามี เมื่อพระญูปูได้ฟังคำกล่าวอ้อนวอนนั้นแล้วก็ใจอ่อนยอมคลายก้ามปูจากเท้าพระโพธิสัตว์ ทันทีทันใดนั้นเองพระโพธิสัตว์ก็ได้ยกเท้าขึ้นกระแทกกลางหลังพระญูปูจนกระดองปูแตกหลายลง ก้ามปูทั้งสองก็หลุดออกจากกัน ขณะนั้นบรรดาช่างที่หลบหนีอยู่ก็ดีใจส่งเสียงร้องด้วยความยินดีแล้วก็พากันร่วมลุกกระชากลากเอาซากพระญูปูขึ้นมาบนฝั่งแล้วพากันกระแทกเข้าจนซากแตกเป็นจุกส่วนก้ามปูทั้งสองเมื่อได้หลุดออกจากกระดองแล้วก็กระเด็นไปตกต่างที่กัน ครั้นถึงเวลาฝนตกน้ำหลาก ก้ามปูทั้งสองก็ล่องลอยไปตามแม่น้ำคงคา ก้ามปูอันหนึ่งถูกสายน้ำพัดพาไปถึงกลางทะเล อีกอันหนึ่งล่องน้ำไปติดอยู่ทำน้ำหลวงของพระราชาน จนกระทั่งพระราชานพื่อนั่งทั้ง ๑๐ พระองค์ลงเล่นน้ำพบเข้าก็นำไปทำกลองใบหนึ่งเรียกชื่อว่า อาณิกะ หรือ อานกะ ส่วนก้ามปูที่ล่องอยู่กลางทะเลนั้นพวกอสูรนำไปทำกลองใบหนึ่งเรียกว่า อาพมฺพระ หรือ อาพมฺรครั้งต่อมาได้เกิดสงครามระหว่างอสูรกับเทวราชขึ้น ฝ่ายอสูรพ่ายแพ้ต่อเหล่าเทวราชแล้วทิ้งกลองใบนั้นไว้ ท้าวสักกะจึงให้เทวดาหามกลองดังกล่าวไปไว้บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ กลองใบนี้เมื่อตีแล้วจะมีเสียงดังสนั่นเหมือนเสียงเมฆคำราม โบราณจารย์บางท่านกล่าวว่า เสียงฟ้าร้องนั้นแท้จริงก็คือเสียงกลองของพระอินทร์นั่นเอง ทั้งกลองอาลัมพะและกลองอานกะต่างก็เป็นอาวุธชนิดหนึ่งที่มีพละานุภาพ เพราะเสียงกลองจะทำให้ศัตรูใจสั่นสะท้านหวาดเกรงได้ แต่ไม่ปรากฏว่ากลองทั้งสองชนิดนี้มีรูปลักษณะและท่วงทำนองการตีอย่างไร แต่เชื่อได้ว่าแนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการสร้างกลองและอานุภาพความศักดิ์สิทธิ์ของกลองในคติล้านนานั้น มาจากชาดกเรื่องนี้เป็นสำคัญ แม้จะสร้างกลองที่มีรูปลักษณะท่วงทำนองการตี และเรียกชื่อต่างกันตามความนิยมของแต่ละท้องถิ่นก็ตามส่วนเนื้อเรื่องที่มีกานา

กลองชัยมงคลมาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงพระพุทธพจน์นั้น ได้รับแนวคิดมาจากอาณิสฺสตร๑ ซึ่งเป็นพระสูตรที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า โดยยกเอากลองอานกะมาเปรียบเทียบ ดังเนื้อเรื่องอาณิสฺสตรดังนี้ “สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตะวันอารามของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี พระนครสาวัตถี ฯลฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสดังนี้ว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรื่องเคยมีมาแล้ว ตะโพนชื่ออานกะของพวกกษัตริย์ผู้มีพระนามว่าทสารหะได้มีแล้ว เมื่อตะโพนแตก พวกทสารหะได้ตอกลิ้มอันอื่นลงไป สมัยต่อมาโครงเก่าของตะโพนชื่ออานกะก็หายไป ยังเหลือแต่โครงลิ้ม แม้นั้นใด ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พวกภิกษุในอนาคตกาล เมื่อเขากล่าวพระสูตรที่แตกตกล่าแล้ว เป็นพระสูตรที่ล้าลึก มีอรรถล้าลึก เป็นโลกุตตระ ประกอบด้วยสุญญตธรรมอยู่ จักไม่ตั้งใจฟัง จักไม่เงี้ยวโศดลงสดับ จักไม่ตั้งใจรับรู้ และจักไม่สำคัญธรรมเหล่านั้น ว่าควรเล่าเรียน ว่าควรศึกษา แต่ว่า เมื่อเขากล่าวพระสูตรอันนักปราชญ์รจนาวี อันนักปราชญ์ร้อยกรองไว้ มีอักษรอันวิจิตร มีพยัญชนะอันวิจิตร เป็นของภายนอก เป็นสาวกภายิต อยู่ จักตั้งใจฟัง จักเงี้ยวโศดลงสดับ จักตั้งใจรับรู้ และจักสำคัญธรรมเหล่านั้น ว่าควรเรียน ควรศึกษา ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พระสูตรเหล่านั้น ที่แตกตกล่าแล้วเป็นพระสูตรที่ล้าลึก มีอรรถล้าลึกซึ่ง เป็นโลกุตตระ ประกอบด้วยสุญญตธรรม จักอันตรธานนั้นเหมือนกัน เพราะเหตุดังนี้ นั้น เธอทั้งหลาย ฟังศึกษาอย่างนี้ว่า เมื่อเขากล่าวพระสูตรที่แตกตกล่าแล้ว เป็นพระสูตรที่ล้าลึก มีอรรถล้าลึกซึ่ง เป็นโลกุตตระ ประกอบด้วยสุญญตธรรม อยู่ พวกเราจักตั้งใจฟัง จักเงี้ยวโศดลงสดับ จักตั้งใจรับรู้ และจักสำคัญธรรมเหล่านั้นว่า ควรเรียน ควรศึกษาดังนี้ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลาย ฟังศึกษาอย่างนี้แล”

พระไชยวิทย์ ธรรมโรต วัดท่าคู่ม ตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้เขียนคำวาทานานกลองชัยมงคล ไว้ดังนี้ กราบไหว้สา บูชานอบน้อม มีต่างดอกส้ม มีพร้อมบุปผาคุณพระพุทธา ประดานักหนา คุณพระธัมมา สังฆาเอกอ้า มาดำบิตำ ครุบามากกว้าง ขอกราบเบญจรงค์ พร้อมพริ้มอ่อนขอขยาย บรรยายจงจึก ประจักษ์ทั่วหน้า ธาณิดานานกลองชัยนั้น สำคัญดีหลี เรื่องเล่าเป็นมิ วาทีกเล่าอ้างโบราณเล่าขาน เมินนานแต่งสร้าง เพื่อสืบแนวทาง เอาไว้ในอดีต่า เมินมาแต่ให้ เสียงกลองบ่ไว้ เนื่องนั้นยังมีพญา ยักษาผายผัน ด้วยฤทธิมัน เขตขันทั่วบ้านเขาจะกินอาหาร บอกขานจูด้าน จักกินตำวาร บละเขาะกินหญิงสาว เป็นคราววันพระ แรมออกเป่งวะ เตื่อคนถึงวันศีลนั้น คนบั่นสะสน กลัวยักตำน ยับย่นกินเสียงทุกข์ออกทุกข์ใจ อยู่ไหนหม่นเมียง ทั่วค้ำวแดนเวียง สะตื้นหญิงสาวดังหลาย กลัวตายเขือกย่าน หัวอกเหี่ยวมัน ดิ่งวันวันศีลมาถึง รอดเคิงเปิงหัน หญิงสาวเตื่อคนนั้น ไคว่กันทั่วหน้าพญายักษา เขาหาทั่วหล้า กินหมุกัญญา นาฏนึ่งหาสาวบ่หัน

ในขันเทศต้อง เหลืออยู่เจ้าน้อง คนเดียวหัวอกสะต้อน เอาร้อนเป็นเปลี่ยว จักกินจักเดียว อยู่เดียวในบ้านกลัวเจ้ายักษา ลงมาตื่นย่าน หือตายจากปาด ชีวิตชาวบ้านดังหลาย หญิงชายทั่วทิศ พากันเพ่งพิจอุบายตีกล้องบ่จ้ำ บูชาผ่นผาย ขงขวยยังยาย ตามลายแบบเป้าวิงวอนไปหา อินตาเป็นเจ้า ขอช่วย

ฉาบที่ใช้ในเพลงชนะศึกหรือเพลงขอฝนแสนห้าจังหวะที่ 1-----แซ ----- แซ ----- แซ -
 ----- แซ -จังหวะที่ 2 ----- แซ - แซแซแซแซ - แซ ----- แซ - แซแซแซแซ - แซ -
 ลักษณะจังหวะของการตีโหม่ง จังหวะของโหม่งมีอยู่ 3 ลักษณะ ดังนี้ ลักษณะจังหวะโหม่งเพลง
 ออกศึก--- โยง --- โยง ลักษณะจังหวะ
 โหม่งเพลงชนะศึก ----- โยง ----- โยง ----- โยง ----- โยง ลักษณะจังหวะ
 โหม่งเพลงปฐจาธรรม จังหวะที่ 1 ----- โยง จังหวะที่ 2 ---
 ----- โยง ----- โยง จังหวะที่ 3 ----- โยง ----- โยง -----
 โยง ----- โยง จังหวะที่ 4 --- โยง ---
 โยง ในการตีโหม่งเพลงปฐจาธรรม (บุชาธรรม) จะเริ่มตีในจังหวะที่ 1 , 2, 3, และ 4 ซึ่งจะมีจังหวะที่
 4 เป็นจังหวะเดียวกันกับเพลงออกศึก จังหวะที่ใช้ในสงคราม 1. จังหวะเพลงออกศึก เป็นการตี
 กลองเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจเหล่าทหารฮึกเหิม เกิดความกล้าหาญเข้าต่อสู้กับอริศัตรู ตลอดจน
 เป็นอานัติสัญญาณการรบในรูปแบบต่าง ๆ ให้ทหารมีความเข้าใจป้องกันขณะทำการรบกับข้าศึก
 ศัตรูกลองชัยมงคลเป็นกลองที่ใช้ตีจังหวะเพลงออกศึกที่เอกลักษณ์เฉพาะและถูกต้องมาแต่โบราณ
 เพลงออกศึกจะมีจังหวะค่อนข้างเร็ว รุกในการตี จะใช้ค้อนและไม้แจ่ม โดยมีจังหวะเพลงออกศึก
 ดังนี้ ฉาบ --- แซ --- แซ --- แซ --- แซ ----- แซ แซ ----- แซ แซโหม่ง -----
 --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยงกลอง -----
 ฉาบ - อี - เซ็ง - แต่ง- แซ - อี - เซ็ง - แต่ง- แซ - อี - เซ็ง - แต่ง- แซ - อี - เซ็ง - แต่ง- แซโหม่ง --- โยง
 --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง กลอง --- ต๊ะ --- ต๊ะ --- ต๊ะ ---
 ต๊ะ --- ต๊ะ - ตึง - ต๊ะ ตึง ตึง-ต๊ะ - ตึง - ต๊ะ ฉาบ - อี - เซ็ง - แต่ง- แซ - อี - เซ็ง - แต่ง- แซ - แต่ง- แซ -
 แต่ง- แซ - แต่ง- แซ - แต่ง- แซโหม่ง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง
 --- โยง กลอง - คูป3- ต๊ะ --- ต๊ะ - คูป3- ต๊ะ ตึงตึง-ต๊ะ - คูป2- ต๊ะ - คูป3- ต๊ะ --- ต๊ะ - คูป1- ต๊ะ
 ฉาบ - - อะแล่ม -แต่่ม-แตะ - - อะแล่ม -แต่่ม-แตะ - - อะแล่ม -แต่่ม-แตะ - - อะแล่ม -แต่่ม-แตะ
 โหม่ง --- โยง กลอง --- ต๊ะ - คูป3-
 ต๊ะ --- ต๊ะ - คูป3- ต๊ะ - คูป3- ต๊ะ - คูป2- ต๊ะ - คูป2- ต๊ะ - คูป1- ต๊ะ ฉาบ -แต่่ม-แตะ -แต่่ม-แตะ -
 แต่่ม-แตะ -แต่่ม-แตะ -แต่่ม-แตะ -แต่่ม-แตะ -แต่่ม-แตะ -แต่่ม-แตะ
 โหม่ง --- โยง กลอง - คูป1- ต๊ะ -
 คูป2- ต๊ะ คูป3คูป3-ต๊ะ - คูป1- ต๊ะ - คูป3- ต๊ะ คูป2คูป2-ต๊ะ - คูป2- ต๊ะ คูป1คูป1-ต๊ะ ฉาบ -แซด-แซด
 -แซด-แซด -แซด-แซด -แซด-แซด -แซด-แซด -แซด-แซด -แซด-แซด -แซด-แซด โหม่ง --- โยง ---
 โยง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง กลอง คูปคูป-ต๊ะ - คูป- ต๊ะ --- ต๊ะ - ตึง-
 ต๊ะ -หยั่ง-หยั่ง -หยั่ง-หยั่ง -หยั่ง-หยั่ง - คูป-ต๊ะ3 ฉาบ - อี - เซ็ง - แต่ง- แซ - อี - เซ็ง - แต่ง- แซ - แต่ง-

แช - แต่ง- แช - แต่ง- แช - แต่ง- แช โหม่ง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง ---
 โยง --- โยง กลอง - คบ2- ต๊ะ3 - คบ1- ต๊ะ3 - คบ3- ต๊ะ3 คบ2คบ2-ต๊ะ3 --- ต๊ะ3 - คบ1- ต๊ะ3 - คบ1-
 ต๊ะ3 คบ2คบ2-ต๊ะ3 ฉาบ - - อะแถม - แต่ม-เตะ - - อะแถม - แต่ม-เตะ - แต่ม-เตะ - แต่ม-เตะ - - อะ
 แถม - แต่ม-เตะ โหม่ง --- โยง กลอง
 - คบ1- ต๊ะ3 - คบ2- ต๊ะ3 - คบ1- ต๊ะ3 คบ2คบ2-ต๊ะ3 --- ต๊ะ3 - คบ1- ต๊ะ3 - คบ1- ต๊ะ3 คบ2คบ2-ต๊ะ3
 ฉาบ - แต่ม-เตะ
 โหม่ง --- โยง กลอง - หยั่ง 3.2- หยั่ง
 3.2 - คบ2- ต๊ะ คบ3คบ3-ต๊ะ - คบ1- ต๊ะ - คบ3- ต๊ะ คบ2คบ2-ต๊ะ - คบ2- ต๊ะ คบ1คบ1-ต๊ะ ฉาบ -
 แหก-แหก - แหก-แหก - แหก-แหก - แหก-แหก - อี - เซ็ง - แต่ง- แช - อี - เซ็ง - แต่ง- แช โหม่ง --- โยง
 --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง กลอง - คบ2- ต๊ะ --- ต๊ะ - คบ2- ต๊ะ
 ก๊อ กแกก-ต๊ะ - คบ2- ต๊ะ - คบ3- ต๊ะ - คบ1- ต๊ะ คบ3คบ3-ต๊ะ ฉาบ - อี - เซ็ง - แต่ง- แช - อี - เซ็ง -
 แต่ง- แช ----- เซ็ง -- เซ็ง เซ็ง - เซ็ง - เซ็ง โหม่ง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง --- โยง --
 - โยง --- โยง --- โยง กลอง - ตึง - ตึง - ตึง - ตึง - ตึง - ตึง --- หยั่ง ----- หยั่ง-หยั่ง --- หยั่ง ---
 หยั่ง ลักษณะการตีกลองเพลงออกศึกก่อนการตีกลองเพลงออกศึกจะต้องกลอง 3 ครั้ง แล้ว
 เริ่มต้นตีกลองด้วยไม้แจ่ม 4 ครั้ง จากนั้นเริ่มตีกลองในจังหวะเพลงออกศึก ตีปล่อยหน้ากลอง ตีกด
 หน้ากลอง ตีขอบกลอง ตีเสียน้ำกลองปล่อย ตีเสียน้ำกลองกด ตีเสียบขอบกลอง ตีรัวเดี่ยว ตีรัวคู่ ตี
 รัวกำ (กำ) ซึ่งจะมีลักษณะการตีสลับกันไปมาแล้วแต่ผู้ตี ลักษณะเด่นของการตีกลองเพลงออกศึก
 ซึ่งเมื่อเริ่มตีกลองแล้วจะมีการตีกลองตามบทคาถาอันได้แก่ พุทธคุณนัง ธรรมคุณนัง สังฆคุณนัง
 พุทโธรหัง ธรรมโมรหัง สังโฆรหัง พุทโธพุทธัง ธรรมโมธรรมมัง สังโฆสังฆัง อิติปิโส ภควา
 อรหัง สัมมา สัมพุทโธ อีสวาสุ หรือ สุสวาอิ พุทโธอาราธนานัง ธรรมโมอาราธนานัง สังโฆ
 อาราธนานัง พุทโธกัณหะ ธรรมโมกัณหะ สังโฆกัณหะ ลักษณะบทคาถาธรรมที่ปรากฏ เป็นการ
 สรรเสริญพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ซึ่งรวมเป็นพระรัตนตรัย โดยในการตีจะตีตั้งแต่คาถาบท
 แรกจนถึงบทสุดท้ายแล้วกลับไปเริ่มต้นตีบทแรกใหม่ ซึ่งในการตีกลองจะถือเอากลองลูกคบบใบ
 แรกเป็นพระพุทธ ใบที่สองเป็นพระธรรม ใบที่สามเป็นพระสงฆ์ เมื่อตีกลองจนจบกระบวนเพลง
 แล้วจะต้องตีจังหวะลงกลองเป็นสัญญาณดังปรากฏในตอนจบของตัวอย่างเพลงออกศึก เพื่อให้รู้
 ว่าจบเพลงออกศึก ซึ่งจะมีลักษณะการตีโดยใช้ไม้แจ่มและไม้ค้อนตีพร้อมกันลักษณะการตีฉาบ
 เพลงออกศึก ฉาบในเพลงออกศึกจะตีเสียงเซ็งนำ ๔ ครั้ง จากนั้นจะตีฉาบแยกออกจากโหม่ง เพื่อเข้า
 คู่จังหวะการตีฉาบเสียงต่าง ๆ ตามลักษณะจังหวะของฉาบ ซึ่งในการตีฉาบจะตีจังหวะสลับกันไป
 พอหมดจังหวะสุดท้ายก็จะตีในจังหวะที่ 1 เป็นจังหวะหลักสลับกับจังหวะที่ 2, 3, 4 ลักษณะการตี
 โหม่งเพลงออกศึกโหม่งจะเริ่มตีในจังหวะนำของฉาบจังหวะที่ 3 จากนั้นจะตีให้จังหวะเรื่อย ๆ จน

---ต๊ะ-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----
 หย่าง-----หย่าง-----หย่าง-----หย่าง-----ตูป-----ตูป-----ตูป-----
 ---ตูป-----พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ 1 2 3 4 5 6 7 8 บทที่ 1 (ต่อ)
 ต๊ะ-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----
 -----ตูป-----ตูป-----ตูป-----ตูป-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----ต๊ะ-----
 -ต๊ะ-----พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ 1 2 3 4 5 6 7 8 บทที่ 2 ต๊ะ ต๊ะ ต๊ะ ---
 ---ต๊ะ ต๊ะ -----ต๊ะ ต๊ะ -----ต๊ะ ต๊ะ -----ต๊ะ ต๊ะ หย่าง -----ต๊ะ ต๊ะ หย่าง -----ต๊ะ ต๊ะ
 หย่าง -----ต๊ะ ต๊ะ หย่าง -----ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ---ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ---ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ---
 พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ 1 2 3 4 5 6 7 8 บทที่ 2 (ต่อ) ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ---
 ---ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ต๊ะ ---
 ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ต๊ะ ต๊ะ -ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ต๊ะ ต๊ะ -ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ต๊ะ ต๊ะ ตูป -ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป
 ต๊ะ ต๊ะ ตูป -ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ต๊ะ ต๊ะ ตูป -ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ต๊ะ ต๊ะ ตูป -ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ต๊ะ ต๊ะ ตูป
 ต๊ะต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ต๊ะ ต๊ะ ตูป ต๊ะต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ต๊ะ ต๊ะ ตูป ต๊ะต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ต๊ะ ต๊ะ ตูป ต๊ะพุ
 โธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ 1 2 3 4 5 6 7 8 บทที่ 3 ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ต๊ะ ต๊ะ หย่าง
 ตูป ต๊ะต๊ะ ต๊ะ หย่าง ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ต๊ะต๊ะ ต๊ะ หย่าง ต๊ะ ต๊ะ หย่าง ตูป ต๊ะต๊ะ ต๊ะ หย่าง ต๊ะ ต๊ะ หย่าง
 ตูป ต๊ะบทที่ 4 ต๊ะตูปต๊ะตูปต๊ะ
 ตูปต๊ะ
 หย่างต๊ะ
 หย่างต๊ะ
 ตูปต๊ะ
 ตูปต๊ะ
 ตูปต๊ะ
 ต๊ะ ต๊ะ ต๊ะ ต๊ะ ฯลฯ ในการตีกลองชัยมงคลให้ครบจังหวะก็คือ จะต้องตีกลองในจังหวะเดิมให้ครบ 8
 บทของพระคาถาพระคาถาที่สามารถนำมาใช้ในการตีกลองได้มีหลายบท ได้แก่-- บทพุทฺโธอรหัง--
 บทพุทฺธะคุณนัง-- บมพุทฺโธกัณหะ-- บทอิติปิโส- ฯลฯ เป็นต้นต่อไปเป็นจังหวะเร็วตามเสียงฆ้อง
 (โหม่ง) และฉาบอุปกรณ์กลองชัยมงคล เป็นกลองชุดขนาดใหญ่ ประกอบด้วย 1. กลองใบใหญ่ 1
 ลูก เรียกว่า “แม่กลอง” ทำด้วยไม้สัก ไม้ประดู่ ไม้ดอกแก้ว ไม้ขนุน ไม้ตะเคียน ซึ่งแล้วแต่โอกาส
 และความต้องการของช่างหรือผู้ที่สั่งทำ เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลตามความเชื่อ เป็นกลอง
 ประเภทึงด้วยหมุดไม้ ปล่อยหัวหมุดให้ยื่นพ้นออกมานอกตัวกลอง ขนาดหน้ากลองกว้างประมาณ
 29 นิ้ว ถึง 40 นิ้ว 2. กลองใบเล็ก 3 ลูก เรียกว่า “ลูกตูป” ทำด้วยไม้ชนิดเดียวกับแม่กลอง จึงด้วยหนัง

ทั้งสองหน้า ตรึงด้วยหมุดไม้เช่นเดียวกับแม่กลอง ซึ่งมีขนาดดังนี้ ลูกที่ 1 หน้ากว้าง 11 หรือ 13 หรือ 15 นิ้ว ลูกที่ 2 หน้ากว้าง 12 หรือ 13 หรือ 15 นิ้ว ลูกที่ 3 หน้ากว้าง 13 หรือ 15 หรือ 17 นิ้ว มีเครื่องดนตรีที่นำมาตีประกอบอีก 2 ประเภท คือ ฉาบ 1 คู่ และฆ้องอีก 9 ใบ ตีประกอบจังหวะเป็นทำนองต่าง ๆ

คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคลของพ่อครูมานพ ยาระณะ คือ กลองที่มีความสำคัญ มีบทบาทหน้าที่ใช้ดีในงานบุญทางพุทธศาสนา และมีการสืบทอดแพร่หลายอยู่ตามวัดต่าง ๆ เช่น วัดสวนดอก วัดศรีประดิษฐ์ วัดกิ้วแล วัดชัยสถาน (ป่าเสร้าน้อย) วัดท่าทุ่ม เป็นต้น ส่วนมากแต่ละวัดในล้านนามักจะมีกลองบูชาซึ่งพัฒนาการมาจากกลองชัยมงคลประดิษฐานและใช้ตีอย่างแพร่หลายอยู่แล้ว โดยถือว่ากลองชัยมงคลเป็นมรดกคู่กับแผ่นดินล้านนาที่ทรงคุณค่า บ่งบอกประวัติศาสตร์ความเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่น เป็นมรดกของแผ่นดินที่ไม่มีใครคนใดคนหนึ่งเป็นเจ้าของชาวล้านนาทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันเป็นผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น ถ้าหากชาวล้านนาไม่ช่วยกันศึกษาและอนุรักษ์สืบสานไว้ กลองชัยมงคลอาจจะสูญหายไปจากสังคมล้านนา จนไม่อาจจะสืบค้นหารากเหง้าได้อีก แต่อย่างไรก็ดีคนคนตรู้นเยาว์ก็ได้มีการเรียนการตีกลองชัยมงคลและรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มผู้ศึกษาตามสถานศึกษา วัด โดยมีครูผู้ฝึกซ้อมและเริ่มนำสู่การแสดงทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด รวมทั้งถ่ายทอดไปยังโรงเรียน วัดที่ต้องการที่เรียนด้วย ซึ่งจะทำให้ศิลปะการแสดงประเภทกลองชัยมงคลเริ่มที่จะเป็นที่รู้จักและแพร่หลายต่อไป กล่าวคือ กลองชัยมงคลได้มีบทบาทจากการตีกลองชัยมงคลเข้าสู่กลองบูชา(กลองปู่จา) และกลองสะบัดชัยอีกด้วย

การถ่ายทอดและการสืบทอด

การไหว้ครูผู้ที่จะขอเรียนการตีกลองชัยมงคลนั้น จะต้องมิพิธีไหว้ครูเพื่อเป็นสิริมงคลและขอให้เรียนได้สำเร็จตามประสงค์ ต้องทำในวันพฤหัสบดี และทั้งครูและศิษย์จะต้องรักษาศีล 8 และนุ่งห่มด้วยชุดขาว เครื่องไหว้ครูประกอบด้วย ดอกบัว 9 ดอก รูป 9 ดอก เทียนขี้ผึ้ง 5 เล่ม น้ำขมิ้นส้มป่อย ข้าวตอกดอกไม้ นำไปไหว้ครูเพื่อขอเรียน ครูก็จะเริ่มสอนโดยจับมือลูกศิษย์ให้ตีกลองแล้วจึงเริ่มสอนลีลาการตีกลอง จังหวะ และเพลงตามลำดับ ซึ่งเครื่องไหว้ครูนี้ 1 พระมหาจรีนทร์ วัดสันป่าข่อย เป็นผู้นำมาใช้วันพญาวันของทุกปี จะจัดให้มีการไหว้ครูซึ่งจะต้องเตรียมเครื่องไหว้ครูดังนี้มะพร้าว 1 ทลาย กล้วย 1 เครื่องผลไม้ 1 ถาด อ้อย 2 เล่มหมาก 1 ทลาย พลุ ยาสูบเครื่องไหว้ครูดังกล่าว จะมีความหมายถึงความมีปัญญา ความไพเราะเบิกบาน ความหวาน ในส่วนของดอกบัว 9 ดอก หมายถึง โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกทามิมรรค สกทามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหันตมรรค อรหันตผล และนิพพาน เทียน 5 เล่ม หมายถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ บิคามารดา ครูอาจารย์ หลังจากเตรียมเครื่องไหว้ครูแล้ว ก็เริ่มถวายเครื่องไหว้ครู กล่าวคำบูชาขอพรจากพระอินทร์ พระพรหม ยมราช พระแม่ธรณี แล้วตีกลองอุ้นงันเป็นที่สนุกสนาน

ตำราญี่งักรูและลูกศิษย์ การไหว้กรูก่อนการตีกลองซั้มมงคล จะมีลักษณะการไหว้กรูโดยใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายออกท่าทางปรากฏ 12 ลักษณะ คือ ท่าคบ่าผาบ ท่าเขยาะกำ ท่าสาวไหมแมงโป้ง ท่าหล้อ ท่าไหว้กลอง ท่าไขอก ท่าตอกสั้น ท่าบิควับาน ท่าสาบเก็ง ท่าติดกะ ท่าเขยาะกำ และท่าสาบหลวง ซึ่งท่าต่าง ๆ นี้จะปฏิบัติก่อนการตีกลองซั้มมงคล เพื่อขอขมาพระแม่ธรณี พระภูมิเจ้าที่ อีกทั้งเทพบุตร เทพธิดาทั้งหลายและยังเป็นการขอพรอันศักดิ์สิทธิ์ เพื่อปกป้องรักษาผู้ที่ตีกลองซั้มมงคลในแต่ละครั้งผ่านไปได้ด้วยดี นอกจากนี้การปฏิบัติท่าไหว้กรูยังเป็นการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจของผู้ที่จะตีกลองก่อนการตีกลองซั้มมงคลอีกด้วย การไหว้กรูอีกลักษณะหนึ่ง คือ เป็นการนำเครื่องสักการบูชาอันได้แก่ ดอกไม้ขาว 9 ดอก น้ำขมิ้น สั้มปอย 1 ขัน รูป 9 ดอก เทียน 5 เล่ม เพื่อเป็นการอธิษฐานและระลึกถึงครูบาอาจารย์และพระแม่ธรณีเป็นการส่งกระแสแรงอธิษฐานและส่งเสียงกลองให้ดังไปถึงสวรรค์ชั้นฟ้าเพื่อไปถึงแก่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอินทร์ พระพรหม ยมราช เทพบุตรเทพธิดาทั้งหลายและได้สะเดือทะเลถึงพระมหาอุปลุตในเมืองบาดาลข้อมูลผู้บอกรายละเอียด

พ่อครุคำ กาไว้ย้ เกิดเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2476 ที่อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีบุตรธิดา 6 คนพ่อครุคำ จบการศึกษาชั้นประถม แต่เนื่องจากมีความสนใจในการแสดงพื้นบ้าน และมีความสามารถในการตีกลองสะบัดซั้ม ซึ่งเป็นศิลปะพื้นบ้านล้านนา และได้มีโอกาสเข้าประกวดแข่งขันศิลปะพื้นบ้าน เมื่อปี พ.ศ. 2504 และได้รับรางวัลชนะเลิศ ทำให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป พ่อครุคำ ได้คิดค้นและประดิษฐ์ชุดการแสดงจำนวนมาก และผลงานที่โดดเด่นคือ การคิดค้นท่ารำร่วมกับอาจารย์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ในปี 2557 พ่อครุคำ กาไว้ย้ ได้ล้มป่วยลงและเข้าทำการรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ตั้งแต่วันที่ 17 ม.ค. 2557 เป็นต้นมา และได้เสียชีวิตลงอย่างสงบในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2557 ที่บ้านเกิดในตำบลน้ำแพร่ อำเภอหางดง เชียงใหม่ สิริอายุได้ 81 ปี

กลองสะบัดซั้ม เป็นกลองที่มีมานานแล้วนับหลายศตวรรษ ในสมัยก่อนใช้ตียามออกศึกสงคราม เพื่อเป็นสิริมงคล และเป็นขวัญกำลังใจให้แก่เหล่าทหารหาญในการต่อสู้ให้ได้ชัยชนะ ทำนองที่ใช้ในการตี กลองสะบัดซั้มโบราณมี 3 ทำนอง คือ ซั้มเกรี, ซั้ม คิติ และชนะมาร การตีกลองสะบัดซั้มเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านล้านนาอย่างหนึ่ง ซึ่งมักจะพบเห็นในขบวนแห่หรืองานแสดงศิลปะพื้นบ้านในระยะหลังโดยทั่วไป สืบมาในการตีมีลักษณะ โลด โผนเร้าใจมีการใช้อวัยวะหรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น สอก เข่า ศีรษะ ประกอบในการตีด้วย ทำให้การแสดงการตีกลองสะบัดซั้มเป็นที่ประทับใจของผู้ที่ได้ชม จนเป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบันรูปร่างลักษณะแต่เดิมนั้นเท่าที่พบมีแห่งเดียว คือกลองสะบัดซั้มจำลองทำด้วยสำริด พบพบที่วัดเจดีย์สูง ตำบลบ้านหลวง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ กลองสะบัดซั้มดังกล่าวประกอบด้วยขนาดกลองสองหน้าเล็ก 1 ลูก

กลองสองหน้าขนาดใหญ่ 1 ลูก ฆ้องขนาดใหญ่กว้างพอ ๆ กับกลองใหญ่อีก 1 ใบ พร้อมไม้ตีอีก 3 อัน หน้ากลองครึ่งด้วยหมุดตัดเรียบมีคานหามทั้งกลองและฆ้องรวมกัน ส่วนที่พบโดยทั่วไป คือ กลองสะบัดชัยที่แขวนอยู่ตามหอกลองของวัดต่าง ๆ ในเขตล้านนา ซึ่งมักจะมีลักษณะเหมือนกัน คือมีกลองสองหน้าขนาดใหญ่ 1 ลูก หน้ากว้างประมาณ 30 – 35 นิ้ว ยาวประมาณ 45 นิ้ว หน้ากลองหุ้มด้วยหนังตึงด้วยหมุด (ล้านนาเรียก “ แซว ”) โดยที่หมุดไม่ได้ตัดเรียบคงปล่อยให้ยาวออกมาโดยรอบ ข้าง ๆ กลองใหญ่ มีกลองขนาดเล็ก 2 - 3 ลูก เรียกว่า ลูกตวบ “ กลองลูกตวบทั่วไปมักมีสองหน้าบางแห่งมีหน้าเดียว ขนาดหน้ากว้างประมาณ 8 – 10 นิ้ว ความยาวประมาณ 12 – 15 นิ้ว หน้ากลองหุ้มด้วยหนังตึงด้วยหมุดเช่นกัน ดังที่ได้กล่าวแล้ว กลองสะบัดชัยในปัจจุบันเป็นกลองที่ย่อส่วนมาจากวัด เมื่อย่อขนาดให้สั้นลง โดยหน้ากว้างยังคงใกล้เคียงกับของเดิม ลูกตวบก็ยังคงอยู่ ลักษณะการหุ้มหน้ากลองเหมือนของเดิมทุกประการ ตัวกลองติดคานหามสำหรับคนสองคนหามได้ ต่อมาไม่นิยมใช้ลูกตวบ จึงตัดออกเหลือแต่กลองใหญ่ ลักษณะการหุ้มเปลี่ยนจากการตึงด้วยหมุดมาใช้สานเร่งเสียง เพราะสะดวกต่อการตีหน้ากลองให้ตึงหรือหย่อนเพื่อให้ได้เสียงตามที่ต้องการ ข้างกลองประดับด้วยไม้แกะสลักซึ่งนิยมแกะเป็นรูปนาค และมีผ้าหุ้มตัวกลองให้ดูสวยงามอีกด้วย อาจกล่าวได้ว่า ปัจจุบันศิลปะการตีกลองสะบัดชัย เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ได้นำชื่อเสียงทางด้านวัฒนธรรมพื้นสู่ล้านนา และบทบาทของกลองสะบัดชัยจึงอยู่ในฐานะการแสดงในงานวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น งานขันโตก งานพิธีต้อนรับแขกเมืองขบวนแห่ ฯลฯ แต่โอกาสในการใช้กลองสะบัดชัยแต่เดิมมาจนถึงปัจจุบันยังมีอีกหลายประการ ซึ่งมีหลักฐานปรากฏในวรรณกรรมต่าง ๆ มากมาย สรุปได้ดังนี้ ใช้ตีบอกสัญญาณ การใช้กลองสะบัดชัยตีบอกสัญญาณนั้นมีหลายลักษณะ ดังนี้ สัญญาณโจมตีข้าศึก ในตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ฉบับวัดพระงาม ผูกที่ 2 กล่าวถึงสมัยพระญามังราย ตอนขุนครามรบพระญาเบิกที่เมืองเขลางค์ ขุนครามแต่งกลให้ขุนเมืองเชริงเป็นปีกขวา ขุนเมืองฝางเป็นปีกซ้ายยกพลเข้าโจมตี กล่าวว่า “ เจ้าขุนครามแต่งกลเส็กอันนี้ แล้วก็หื้อสัญญาณริพลเคาะคล่องไย้ (ฆ้อง) ตีกลองชัย ยกสกุลโยธาเข้าชุมชนพระญาเบิก อยู่ขึ้นมาวันนั้นแล กลองชัยในที่นี้ คือกลองสะบัดชัยนั่นเอง เพราะในบริบทที่ใกล้เคียงกันนี้มีคำว่า “ สะบัดชัย ตีคู่กับฆ้องอยู่ด้วย กล่าวคือในตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ พระยาหลุมฟ้าหื้อยกพลเข้าตีเชียงแสนชาวเมืองแต่งกลศึกโดยขุดหลุมพรางผึ้งหลาว แล้วตีปีกทัพล้อมไล่ทัพหื้อให้ถูกกล “ ยามแตรจกใกล้เที่ยงวันหรือ (ฮ่อ) ยกพลเส็กเข้ามาชาวเราจึงเคาะคล่อง (ฆ้อง) ตีสะบัดชัย ยกพลเส็กกวมปีกกาคุมติดไว้ และในสมัยพระญาติโลกราช ตอนหมื่นดั่งนครบชาวใต้ (สองแคว) ได้ให้พลโยธาชุมนุมอยู่จนเข้าศึกตายใจแล้ว กล่าวว่า “ หมื่นดั่งหื้อเคาะคล่องไย้ ตีสะบัดชัย เป่าพลุ ลากา ปลีหรือขยพลเส็กเข้า ผูกอยู่คุ้มไม้ก็สวายแดงข้างตึองวออยู่เข้าไฟ โห่ร้องมีนั้นมากนัก สัญญาณบอกข่าวในชุมชน วรรณกรรมไทยเงินเรื่อง “ เจ้าบุญหลง ผูกที่ 5 ตอนชาวเมืองปัญจรัตนาศูภสุรตเพื่อเสียดเอาพญาเจ้าเมือง อามาตย์ได้

สั่งให้เสนาไปป่าประกาศ “ อมาตย์แก้วพรองเมือง หื้อเสนาเนื่องเอ็นป่าว ค้อนฟาดหน้ากลองไชยเสียงดังไปผับจอด รื้อรอดเสียงปัญญาจรนกร “ และผู้ที่ 7 ตอนเจ้าพรหมบันจัดเตรียมทัพไปเยี่ยมอนุชาและมารดา ได้สั่งให้เสนาไปร้องป่าวให้ชาวเมืองเตรียมขบวนาร่วมด้วย “ เจ้าก็ร้องเสนามาสู่ เทพใกล้กู่ตนกำปลงอาชญาทำโดยรีบ ถีบคนใช้หนังสือ กลองสะบัดชัยตีป่าวกล่าวไพร่ฟ้ามามวล เป็นมหรสพ วรรณกรรมเรื่อง อุตสาบารส ผู้ที่ 1 ตอนพระยาภาติพรหมราชให้นำมเหสีสุราเทวีไปเที่ยวชมสวนอุทยานและในสวนอุทยานก็มีการเล่นมหรสพ “ มหาชนา อันว่าคนทั้งหลายก็เหลื่อมโหรสพหลายประการต่าง ๆ ลางพร่องก็ตีกลองสะบัดชัยตื่นตื่น ลางพร่องก็ตีพาทย์ต้องการระสับลางพร่องเยยะหลายฉบับ ฟ้อนตบดินมือ ลางพร่องปักกะดิกเอามือตางดิน ในวรรณกรรมประเภทคร่าวขอเรื่อง หงส์หิน ที่แต่งโดยเจ้าสุริยวงส์ ตอนมีงานสมโภชเจ้าหงส์หินได้เป็นเจ้าเมืองกล่าวถึงการเล่นมหรสพต่าง ๆ ซึ่งมีกลองสะบัดชัยด้วยว่า “ เจ็ดแบกเมี้ยน บ่ถูกตัวเขา คาบลาเอา ทำรบออกเหล่นกลองสะบัดชัย ลูกตูปไล่เต้น ขบวนเชิงต่อยุทธ์ ชนผัดหลัง แล้ววางอาวุธ พิฆาตข้าพินลงและแม้ในงานศพของกษัตริย์ หรือเจ้าเมืองก็มีกลองสะบัดชัยเป็นมหรสพ เช่น ที่ปรากฏในวรรณกรรมคร่าวขอเรื่องกำกาคำ ตอนงานศพของพระยาพาราณสี “ เชิญพระศพมา ฐานตั้งไว้ กลางช่วงกว้างเมรุไชย ฟิงคูกลองค้อง พิณพาทย์เสียงใส เกริบัดไชย สรรณูเสริญเจ้า เป็นเครื่องประโคมฉลองชัยชนะ วรรณกรรมเรื่องอุตสาบารส ผู้ที่ 12 ตอนพระจิตราชรบศึกชนะก็มีการตีกลองสะบัดชัยเฉลิมฉลอง “ ส่วนว่าวิพลโยธาพระจิตราชก็ตี กลองสะบัดชัย เหล่นม่วนให้ร้องอุกขลุ่ยมันันนักร้องเสียงสนั่นก้องได้ฟ้าเหนือดินมากนักร ปุนกระสันใจเมืองพานมากนักร หากได้แล้วก็ตีค้อง กลองสะบัดชัย สงวนม่วนเหล่น กวัดแก่วงคาบฟ้อนไปมา เครื่องประโคมเพื่อความสนุกสนาน ในวรรณกรรมประเภทโคลงเรื่องอุตสาบารส มีการตีกลองสะบัดชัย คิมสุราในเหล่าพลโยชายามว่างจากการรบ ดังปรากฏในโคลงบทที่ 130 ว่าพลท้าวชมชื่นเหล่น สะบัดชัย อยู่แลม่วม่วนกินสนุกใจ โห้เหล้า ทัพหลวงแห่งพระจิต ชมโชค พระเยอกลงอุ่นเมืองท้าวก้อง ดั่งแดร บทบาทและหน้าที่ของกลองสะบัดชัยจากหลักฐานทางวรรณกรรมดังกล่าวแสดงว่าแต่เดิมนั้นเกี่ยวพันกับฝ่ายอาณาจักรกษัตริย์หรือเจ้าเมืองและกองทัพทั้งนั้นต่อมาเมื่อสถาบันกษัตริย์เจ้าเมืองของล้านนาถูกลดอำนาจจนสูญไปในที่สุด กลองสะบัดชัยซึ่งถือได้ว่าเป็นของสูง จึงเปลี่ยนที่อยู่ใหม่ไปอยู่กับ ศาสนจักร ซึ่งมีบทบาทคู่กับ “ อาณาจักร มาตลอดศาสนสถานของพุทธศาสนาคือวัด ฉะนั้นวัดจึงน่าจะเป็นสถานที่รองรับกลองสะบัดชัยมาอีกทอดหนึ่ง และเมื่อเข้าไปอยู่ในวัดหน้าที่ใหม่ที่เพิ่มขึ้น คือตีเป็น “ พุทธบูชา จนได้ชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า กลองบูชา (อ่าน ก้องบูชา) เวลาตีก็บอกว่า ตีกลองบูชา กระนั้นก็ตามหลายแห่งยังพูดว่า ตีกลองสะบัดชัย อยู่ดี อย่างไรก็ตามแม้จะได้หน้าที่ใหม่แล้วหน้าที่เดิมที่ยังคงอยู่ก็คือเป็น สัญญาณ เพราะวัดเป็นศูนย์รวมของชุมชนข่าวสารต่าง ๆ จึงมักออกจากวัด ปัจจุบันจึงได้ยินเสียงกลองจากวัดอยู่บ้าง (เฉพาะวัดที่ยังไม่มีเครื่องเสียงตามสาย) เพื่อเป็น

สัญญาณเรียกประชุมสัญญาณบอกเหตุฉุกเฉิน สัญญาณบอกวัน โคนวันพระและหน้าที่ร่องลงมาที่เกือบจะสูญหายแล้วคือเป็น “ มหรสพ ซึ่งเหลือเฉพาะในงานบุญคือ บุญสลากกัณฑ์ที่เรียกว่า ทานกวยสลาก (อ่าน “ ตานก้วยสะหลาก) วรรณคดีว่ากลองสะบัดชัยเปลี่ยนที่อยู่ใหม่จากอาณาจักรสุทาสจักรเป็นเพียงความเข้าใจที่ได้จากการวิเคราะห์จากหลักฐานที่ยกมาเท่านั้น ผู้อ่านอาจไม่เห็นด้วยก็ได้ เพราะวัดมีหอกกลองมาช้านานแล้ว การนำกลองสะบัดชัยเข้าสู่ขบวนแห่ บทบาทและหน้าที่เดิมของกลองสะบัดชัยอย่างหนึ่งคือเป็นมหรสพ ซึ่งเป็นมหรสพในงานระดับกษัตริย์หรือเจ้าเมือง (วัง) ต่อมาเป็นมหรสพในงานบุญคือระดับศาสนา (วัด) ก็ยังหาหลักฐานไม่พบว่ามีการนำเอาเข้าขบวนแห่ด้วยหรือไม่ เพราะกลองสะบัดชัยหรือกลองบูชาที่อยู่ตามวัดนั้นมีขนาดใหญ่และมีน้ำหนักมาก ยากแก่การเคลื่อนย้าย ภายหลังก็น่าจะมีผู้คิดว่าควรนำไปแห่เข้าขบวนด้วย จึงจำลองขนาดให้พอหามสองคนได้โดยย่อขนาดให้สั้นลงประมาณ 1 ใน 3 ส่วน

คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคลของพ่อครูคำ กาไว้ย คือ กลองชัยมงคลหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่ากลองสะบัดชัย เป็นกลองที่มีมานานแล้วนับหลายศตวรรษ ในสมัยก่อนใช้ ดิยามออกศึกสงคราม เพื่อเป็นสิริมงคล และเป็น ขวัญกำลังใจให้แก่เหล่าทหารหาญในการต่อสู้ให้ได้ชัยชนะ ทำนองที่ใช้ในการตี กลองสะบัดชัยโบราณมี 3 ทำนอง คือ ชัยเกริ, ชัย ดิถิ และชนะมาร การตีกลองสะบัดชัยเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านล้านนาอย่างหนึ่ง ซึ่งมักจะพบเห็นในขบวนแห่หรืองานแสดงศิลปะพื้นบ้านในระยะหลังโดยทั่วไป ลีลาในการตีมีลักษณะ โลดโผนเร้าใจมีการใช้อวัยวะหรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่นศอก เข่า ศีรษะ ประกอบในการตีด้วย ทำให้การแสดงการตีกลองสะบัดชัยเป็นที่ประทับใจของผู้ที่ได้ชม จนเป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน

พ่อครูมงคล เสียงซารี ปัจจุบันอายุ 56 ปี เกิดวันที่ 20 พฤษภาคม 2502 ภูมิลำเนาเดิม อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 86/1 หมู่ที่ 4 บ้านป่าคา ตำบลเชิงคอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50220 โทร 053 495693 ปัจจุบันอาชีพ รับราชการ ตำแหน่งครู คศ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม บิดาชื่อ นายหอม เสียงซารี มารดา นางบัวจัน เสียงซารีเป็นบุตรคนที่ 5 ในพี่น้อง 6 คน ภรรยาชื่อ นางอรปภา เสียงซารี มีบุตร 2 คน ชื่อ ว่าที่ร้อยตรีพิระวัฒน์ เสียงซารี และว่าที่ร้อยตรีรัชชัย เสียงซารี ประวัติการศึกษา - พ.ศ. 2507 ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านเชิงคอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ - พ.ศ. 2507 ชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนนาฏศิลป์เชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ - พ.ศ. 2521 สอบวิชาชุดครูมัธยมศึกษา ของคุรุสภา -พ.ศ. 2521 โรงเรียนสอนศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านล้านนาอำเภอเมืองเชียงใหม่ ประวัติการทำงาน -ตำแหน่งครู คศ.2 สอนวิชานาฏศิลป์ โขน วิชาศิลปะการแสดง วิชาศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านล้านนา วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่-สอนศิลปการแสดง ศิลปะวัฒนธรรมพื้นบ้านล้านนา (ตีกลองบูชาศิลปะการฟ้อนดาบศิลปะการฟ้อนเจิง ศิลปะการฟ้อนผางประทีป การ

ตีกลองชัยมงคล ศิลปะการตีกลองสะบัดไชยโบราณ ศิลปะการตีกลองสะบัดไชยแบบวิวัฒนาการ ศิลปะการตีกลองบูชา(กลองปู้จา) ศิลปะการตีกลองมอญเชิง แบบราชสำนัก ศิลปะการฟ้อนหอก ฯลฯ ให้แก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป)

ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลมีการใช้กลองชัยมงคลมาตั้งแต่สมัยอดีตไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่ามาจากที่ใด แต่พบในบันทึกตั้งแต่สมัยพระยามังราย ประมาณ พ.ศ. 1800 และมีการสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ชื่อของกลองเรียกแตกต่างกันตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม คือ กลองชัย กลองปู้จา กลองสะบัดไชยโบราณและกลองสะบัดไชยประยุกต์ ลักษณะทางกายภาพเป็นกลองจึงหนึ่งสองหน้าขนาดใหญ่ มีกลองขนาดเล็ก 2 - 3 ลูกอยู่ด้านข้าง ความเชื่อในกลองชัยมงคลแบ่งเป็นความเชื่อทางศาสนาเพื่อใช้กลองชัยมงคลสำหรับการบูชาศาสนา ความเชื่อด้านความศักดิ์สิทธิ์ของกลอง เชื่อว่ากลองชัยมงคลมีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นของสูง สามารถบันดาลให้เกิดสิ่งมงคลต่างๆ บทบาทของกลองชัยมงคลในอดีตใช้ตีเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล แก่นักรบ ยามทำศึกสงคราม เป็นอาณัติสัญญาณในการทำยุทธวิธีการรบ เป็นเครื่องประโคมกลองชัยเมื่อเสร็จจากการรบ ต่อมาบ้านเมืองไร้ศึกสงครามกลองชัยมงคลได้ใช้ตีเป็นพุทธบูชา เป็นเครื่องส่งสัญญาณต่างๆ ในชุมชน ปัจจุบันนิยมใช้ในการบันเทิงตามงานบุญของวัด จนกลายมาเป็นการแสดงทางศิลปวัฒนธรรมที่แพร่หลายในปัจจุบันการวิเคราะห์ลักษณะทางดนตรีด้านจังหวะพบว่า 1. โครงสร้างจังหวะ แบ่งเป็นลักษณะสองท่อนและลักษณะหลายท่อน 2. ประโยคจังหวะ มีรูปแบบประโยค ตั้งแต่ 4 รูปแบบขึ้นไป จนถึง 8 รูปแบบ โดยถ้าประโยคจังหวะยาวรูปแบบประโยคมีน้อย ถ้าประโยคจังหวะสั้น รูปแบบประโยคมีมาก 3. การแปรจังหวะ จังหวะพุทธบูชามีการแปรจังหวะจากกระสวนจังหวะหลัก มี 3 ลักษณะ ได้แก่ จังหวะบูชาธรรม จังหวะออกศึก และจังหวะชนะศึก มีการแปรจังหวะจากกระสวนจังหวะหลัก 2-12 ลักษณะ ลักษณะของการแปรจังหวะเป็นการแปรโดยเปลี่ยนระดับเสียง โน้ต ความสั้นยาวของโน้ต

ทำนองเพลงคล้ายกับจังหวะหน้าทับ หรือเรียกว่า รอบ คือตีวนเวียนจนกว่าจะจบเพลง โดยถือว่าเมื่อจบเพลง จะต้องจบจังหวะหน้าทับพอดี

1. ทำนองเพลงบูชาธรรม มีความยาวเป็น 4 ห้องของจังหวะ 2/4 หรือ 8 ห้องของโน้ตไทย เมื่อแปลเป็นเสียงกลองชัยมงคล จะได้ว่า

ตี	ต๊	ตี	ต๊	ตี	ต๊	หยัง
ตี	ต๊	หยัง	ต๊	หยัง	ต๊	ตี
เมื่อเป็น กลองชัยมงคล ประกอบฆ้องโหม่ง						
ตี	ต๊	ตี	ต๊	ตี	ต๊	หยัง
ตี	ต๊	หยัง	ต๊	หยัง	ต๊	ตี

ต๊ะ ตู๊ป ต๊ะ ตู๊ป ต๊ะ ตู๊ป ต๊ะ
 ต๊ะ ตู๊ป ต๊ะ ตู๊ป ต๊ะ ตู๊ป โมง

เมื่อทำนองเพลงบุชากรรมถูกขยายจังหวะก็กลายเป็น 8 ห้องของโน้ตสากล หรือ 16 ช่องของโน้ตไทย ส่วนชั้นเดียวก็ได้ 2 ห้องของโน้ตสากล หรือ 4 ช่องของโน้ตไทย

2. ทำนองเพลงออกศึก มีความยาวเป็น 4 ห้องของจังหวะ 6/8 หรือ 8 ช่อง ของโน้ตไทย เมื่อแปลเป็นเสียงกลองชัยมงคล จะได้ว่า

- ต๊ะ - ต๊ะ - ต๊ะ - ต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ ตูปต๊ะตูปต๊ะ ตูปต๊ะตูปต๊ะ
 - ต๊ะตูปต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ ตูปต๊ะตูปต๊ะ ตูปต๊ะตูปต๊ะ
 - ต๊ะตูปต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ ต๊ะต๊ะตูปต๊ะ ต๊ะต๊ะตูปต๊ะ ต๊ะต๊ะตูปต๊ะ ต๊ะต๊ะตูปต๊ะ
 - ต๊ะตูปต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ - ต๊ะตูปต๊ะ ต๊ะต๊ะตูปต๊ะ ต๊ะต๊ะตูปต๊ะ ต๊ะต๊ะตูปต๊ะ ต๊ะต๊ะตูปต๊ะ

เมื่อเป็น กลองชัยมงคล ประกอบฆ้องโหม่ง

- โมง - โมง

เมื่อเป็น กลองชัยมงคล ประกอบฉาบ

- เฆง - เฆง - เฆง - เฆง - เฆงแต้งแซ - เฆงแต้งแซ อีเฆงแต้งแซ อีเฆงแต้งแซ อีเฆงแต้งแซ อีเฆงแต้งแซ

เมื่อทำนองเพลงออกศึกถูกขยายจังหวะก็กลายเป็น 8 ห้องของโน้ตสากล หรือ 16 ช่องของโน้ตไทย ส่วนชั้นเดียวก็ได้ 2 ห้องของโน้ตสากล หรือ 4 ช่องของโน้ตไทย

3. ทำนองเพลงชนะศึก มีความยาวเป็น 4 ห้องของจังหวะ 2/4 หรือ 8 ช่อง ของโน้ตไทย เมื่อแปลเป็นเสียงกลองชัยมงคล จะได้ว่า

- ตึง ก๊อกแก๊กตึงตึง ก๊อกแก๊กตึงตึง ก๊อกแก๊กตึงตึง - ตึง - ตึง - ตึง
 - ตึง - ตึง - ตึง ตึงตึงก๊อกแก๊ก - ตึง - ตึงตึงตึงก๊อกแก๊ก - ตึง - ตึง ก๊อกแก๊กตึงตึง - ตึง - ตึง

เมื่อเป็น กลองชัยมงคล ประกอบฆ้องโหม่ง

--- โมง --- โมง

เมื่อเป็น กลองชัยมงคล ประกอบฉาบ

- ฉาบ - โมง - ฉาบ - โมง

เมื่อทำนองเพลงชนะศึกถูกขยายจังหวะก็กลายเป็น 8 ห้องของโน้ตสากล หรือ 16 ช่องของโน้ตไทย ส่วนชั้นเดียวก็ได้ 2 ห้องของโน้ตสากล หรือ 4 ช่องของโน้ตไทย

4. ทำนองขอฝนแสนห่า มีความยาวเป็น 4 ห้องของจังหวะ 6/8 หรือ 8 ช่อง ของโน้ตไทย เมื่อแปลเป็นเสียงกลองชัยมงคล จะได้ว่า

ต๊ะตูปต๊ะตูปต๊ะ ต๊ะตูปต๊ะตูปต๊ะ ต๊ะตูปต๊ะตูปต๊ะ ต๊ะตูปต๊ะตูปต๊ะ

ตะตูปตะตูปตะ ตะตูปตะตูปตะ ตะตูปตะตูปตะ ตะตูปตะตูปหยัง

เมื่อทำนองเพลงออกศึกถูกขยายจังหวะก็กลายเป็น 8 ห้องของโน้ตสากล หรือ 16 ห้องของโน้ตไทย ส่วนชั้นเดียวก็ได้ 2 ห้องของโน้ตสากล หรือ 4 ห้องของโน้ตไทย

คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคลของพ่อครูมงคล เสียงซารี คือ กลองชัย กลองปู่จา กลองสะบัดชัยโบราณและกลองสะบัดชัยประยุกต์ กลองชัยมงคลแบ่งเป็นความเชื่อทางศาสนาเพื่อใช้กลองชัยมงคลสำหรับการบูชาศาสนา ความเชื่อด้านความศักดิ์สิทธิ์ของกลอง เชื่อว่ากลองชัยมงคลมีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นของสูง สามารถบันดาลให้เกิดสิ่งมงคลต่างๆ บทบาทของกลองชัยมงคลในอดีตใช้ดีเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล แก่นักรบยามทำศึกสงคราม เป็นอาณัติสัญญาณในการทำยุทธวิธีการรบ เป็นเครื่องประโคมกลองชัยเมื่อเสร็จจากการรบ ต่อมาบ้านเมืองไร้ศึกสงคราม กลองชัยมงคลได้ใช้ดีเป็นพุทธบูชา เป็นเครื่องส่งสัญญาณต่างๆ ในชุมชน ปัจจุบันนิยมใช้ในการบันเทิงตามงานบุญของวัด จนกลายมาเป็นการแสดงทางศิลปวัฒนธรรมที่แพร่หลายในปัจจุบัน

สรุปคุณค่าของกลองชัยมงคล คือ กลองที่มีความสำคัญต่อบ้านเมือง มีบทบาทหน้าที่รับใช้สังคม รับใช้อาณาจักร เจ้าผู้ครองนคร ทั้งยามศึกสงคราม และยามสงบสุข ซึ่งเรียกว่า “อาณัติสัญญาณกลอง” ใช้ดีเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล กลองชัยมงคลเป็นมรดกคู่กับแผ่นดินล้านนาที่ทรงคุณค่า บ่งบอกประวัติศาสตร์ และอัตลักษณ์ท้องถิ่น อีกทั้งเป็นมรดกของแผ่นดินของชาวล้านนาทุกคนถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น ผู้ที่สอน เรียกว่า “พ่อครู” ประกอบพิธีไหว้ครู เพื่อความเป็นสิริมงคลต่อผู้เรียนศิลปการตีกลองชัยมงคล และสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่น ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษให้คงอยู่สืบไป

ความหมายของกลองชัยมงคล คือ กลองขนาดใหญ่ประกอบด้วยกลองใบใหญ่ 1 ลูก เรียกว่า “แม่กลอง” ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง อาทิเช่น ไม้สัก ไม้ประดู่ ไม้ดอกแก้ว ไม้ขนุน ไม้ตะเคียน เป็นต้น เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลตามความเชื่อ เป็นกลองประเภทจึงด้วยหมุดไม้ ปล่อยหัวหมุดให้ยื่นพ้นออกมานอกตัวกลอง ขนาดหน้ากลองกว้างประมาณ 29 นิ้วถึง 40 นิ้ว และกลองใบเล็ก 3 ลูก เรียกว่า “ลูกตูป” ทำด้วยไม้ชนิดเดียวกับแม่กลอง จึงด้วยหนังทั้งสองหน้าตึงด้วยหมุดไม้ เช่นเดียวกับแม่กลอง โดยมีเครื่องดนตรีที่นำมาตีประกอบกับกลองชัยมงคลคือฉาบ 1 คู่ และฆ้องอีก 9 ใบ ตีประกอบจังหวะเป็นทำนองต่างๆ อาทิเช่น ทำนองเพลงบูชาธรรม ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก ทำนองเพลงขอฝนแสนห่า เป็นต้น

2. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอนกลองชัยมงคล ตามรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบเรียน ๆ ละ 50 นาที รวม 10 คาบเรียน

ข้อมูลจากการสอนกลองชัยมงคล ตามรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ข้อมูลบันทึกหลังสอน สัปดาห์ที่ 1 เรื่อง กลองชัยมงคล ตามรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนศิลปะการตีกลองชัยมงคลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ นักเรียนรับรู้ประวัติความเป็นมาของกลอง และยอมรับพิธีไหว้ครู โดยการนำเครื่องสักการบูชาเคารพ “พ่อครู” ได้แก่ ดอกไม้ขาว 9 ดอก น้ำมันส้มป่อย 1 ขัน รูป 9 ดอก เทียน 5 เล่ม เพื่อเป็นการอธิษฐานระลึกถึงครูบาอาจารย์และพระแม่ธรณีเป็นการส่งกระแสแรงอธิษฐานและส่งเสียงกลองให้ดังไปถึงสวรรค์ชั้นฟ้าเพื่อไปถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอินทร์ พระพรหม ยมราช เทพบุตรเทพธิดาทั้งหลายและได้สะคือทะเลถึงพระมหาอุปกตในเมื่อบาบาด และรับรู้รูปแบบของกลองชัยมงคล

ข้อมูลบันทึกหลังสอน สัปดาห์ที่ 2 เรื่อง กลองชัยมงคล ทำนองเพลงบุษชาธรรม นักเรียนรับรู้ และตอบสนองต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนศิลปะการตีกลองชัยมงคล สังกะจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เห็นว่ามีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนตีกลอง ผลัดเปลี่ยนกันฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีการทดสอบการตีกลองชัยมงคลนักเรียนสามารถปฏิบัติตามการตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงบุษชาธรรมได้ และการฝึกตีกลองชัยมงคลเพื่อสัมผัสกับภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้วย ดา (ท่าทาง) หู (เสียง) กาย (ความสัน สะเทือน) ใจ (จงหวะ, พิธีไหว้ครู) ของกลองชัยมงคล ตามแนวความคิดพัฒนาจิตสำนึกของนักจิตวิทยากลุ่มโครงสร้างของจิต

ข้อมูลบันทึกหลังสอน สัปดาห์ที่ 3 เรื่อง เรื่อง กลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก นักเรียนรู้คุณค่าของกลองชัยมงคล รับรู้ และตอบสนอง ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนศิลปะการตีกลองชัยมงคล สังกะจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เห็นว่านักเรียนเกิดความตระหนักในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษผ่านการเรียนตีกลอง ผลัดกันฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีการทดสอบการตีกลองชัยมงคลนักเรียนสามารถปฏิบัติตามการตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึกได้

ข้อมูลบันทึกหลังสอน สัปดาห์ที่ 4 เรื่อง เรื่อง กลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะศึก นักเรียนรู้คุณค่า จักระบบคุณค่าของกลองชัยมงคล รับรู้ และตอบสนอง ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนศิลปะการตีกลองชัยมงคล สังกะจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เห็นว่าเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่นผ่านการเรียนตีกลอง ผลัดเปลี่ยนกันฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีการทดสอบการตีกลองชัยมงคลนักเรียนสามารถปฏิบัติตามการตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะศึกได้

ข้อมูลบันทึกหลังสอน สัปดาห์ที่ 5 เรื่อง กลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่า นักเรียนรู้คุณค่า จักระบบคุณค่าของกลองชัยมงคล รับรู้ และตอบสนอง ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนศิลปะการตีกลองชัยมงคล สังกะจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เมื่อมีการทดสอบการตีกลองชัยมงคลนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ เห็นว่านักเรียนสนใจเรียนรู้

ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นๆ และสนุกกับการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เข้าร่วมกิจกรรมตาม ประเพณี แต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายพื้นเมืองด้วยความยินดี เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ครู อาจารย์ และมีสัมมาคารวะ มีวินัยรับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียร มานะอดทน หนักเอาเบาผู้

ข้อมูลจากแบบสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของ การเรียนการสอนติกลองชัยมงคลของครู ทั้งก่อนและหลังเรียนกลองชัยมงคล (pre-test,post-test) มี การประเมินทั้ง 2 ครั้ง คือในการทดสอบทั้งก่อนและหลังเรียนกลองชัยมงคล จากผู้ร่วมวิจัยจำนวน ทั้งสิ้น 12 คน จาก 28 คน ที่ลงเรียนวิชานี้ โดยผู้วิจัยคัดเลือกจากนักเรียนที่ผู้วิจัยสังเกตพบว่าการ เปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกที่ท้องถิ่น

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยร้อยละของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของ การเรียนการสอนติกลองชัยมงคลของครู ก่อนเรียน

หัวข้อ/คำถาม	ค่าเฉลี่ยร้อยละของ ความคิดเห็น (จำนวน ผู้ตอบแบบประเมิน 12 คน)	ระดับความคิดเห็นต่อ กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียน การสอนติกลองชัยมงคลของ ครู
รูปแบบ เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนการสอนติกลองชัยมงคลของครู		
1	นักเรียนชอบติกลองชัยมงคล	ปานกลาง
2	นักเรียนมีความภาคภูมิใจที่สามารถตี กลองชัยมงคลได้	น้อย
3	นักเรียนสามารถเรียนรู้กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอน ติกลองชัยมงคลได้เป็นอย่างดี	ปานกลาง
4	นักเรียนฝึกซ้อมติกลองชัยมงคลอย่าง สม่ำเสมอ	น้อยที่สุด
5	กลองชัยมงคลเป็นกลองที่แสดงถึง ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ	ปานกลาง
6	นักเรียนกับเพื่อนๆ มีความสนุกสนาน ที่ได้เรียนกลองชัยมงคลกับครู	ปานกลาง

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยร้อยละของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของ การเรียนการสอนติกลงซั้มงคลของครู (ต่อ)

หัวข้อ/คำถาม	ค่าเฉลี่ยร้อยละของ ความคิดเห็น (จำนวน ผู้ตอบแบบประเมิน 12 คน)	ระดับความคิดเห็นต่อ กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการ สอนติกลงซั้มงคลของ ครู
7 นักเรียนมีความสนใจ และอยากเรียนรู้ กลองซั้มงคลให้มากกว่านี้	83.33	มาก
8 นักเรียนสามารถเผยแพร่ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้วยการแสดงกลองซั้มงคล ได้เป็นอย่างดี	16.66	น้อยที่สุด
9 นักเรียนเชื่อว่าการ ได้เรียนรู้ กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการ เรียนการสอนติกลงซั้มงคลของครู ทำให้เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น	66.66	ปานกลาง
10 ศิลปะการแสดงกลองซั้มงคลแสดง ถึงเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ เป็นอย่างดี	58.33	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยร้อยละของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนติกลงซั้มงคลของครู พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนติกลงซั้มงคลของครู คือ ข้อที่ 1 นักเรียนชอบติกลงซั้มงคล มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 41.66 อยู่ในระดับ ปานกลาง ข้อที่ 2 นักเรียนมีความภาคภูมิใจที่สามารถติกลงซั้มงคลได้ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 33.33 อยู่ในระดับ น้อย ข้อที่ 3 นักเรียนสามารถเรียนรู้ กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนติกลงซั้มงคลได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 58.33 อยู่ในระดับ ปานกลาง ข้อที่ 4 นักเรียนฝึกซ้อมติกลงซั้มงคลอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 16.66 อยู่ในระดับ น้อยที่สุด ข้อที่ 5 กลองซั้มงคลเป็นกลองที่แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ

มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 58.33 อยู่ในระดับ ปานกลาง ข้อที่ 6 นักเรียนกับเพื่อนๆมีความสุขสนทนาก็ได้ เรียนกลองชัยมงคลกับครู มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 41.66 อยู่ในระดับ ปานกลาง ข้อที่ 7 นักเรียนมีความสนใจ และอยากเรียนรู้กลองชัยมงคลให้มากกว่านี้ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 83.33 อยู่ในระดับ มาก ข้อที่ 8 นักเรียนสามารถเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการแสดงกลองชัยมงคลได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 16.66 อยู่ในระดับ น้อยที่สุด ข้อที่ 9 นักเรียนเชื่อว่าการได้เรียนรู้กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลของครูทำให้เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 66.66 อยู่ในระดับ ปานกลาง ข้อที่ 10 ศิลปะการแสดงกลองชัยมงคลแสดงถึงเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 58.33 อยู่ในระดับ ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยร้อยละของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลของครู หลังเรียน

หัวข้อ/คำถาม	ค่าเฉลี่ยร้อยละของความคิดเห็น (จำนวนผู้ตอบแบบประเมิน 12 คน)	ระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลของครู
รูปแบบ เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลของครู		
1 นักเรียนชอบตีกลองชัยมงคล	100	มากที่สุด
2 นักเรียนมีความภาคภูมิใจที่สามารถตีกลองชัยมงคลได้	100	มากที่สุด
3 นักเรียนสามารถเรียนรู้กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลได้เป็นอย่างดี	100	มากที่สุด
4 นักเรียนฝึกซ้อมตีกลองชัยมงคลอย่างสม่ำเสมอ	91.66	มากที่สุด
5 กลองชัยมงคลเป็นกลองที่แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ	100	มากที่สุด
6 นักเรียนกับเพื่อนๆมีความสุขสนทนาก็ได้เรียนกลองชัยมงคลกับครู	91.66	มากที่สุด

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยร้อยละของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของ การเรียนการสอนติกลงชัยมงคลของครู (ต่อ)

หัวข้อ/คำถาม	ค่าเฉลี่ยร้อยละของ ความคิดเห็น (จำนวนผู้ตอบแบบ ประเมิน 12 คน)	ระดับความคิดเห็นต่อ กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการ สอนติกลงชัยมงคลของ ครู
7 นักเรียนมีความสนใจ และอยากเรียนรู้ กลองชัยมงคลให้มากกว่านี้	91.66	มากที่สุด
8 นักเรียนสามารถเผยแพร่ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้วยการแสดงกลองชัยมงคล ได้เป็นอย่างดี	91.66	มากที่สุด
9 นักเรียนเชื่อว่าการ ได้เรียนรู้ กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการ เรียนการสอนติกลงชัยมงคลของครู ทำให้เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น	100	มากที่สุด
10 ศิลปะการแสดงกลองชัยมงคลแสดง ถึงเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ เป็นอย่างดี	100	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยร้อยละของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนติกลงชัยมงคลของครู พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนติกลงชัยมงคลของครู คือ ข้อที่ 1 นักเรียนชอบติกลงชัย มงคล มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด ข้อที่ 2 นักเรียนมีความภาคภูมิใจที่สามารถติ กลองชัยมงคลได้ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด ข้อที่ 3 นักเรียนสามารถเรียนรู้ กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนติกลงชัยมงคลได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด ข้อที่ 4 นักเรียนฝึกซ้อมติกลงชัยมงคลอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.66 อยู่ในระดับ มากที่สุด ข้อที่ 5 กลองชัยมงคลเป็นกลองที่แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ มี

ค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด ข้อที่ 6 นักเรียนกับเพื่อนๆมีความสุขสนุกสนานที่ได้เรียน กลองชัยมงคลกับครู มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.66 อยู่ในระดับ มากที่สุด ข้อที่ 7 นักเรียนมีความสนใจ และอยากเรียนรู้กลองชัยมงคลให้มากกว่านี้ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.66 อยู่ในระดับ มากที่สุด ข้อที่ 8 นักเรียนสามารถเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการแสดงกลองชัยมงคลได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.66 อยู่ในระดับ มากที่สุด ข้อที่ 9 นักเรียนเชื่อว่าการได้เรียนรู้กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหา ของการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลของครูทำให้เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด ข้อที่ 10 ศิลปะการแสดงกลองชัยมงคลแสดงถึงเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด

3. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรายวิชาศิลปะ 3 ซึ่งผู้วิจัย เป็นครูผู้สอน ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 12 คน จากนักเรียน 28 คน ที่ลงเรียนรายวิชานี้ โดยผู้วิจัยคัดเลือก จากนักเรียนที่ผู้วิจัยสังเกตพบการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่น

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดลองที่โรงเรียนสันกำแพง ตั้งอยู่เลขที่ 172 หมู่ที่ 7 ถนนคชสาร ตำบลทรายมูล อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้วิจัยได้ทำการทดลองกับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 คือ ม.2/8 โดยมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 28 คน ซึ่งผู้วิจัยได้รับสมัครมาเป็นผู้ร่วมวิจัยในการทดลอง จำนวนทั้งสิ้น 12 คน และงานวิจัยนี้เป็นการ ทดลองที่ใช้ผู้ร่วมวิจัยแบบกลุ่มเดียว โดยทำการทดลอง 1 ครั้ง คือ การทดลองเรียนกลองชัยมงคล 5 สัปดาห์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ ห้องเรียนดนตรีไทยของที่โรงเรียนนี้เป็นห้องทำการทดลอง ซึ่งมีกลองชัย มงคล และอุปกรณ์ เพราะทางโรงเรียนได้มีการส่งเสริมการเรียนการสอนศิลปะ ดนตรี และ นาฏศิลป์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ห้องสอนดนตรีไทยนี้ในการทำวิจัย คือ ในวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ รวมสัปดาห์ ละ 5 วัน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สภาพการเรียนการสอนในห้องเรียนมีความเหมาะสม คือ มีนักเรียน ในห้องเรียนที่ทำการวิจัย จำนวน 12 คน สาเหตุเพราะผู้วิจัยต้องการจำนวนผู้ร่วมวิจัยจำนวน 12 คน เพื่อความเที่ยงตรงของข้อมูลในการทดลอง ซึ่งทางโรงเรียนได้มีการอนุญาตให้ผู้วิจัยทำการวิจัยได้ เนื่องจากทางโรงเรียนเห็นว่างานวิจัยนี้ดีมีประโยชน์การเรียนการสอน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกตพฤติกรรมการเรียนในคาบเรียนกลองชัยมงคล จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในคาบเรียนกลองชัยมงคล โรงเรียนสัน กำแพง จำนวน 12 คน เป็นเวลา 10 คาบ โดยเป็นคาบเรียนการสอนกลองชัยมงคล 10 คาบ โดย

ทดลองสอนทดลองชมมงคล วันละ 2 คาบ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่ใช้นักเรียนเพียงกลุ่มเดียวโดยทดสอบ 1 ครั้ง คือจำนวนทั้งสิ้น 12 คน

นักเรียนมีการรับรู้หรือการยอมรับ ความรู้สึกอย่างไรบ้างเมื่อได้แสดงทดลองชมมงคล การรับรู้หรือการยอมรับ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์ หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแปลความหมายสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น

“รู้สึกภาคภูมิใจ “พ่อครู” ทำพิธีไหว้ครูกลอง และได้แสดงทดลองชมมงคล ซึ่งเป็นกลองคู่บ้านคู่เมือง และเมืองอื่นๆในล้านนาไทย ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ที่ใช้ในการปกครองบ้านเมือง ในศาสนพิธีทางพระพุทธศาสนา ส่งสัญญาณในยามรบทัพจับศึก และบอกเหตุการณ์ในยามสำคัญต่างๆ พร้อมกับอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน มีความสนใจ สนุกกับวิธีการการเรียนรู้ และได้ฝึกความกล้าแสดงออก ได้ความรู้ในเรื่องทดลองชมมงคล วัฒนธรรมของชุมชน อีกทั้งรู้สึกสนุกสนานบันเทิงใจ รู้สึกดีที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์กลองชมมงคล วัฒนธรรมในชุมชน”

(เกริกเกียรติ เสมอกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 2 กุมภาพันธ์ 2559)

“กลองชมมงคลเป็นกลองที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน เป็นกลองในสมัยโบราณ ใช้บอกสัญญาณต่างๆ อาทิ เช่น บอกเหตุว่ามีไฟไหม้ น้ำหลาก โจรปล้น ข้าศึกประชิดเมือง “พ่อครู” ได้สอนไว้ว่าการแสดงทดลองชมมงคลยังเป็นการอนุรักษ์การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านล้านนาไทยที่มีอยู่ในชุมชนหรือในท้องถิ่นไม่ให้สูญหายไป นอกจากได้เรียนรู้จากการสัมผัสทั้ง ตา หู กายใจ แล้วยังได้ประสบการณ์ในการแสดง ได้อุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่นไว้ ได้ฝึกความกล้าแสดงออก มีความรู้สึกตื่นเต้น ดีใจที่ได้ร่วมกับชุมชนหรือท้องถิ่นในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ชื่นชมและดีใจที่ได้ร่วมกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยไว้ให้คงอยู่สืบไป”

(กฤตภัก กันทะเป็ง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 2 กุมภาพันธ์ 2559)

นักเรียนมีการตอบสนอง เต็มใจ ยินยอม และพอใจอย่างไรบ้างเมื่อได้แสดงทดลองชมมงคล การตอบสนอง เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้านั้นซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว

“รู้สึกเต็มใจในการเรียนทดลองชมมงคล เป็นการอนุรักษ์การแสดงศิลปวัฒนธรรมไทยที่มีอยู่ในชุมชนหรือในท้องถิ่นไม่ให้สูญหายไป มีความพอใจที่ได้รับการสอนจากครูผู้สอน ได้ประสบการณ์ในการแสดงทดลองชมมงคล ได้อุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่นไว้ ได้ฝึกความกล้าแสดงออก มีความรู้สึกตื่นเต้น ดีใจ ได้ร่วมกับชุมชนหรือท้องถิ่นในการอนุรักษ์

ศิลปวัฒนธรรม ชื่นชมและดีใจที่ได้ร่วมกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไว้ ในการซ้อมก่อนการแสดง เพื่อให้ตึกทองแกร่งขึ้น จึงต้องเอาฝาผนังบ้านและอุปกรณ์อื่นๆที่หาได้ในบ้านแทนทองชั้มงคล เพื่อใช้ฝึกซ้อมแทนทองชั้มงคล จะได้ตึกทองได้ดีขึ้น ”

(อาทิตย์ มงคลจิระอุทัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 2 กุมภาพันธ์ 2559)

“รู้สึกมีความพอใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้ฝึกทองชั้มงคลในครั้งนี้ ทำให้เกิดความกล้าหาญ ในการแสดง ได้มีประสบการณ์ที่ดีๆ ได้อนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่นไว้ ได้แก่งคิดที่ดีๆ ในการแสดง ได้เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมในชุมชนหรือท้องถิ่น”

(เกียรติศักดิ์ ถาจันทร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 2 กุมภาพันธ์ 2559)

นักเรียนมีการเกิดค่านิยม ความเชื่อ แล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดีต่อทองชั้มงคลอย่างไรบ้าง การเกิดค่านิยม การเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม การยอมรับนับถือในคุณค่านั้นๆ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นความเชื่อ แล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้นๆ

“ทองชั้มงคลเป็นทองที่มีความสำคัญมากในสมัยโบราณ มีความรู้สึกว่าการชั้มงคลศักดิ์สิทธิ์มาก เป็นครั้งแรกที่ได้เรียนทองที่มีขนาดใหญ่มาก ทำให้เกิดมุมมองที่ดีต่อทองชั้มงคล ภาคภูมิใจทุกครั้งที่ได้แสดงทองชั้มงคล เมื่อได้แสดงทองชั้มงคล รู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า มีความสามารถ ได้ทำประโยชน์ในทางที่ดีงาม ทองชั้มงคลมีความสนุกสนานอย่างมาก ชื่นชอบในเสียงของทองชั้มงคล อีกทั้งต้องการให้อนุรักษ์การแสดงทองชั้มงคลให้คงอยู่ต่อไป”

(ไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 2 กุมภาพันธ์ 2559)

“การที่ได้แสดงทองชั้มงคลทำให้มีความสุขสบายใจ ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อทองชั้มงคล คือ ทองชั้มงคลนอกจากมีความสนุกสนานแล้ว ยังมีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นทองโบราณที่คนสมัยก่อนเชื่อว่าพระอินทร์เป็นผู้สร้างไว้ให้มนุษย์ เพื่อปราบยักษ์หรือสิ่งที่ไม่ดีทั้งปวง และเกิดความเป็นสิริมงคลทั้งผู้แสดงและผู้ชมการแสดง ได้ช่วยเหลือสังคม ในชุมชน ท้องถิ่นของตนเอง เข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมล้านนาไทยอีกด้วย”

(คงภัทร์ แก้วบุคดา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 2 กุมภาพันธ์ 2559)

นักเรียนมีแนวคิด และการจัดระบบค่านิยมที่ยึดถือต่อทองชั้มงคลอย่างไรบ้าง การจัดรวบรวม หรือจัดระเบียบค่านิยม เป็นการรวบรวมค่านิยมใหม่ที่เกิดขึ้น จากแนวคิดและการจัดระบบค่านิยมที่ยึดถือต่อไป หากไม่สามารถยอมรับค่านิยมใหม่ก็จะยึดถือค่านิยมเก่าต่อไป แต่ถ้า

ยอมรับค่านิยมใหม่ก็จะยกเลิกค่านิยมเก่าที่ยึดถือ

“มีความรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อได้แสดงกลองชัยมงคล เกิดความสนุกสนาน ชื่นชอบในการแสดงกลองชัยมงคล อีกทั้งต้องการให้อนุรักษ์การแสดงกลองชัยมงคลให้คงอยู่ต่อไป การที่ได้เรียนกลองชัยมงคลในครั้งนี้ คิดว่ากลองชัยมงคล กลองที่มีความเก่าแก่น่าสนใจมาก น่าสนใจมากกว่ากลองสมัยใหม่ด้วยซ้ำไป แต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายพื้นเมืองด้วยความตั้งใจสนุกสนานและยังมีความสำคัญต่อชาวล้านนาไทย ที่ยึดถือกลองชัยมงคลมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ”

(ชญาลักษณ์ อภัยใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 2 กุมภาพันธ์ 2559)

“กลองชัยมงคลเป็นกลองที่บรรพบุรุษได้ยึดถือมาแต่โบราณ นอกจากมีความสำคัญในด้านต่างๆแล้วยังเป็นการสร้างค่านิยมที่ดีต่อการอยู่ร่วมในสังคม คือ เป็นการยึดถือปฏิบัติกลองชัยมงคลมาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน ที่พบได้ในงานมงคลต่างๆ อาทิ เช่น งานยกช่อฟ้า ลงถูกนิมิต สรงน้ำพระธาตุ เป็นต้น มีความสุขใจสบายใจทุกครั้งที่ได้แสดงกลองชัยมงคลในชุมชน ท้องถิ่นของตนเอง”

(เบญจรัตน์ กิไส นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 2 กุมภาพันธ์ 2559)

“กลองชัยมงคลที่มีอย่างช้านานและมีคนสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันและเป็นการแสดงออกที่ดึงดูดใจน่าชื่นชมยกย่อง เกิดความรู้สึกรื่นรมย์ประทับใจในผลงานที่ผู้อื่นได้ทำการแสดง รู้สึกภูมิใจสนุกสนานเป็นการแสดงออกที่ดึงดูดใจชื่นชม ที่คนในท้องถิ่นมีการสืบสานประเพณีไทย คิดว่าเป็นสิ่งที่ดีน่าภูมิใจเมื่อได้แสดงในชุมชนที่เป็นการแสดงออกถึงความสามารถของตัวเองอีกทั้งยังถือว่าเป็นการอนุรักษ์ประเพณีของไทยและสามารถก่อให้เกิดความสามัคคีในการร่วมแสดงในงานท้องถิ่นเป็นหมู่คณะ คิดว่าเป็นการแสดงออกที่ดึงดูดใจเพราะถือว่าเป็นเรื่องที่ดีและน่าสนใจรวมถึงเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของไทย และยังใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการร่วมงานรวมแสดงในกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่น เกิดความรู้สึกรื่นรมย์ประทับใจสนุกสนานที่ได้เห็นเพื่อน ๆ มีส่วนรวมในงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย เป็นการแสดงออกที่น่าชื่นชมอย่างยิ่ง อีกทั้งยังได้ฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วยจึงเป็นที่น่ายกย่องแก่เพื่อนๆที่แสดงออกไปในด้านที่ดี”

(ธีระพงษ์ มหุวรรณ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 2 กุมภาพันธ์ 2559)

นักเรียนมีความคิด อุดมคติ และพฤติกรรมอย่างไรบ้าง หลังจากได้แสดงกลองชัยมงคล การสร้างลักษณะนิสัยตามค่านิยมที่ยึดถือ การนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัย

ประจำตัว ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงาม พฤติกรรมด้านนี้จะเกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อม แล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ ขยายกลายเป็นความรู้สึกด้านต่างๆ จนกลายเป็นค่านิยม และยังพัฒนาต่อไปเป็นความคิด อุดมคติ ซึ่งจะเป็ความคุ้มครองพิทักษ์พฤติกรรมของคน คนจะรู้ตัวรู้ชั่อย่างไรรันั้น ก็เป็นผลของพฤติกรรมด้านนี้

“ชุมชนเรามีการแสดงกลองชัยมงคล เป็นการแสดงที่ดีเพราะทำให้หมู่บ้านเรีงขึ้น รู้สึกว่าการแสดงกลองชัยมงคลนั้นมึ่ต้องความพยายามมาก คิดว่าตัวเองนั้นหายไปเลยที่ได้มาแสดงกลองชัยมงคล รู้สึกดีที่มีส่วนร่วมในการแสดงกลองชัยมงคล และเกิดอุดมการณ์อนุรักษ์กลองชัยมงคลให้คงอยู่ต่อไป รักษาไว้เป็นมรดกให้ลูกหลานต่อไป”

(สาวณีย์ เขียววงศ์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 2 กุมภาพันธ์ 2559)

“รู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินและรู้สึกว่าเป็นการแสดงที่ดีควรที่จะอนุรักษ์และรักษาไว้ให้ลูกหลานของเราได้ดูต่อไป เพราะการแสดงกลองชัยมงคลเป็นการแสดงที่งดงามสนุกสนานสื่อถึงวัฒนธรรมประเพณีของล้านนาไทยที่ดั้งาม ทำให้เกิดความสามัคคี และทำให้ รู้สึกเข้าถึงอารมณ์และเกิดความประทับใจ และยังมีการแสดงประกอบเช่น ฟ้อนดาบ ฟ้อนหอก ฟ้อนเจิง เป็นต้น รู้สึกว่ากลองชัยมงคลมีความศักดิ์สิทธิ์และรู้สึกเกิดความเคารพต่อกลองชัยมงคล เป็นศิลปวัฒนธรรมที่ดั้งาม ที่เก่าแก่ที่สืบทอดมาหลายรุ่นตั้งแต่บรรพบุรุษของเราเราควรจะรักษาไว้ไม่ควรดูถูกหรือดูหมิ่นเหยียดหยามเพื่อให้ลูกหลานเรา และต้องมีสัมมาคารวะเคารพเชื่อพ่อกฐ พึ่งพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย”

(ธีรภัทร จันตะตึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 2 กุมภาพันธ์ 2559)

“ตื่นเต้น คู่กับการแสดงกลองชัยมงคล ซึ่งก็รู้สึกเพลิดเพลินไปกับการแสดงกลองชัยมงคล สนุกสนาน ตื่นเต้น มีความตั้งใจ ต้องแสดงท่าทางให้สมจริง รู้สึกดี และภูมิใจในตัวเองที่สามารถแสดงกลองชัยมงคล และเข้าใจถึงการแสดงกลองชัยมงคลได้ดีขึ้น เข้าใจความรู้สึกอยากจะมีโอกาสได้แสดงในครั้งต่อไปอีก เพราะเข้าใจว่ามันคือสิ่งที่ควรหวงแหนและรักษาให้คงอยู่ต่อไป รู้สึกสนใจในศิลปวัฒนธรรมไทยมากขึ้น เกิดความต้องการที่จะแสดงอีกหลายๆครั้ง เกิดจิตสำนึกในการร่วมมือกันสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย ฝึกการคิดกล้าแสดงออก เกิดความรักในการศึกษาหาความรู้เรื่องอื่นๆต่อไป อีกทั้งรู้สึกว่ตนเองมีวินัยรับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียร มานะอดทน หนักเอาเบาสู้มากขึ้นกว่าเดิม”

(วุฒิพงษ์ สุทธาชัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 2 กุมภาพันธ์ 2559)

4. ข้อมูลจากการสังเกตนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรายวิชาศิลปะ 3 ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 12 คน จากนักเรียน 28 คน ที่ลงเรียนรายวิชานี้ โดยผู้วิจัยคัดเลือกจากนักเรียนที่ผู้วิจัยสังเกตพบการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่น

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย เวลาประมาณ 13.20 น. เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความสนใจในการเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันได้หยอกล้อกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลเบื้องต้นตามลำดับ เปลี่ยนพฤติกรรมเป็นสนใจเรียนรู้ และสนุกกับการ ฝึกตีกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันได้แสดงถึงความใฝ่ศึกษาในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียนเพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(เกริกเกียรติ เสมอกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 10 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 15 นาที เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันได้หยอกล้อกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติการตีกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุษารธรรมตามลำดับ เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และซักถามทุกข้อสงสัยเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชาย

เกริกเกียรติ เสมอกัน ได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(เกริกเกียรติ เสมอกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 17 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโยง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้นักเรียนฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรมตามลำดับ แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้องในทุกทำนองเพลง เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และขยันฝึกซ้อมเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่นอย่างต่อเนื่อง เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน”

(เกริกเกียรติ เสมอกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 24 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโยง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้เวลานักเรียนทบทวนการฝึกการตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรม โดยให้เวลาประมาณ 30 นาที แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้องระดับดีมาก ในทุกทำนองเพลง เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และสามารถผ่านการทดสอบกลองชัยมงคล ระดับดีมาก พร้อมกับเพื่อนๆ

เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกัน ได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณี เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(เกริกเกียรติ เสมอกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 2 มีนาคม 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย เวลาประมาณ 13.20 น. เด็กชายเกริกเกียรติ ถัจจันทร์พร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความสนใจในการเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายเกริกเกียรติ ถัจจันทร์ ได้หยอกล้อกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายเกริกเกียรติ ถัจจันทร์และเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลเบื้องต้นตามลำดับ เด็กชายเกริกเกียรติ ถัจจันทร์ ได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคล และฝึกตีกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่นอย่างต่อเนื่อง เด็กชายเกริกเกียรติ ถัจจันทร์ ได้แสดงถึงความใฝ่ศึกษาในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคลในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(เกริกเกียรติ ถัจจันทร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 10 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 15 นาที เด็กชายเกริกเกียรติ ถัจจันทร์พร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เด็กชายเกริกเกียรติ ถัจจันทร์ ได้หยอกล้อกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายเกริกเกียรติ ถัจจันทร์และเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติการตีกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุษชาธรรมตามลำดับ เด็กชายเกริกเกียรติ ถัจจันทร์ ได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และซักถามทุกข้อสงสัยเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชาย

เกียรติศักดิ์ ถาจันท์ได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(เกียรติศักดิ์ ถาจันท์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 17 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายเกียรติศักดิ์ ถาจันท์พร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายเกียรติศักดิ์ ถาจันท์เมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโย และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก เด็กชายเกียรติศักดิ์ ถาจันท์และเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้นักเรียนฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุษชาธรรมตามลำดับ แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆ ละ 5 คน เด็กชายเกียรติศักดิ์ ถาจันท์มีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และขยันฝึกซ้อมเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่นอย่างต่อเนื่อง เด็กชายเกียรติศักดิ์ ถาจันท์ได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน”

(เกียรติศักดิ์ ถาจันท์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 24 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายเกียรติศักดิ์ ถาจันท์พร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายเกียรติศักดิ์ ถาจันท์เมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโย และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้เวลานักเรียนทบทวนการฝึกการตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุษชาธรรม โดยให้เวลาประมาณ 30 นาที แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆ ละ 5 คน เด็กชายเกียรติศักดิ์ ถาจันท์สามารถตีกลองได้อย่างถูกต้องระดับดี ในทุกทำนองเพลง เด็กชายเกียรติศักดิ์ ถาจันท์มีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และสามารถผ่านการทดสอบกลองชัยมงคล ระดับดี พร้อมกับเพื่อนๆ เด็กชายเกียรติ

ศักดิ์ ถาจันทร์ ได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณี เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(เกียรติศักดิ์ ถาจันทร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 2 มีนาคม 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย เวลาประมาณ 13.20 น. เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์พร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความสนใจในการเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์ได้หยอกล้อกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์และเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลเบื้องต้นตามลำดับ เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์ได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคล และฝึกตีกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่นอย่างต่อเนื่อง เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์ได้แสดงถึงความใฝ่ศึกษาในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทบาทเรียนของกลองชัยมงคล”

(ไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 10 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 15 นาที เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์พร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์ได้หยอกล้อกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์และเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติการตีกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชากรรมตามลำดับ เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์ได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และซักถามทุกข้อสงสัยเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อม

กับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์ได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(ไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 17 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์พร้อมเพื่อนๆได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์เมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโโยง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์และเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียน รายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้นักเรียนฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรมตามลำดับ แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้องในทุกทำนองเพลง เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์มีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และขยันฝึกซ้อมเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์ได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(ไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 24 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์พร้อมเพื่อนๆได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์เมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโโยง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้เวลานักเรียนทบทวนการฝึกการตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรม โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์สามารถตีกลองได้อย่าง

ถูกต้อง ระดับดีมาก ในทุกทำนองเพลง เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์มีความตั้งใจในการปฏิบัติ กลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และสามารถผ่านการทดสอบกลองชัยมงคล ระดับดีมาก พร้อมกับเพื่อนๆ เด็กชายไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์ได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(ไพสิฐ เลิศอนันต์พิพัฒน์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 2 มีนาคม 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย เวลาประมาณ 13.20 น. เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความสนใจในการเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งได้หยอกล้อกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลเบื้องต้นตามลำดับ เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคล และฝึกตีกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่นอย่างต่อเนื่อง เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งได้แสดงถึงความใฝ่ศึกษาในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(กฤตภัค กันทะเป็ง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 10 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 15 นาที เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งได้หยอกล้อกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติการตีกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรมชาติตามลำดับ เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคล

เป็นอย่างมาก และซักถามทุกข้อสงสัยเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(กฤตภัค กันทะเป็ง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 17 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งกับเพื่อนๆได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโโย และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้นักเรียนฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรมตามลำดับ แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกัน สามารถตีกลองได้อย่างถูกต้องในทุกทำนองเพลง เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และขยันฝึกซ้อมเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(กฤตภัค กันทะเป็ง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 24 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งพร้อมเพื่อนๆได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายกฤตภัค กันทะเป็งเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโโย และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้เวลานักเรียนทบทวนการฝึกการตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรม โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที

แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายกฤตภัก ก้นทะเป็งกันสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้อง ระดับดีมาก ในทุกทำนองเพลง เด็กชายกฤตภัก ก้นทะเป็งมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และสามารถผ่านการทดสอบกลองชัยมงคล ระดับดีมาก พร้อมกับเพื่อนๆ เด็กชายกฤตภัก ก้นทะเป็งได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณี เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(กฤตภัก ก้นทะเป็ง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 2 มีนาคม 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย เวลาประมาณ 13.20 น. เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความสนใจในการเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันได้หยอกล้อกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลเบื้องต้นตามลำดับ เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคล และฝึกตีกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่นอย่างต่อเนื่อง เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันได้แสดงถึงความใฝ่ศึกษาในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคลในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(เกริกเกียรติ เสมอกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 10 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 15 นาที เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันได้หยอกล้อกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติการตีกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก

ทำนองเพลงชนะเลิศ และทำนองเพลงบุชาธรรมตามลำดับ เด็กชายกรีกเกียรติ เสมอกัน ได้ให้ความสนใจทดลองซั้มวงกลเป็นอย่างมาก และซักถามทุกข้อสงสัยเกี่ยวกับกลองซั้มวงกลพร้อมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองซั้มวงกลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายกรีกเกียรติ เสมอกัน ได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองซั้มวงกล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองซั้มวงกล”

(กรีกเกียรติ เสมอกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 17 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายกรีกเกียรติ เสมอกันพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองซั้มวงกล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองซั้มวงกล เด็กชายกรีกเกียรติ เสมอกันเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองซั้มวงกล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโย และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก เด็กชายกรีกเกียรติ เสมอกันและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองซั้มวงกล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองซั้มวงกล สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้นักเรียนฝึกหัดการตีกลองซั้มวงกลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะเลิศ และทำนองเพลงบุชาธรรมตามลำดับ แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายกรีกเกียรติ เสมอกันสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้องในทุกทำนองเพลง เด็กชายกรีกเกียรติ เสมอกันมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองซั้มวงกลเป็นอย่างมาก และขยันฝึกซ้อมเกี่ยวกับกลองซั้มวงกลพร้อมกับเพื่อนๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองซั้มวงกลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายกรีกเกียรติ เสมอกัน ได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองซั้มวงกล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง แต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายตามวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นด้วยความยินดี เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(กรีกเกียรติ เสมอกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 24 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายกรีกเกียรติ เสมอกันพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองซั้มวงกล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองซั้มวงกล เด็กชายกรีกเกียรติ เสมอกันเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองซั้มวงกล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโย และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้เวลานักเรียนทบทวนการฝึกการตีกลองซั้มวงกล

ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรม โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายกรีกเกียรติ เสมอกันสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้อง ระดับดีมาก ในทุกทำนองเพลง เด็กชายกรีกเกียรติ เสมอกันมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และสามารถผ่านการทดสอบกลองชัยมงคล ระดับดีมาก พร้อมกับเพื่อนๆ เด็กชายกรีกเกียรติ เสมอกันได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(กรีกเกียรติ เสมอกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 2 มีนาคม 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย เวลาประมาณ 13.20 น. เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความสนใจในการเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงได้หยอกล้อกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงและเพื่อน ได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลเบื้องต้น ตามลำดับ เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคล และฝึกตีกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่นอย่างต่อเนื่อง เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงได้แสดงถึงความใฝ่ศึกษาในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(ธีรภัทร จันตะตึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 10 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 15 นาที เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงได้หยอกล้อกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงและเพื่อน ได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติภารกิจตี

กลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรมตามลำดับ เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และซักถามทุกข้อสงสัยเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดีเกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(ธีรภัทร จันตะตึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 17 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงกับเพื่อนๆได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโยง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงและเพื่อนๆได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้นักเรียนฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรมตามลำดับ แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกัน สามารถตีกลองได้อย่างถูกต้องในทุกทำนองเพลง เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และขยันฝึกซ้อมเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(ธีรภัทร จันตะตึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 24 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงพร้อมเพื่อนๆได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายธีรภัทร จันตะตึงเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโยง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียน

อย่างมาก สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้เวลานักเรียนทบทวนการฝึกการตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรม โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายธีรภัทร จันตะตั้งกันสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้อง ระดับดีมาก ในทุกทำนองเพลง เด็กชายธีรภัทร จันตะตั้งมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคล เป็นอย่างมาก และสามารถผ่านการทดสอบกลองชัยมงคล ระดับดีมาก พร้อมกับเพื่อนๆ เด็กชายธีรภัทร จันตะตั้งได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(ธีรภัทร จันตะตั้ง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 2 มีนาคม 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย เวลาประมาณ 13.20 น. เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความสนใจในการเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณได้หยอกล้อกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณและเพื่อนๆ ได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคล เบื้องต้นตามลำดับ เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคล และฝึกตีกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่นอย่างต่อเนื่อง เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณได้แสดงถึงความใฝ่ศึกษาในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(ธีระพงษ์ มหุวรรณ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 10 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 15 นาที เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณได้หยอกล้อกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณและเพื่อนๆ ได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลอง

ชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติการตีกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุษชาธรรมตามลำดับ เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และซักถามทุกข้อสงสัยเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ อย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(ธีระพงษ์ มหุวรรณ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 17 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโยง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้นักเรียนฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุษชาธรรมตามลำดับ แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆ ละ 5 คน เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกัน สามารถตีกลองได้อย่างถูกต้องในทุกทำนองเพลง เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และขยันฝึกซ้อมเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(ธีระพงษ์ มหุวรรณ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 24 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง

โหม่ง ช้องโง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้เวลานักเรียนทบทวนการฝึกการตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรม โดยให้เวลาประมาณ 30 นาที แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้องระดับดีมาก ในทุกทำนองเพลง เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณก็มีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และสามารถผ่านการทดสอบกลองชัยมงคล ระดับดีมาก พร้อมกับเพื่อนๆ เด็กชายธีระพงษ์ มหุวรรณได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง แต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายตามวัฒนธรรมประเพณี ท้องถิ่นด้วยความยินดี เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(ธีระพงษ์ มหุวรรณ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 2 มีนาคม 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย เวลาประมาณ 13.20 น. เด็กชายวุฒิพงษ์ สุทธชัยพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความสนใจในการเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายวุฒิพงษ์ สุทธชัยได้หยอกล้อกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายวุฒิพงษ์ สุทธชัยและเพื่อน ได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลเบื้องต้นตามลำดับ เด็กชายวุฒิพงษ์ สุทธชัยได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคล และฝึกตีกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายวุฒิพงษ์ สุทธชัยได้แสดงถึงความใฝ่ศึกษาในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(วุฒิพงษ์ สุทธชัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 10 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 15 นาที เด็กชายวุฒิพงษ์ สุทธชัยพร้อมเพื่อนๆได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เด็กชายวุฒิพงษ์ สุทธชัยได้หยอกล้อกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายวุฒิพงษ์ สุทธชัยและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียน

รายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่ง เวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติการตีกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรมตามลำดับ เด็กชายวุฒิพงษ์ สุราชัยได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และซักถามทุกข้อสงสัยเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายวุฒิพงษ์ สุราชัยได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(วุฒิพงษ์ สุราชัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 17 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายวุฒิพงษ์ สุราชัยพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายวุฒิพงษ์ สุราชัยเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้อง โยง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก เด็กชายวุฒิพงษ์ สุราชัยและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้นักเรียนฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรมตามลำดับ แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้องในทุกทำนองเพลง เด็กชายวุฒิพงษ์ สุราชัยมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และขยันฝึกซ้อมเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายวุฒิพงษ์ สุราชัยได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(วุฒิพงษ์ สุราชัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 24 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายวุฒิพงษ์ สุราชัยพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายวุฒิพงษ์ สุราชัยเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้อง

โยง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้เวลานักเรียนทบทวนการฝึกการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลง ออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรม โดยให้เวลาประมาณ 30 นาที แล้วจึง ทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายวุฒิพงษ์ สุราชัยสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้อง ระดับดีมาก ในทุกทำนองเพลง เด็กชายวุฒิพงษ์ สุราชัยมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และสามารถผ่านการทดสอบกลองชัยมงคล ระดับดีมาก พร้อมกับเพื่อนๆ เด็กชายวุฒิพงษ์ สุราชัย ได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิด ประสิทธิภาพในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(วุฒิพงษ์ สุราชัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 2 มีนาคม 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย เวลาประมาณ 13.20 น. เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยพร้อม เพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมา ด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความสนใจในการเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชาย อาทิตย์ มงคลจิระอุทัยได้หยอกล้อกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกัน กับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยและ เพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความ ขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอน กลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการ ฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลเบื้องต้นตามลำดับ เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยได้ให้ความสนใจกลอง ชัยมงคล และฝึกตีกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลอง ชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยได้แสดงถึงความใฝ่ศึกษา ในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียน ของกลองชัยมงคล”

(อาทิตย์ มงคลจิระอุทัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสัน กำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 10 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 15 นาที เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระ อุทัยพร้อมเพื่อนๆได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่ เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยได้ หยอกล้อกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน

เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติการตีกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรมตามลำดับ เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และซักถามทุกข้อสงสัยเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อน ๆ อย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล”

(อาทิตย์ มงคลจิระอุทัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 17 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้องโหม่ง ฆ้องโยง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้นักเรียนฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรมตามลำดับ แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มละ 5 คน เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอ กันสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้องในทุกทำนองเพลง เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และขยันฝึกซ้อมเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(อาทิตย์ มงคลจิระอุทัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 24 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน

ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโยง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้เวลานักเรียนทบทวนการฝึกการตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรม โดยให้เวลาประมาณ 30 นาที แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้อง ระดับดีมาก ในทุกทำนองเพลง เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และสามารถผ่านการทดสอบกลองชัยมงคล ระดับดีมาก พร้อมกับเพื่อนๆ เด็กชายอาทิตย์ มงคลจิระอุทัยได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(อาทิตย์ มงคลจิระอุทัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 2 มีนาคม 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย เวลาประมาณ 13.20 น. เด็กหญิงเบญจรัตน์ กิไส้ได้รับวิ่งมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยได้แสดงออกถึงอาการเหนื่อย เพราะรีบวิ่งอย่างกระหืดกระหอบ เด็กหญิงเบญจรัตน์ กิไส้ได้แสดงพฤติกรรมที่ยังไม่พร้อมต่อการเรียนกลองชัยมงคล ทั้งที่มาถึงบริเวณนี้ห้องดนตรีไทยแล้วก็ตาม เด็กหญิงเบญจรัตน์ กิไส้ได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อารมณ์ เพื่อให้เกิดความพร้อมต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลเบื้องต้นตามลำดับ เด็กหญิงเบญจรัตน์ กิไส้ได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคล แต่ได้แสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความความสับสนต่อการเรียนกลองชัยมงคลในครั้งนี้ เด็กหญิงเบญจรัตน์ กิไส้ได้แสดงถึงความขี้เกียจ การมกเล่น ไม่ตั้งใจต่อการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน แต่ก็ยังดีที่ได้ใช้เวลาไปกับการฝึกกลองชัยมงคลจนกระทั่งหมดคาบเรียน”

(เบญจรัตน์ กิไส้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 10 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาเที่ยงครึ่งสักประมาณ 15 นาที เด็กหญิงเบญจรัตน์ กิไส้พร้อมเพื่อนๆได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เด็กหญิงเบญจรัตน์ กิไส้ได้หยอกล้อกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึง

บริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กหญิงเบญจรัตน์ กีไสและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียน รายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่ง เวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมา ของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลเบื้องต้นตามลำดับ เด็กหญิง เบญจรัตน์ กีไสได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และซักถามทุกข้อสงสัยเกี่ยวกับกลอง ชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนอย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดย ราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กหญิงเบญจรัตน์ กีไสได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล ในลำดับ ต่อไป”

(เบญจรัตน์ กีไส นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 17 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กหญิงเบญจรัตน์ กีไสพร้อมเพื่อนๆได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่ เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กหญิง เบญจรัตน์ กีไสเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้อง โยง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก เด็กหญิงเบญจรัตน์ กีไสและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัย มงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้ นักเรียนฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบูชา ธรรมชาติตามลำดับ แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกันสามารถตีกลอง ได้อย่างถูกต้องในทุกทำนองเพลง เด็กหญิงเบญจรัตน์ กีไสมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัย มงคลเป็นอย่างมาก และขยันฝึกซ้อมเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ ทำให้บรรยากาศการ เรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กหญิงเบญจรัตน์ กีไสได้แสดงถึงความขยัน ในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิด ความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(เบญจรัตน์ กีไส นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 24 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กหญิงเบญจรัตน์ กีไสพร้อมเพื่อนๆได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่ เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กหญิง

เบญจรัตน์ กีไสเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ช้องโหม่ง ช้องโยง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้เวลานักเรียนทบทวนการฝึกการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลง ออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรม โดยให้เวลาประมาณ 30 นาที แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กหญิงเบญจรัตน์ กีไสสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้อง ระดับดีมาก ในทุกทำนองเพลง เด็กหญิงเบญจรัตน์ กีไสมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และสามารถผ่านการทดสอบกลองชัยมงคล ระดับดีมาก พร้อมกับเพื่อนๆ เด็กหญิงเบญจรัตน์ กีไสได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(เบญจรัตน์ กีไส นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 2 มีนาคม 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย เวลาประมาณ 13.10 น. เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยได้แสดงออกถึงอารมณ์ร่าเริง แจ่มใส หลังจากที่ได้พักรับประทานอาหารกลางวัน ตามวิสัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนสันกำแพง เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์ได้มาถึงหน้าห้องดนตรีไทยแต่ก็ยังไม่เข้าห้องทันทีที่มาถึง ยังคงนั่งรอเพื่อนๆบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย จนกระทั่งเพื่อนๆมาจึงเดินตามเพื่อนๆเข้ามาข้างในห้องดนตรีไทย แสดงถึงพฤติกรรมที่ต้องมีผู้นำก่อนจึงค่อยตาม เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์ได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อารมณ์ เพื่อให้เกิดความพร้อมต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลเบื้องต้นตามลำดับ เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์ได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคล แต่ต้องทำซ้ำหลายๆครั้ง บางครั้งให้เพื่อนทำให้ดูก่อนแล้วทำตามเพื่อน หลายๆครั้ง ติดต่อกันแสดงพฤติกรรมที่มีความใจใส่ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถปฏิบัติได้ในครั้งแรกก็ตาม แต่ก็มี ความมานะ ความอดทนต่อการฝึก ย้ำคิดย้ำทำ จนกระทั่งปฏิบัติได้เหมือนเพื่อนๆ เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์ได้แสดงถึงความมานะ อดทน เอาใจใส่ต่อการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน โดยมีเพื่อนๆเป็นตัวอย่างในการฝึกกลองชัยมงคลจนกระทั่งหมดคาบเรียน”

(เสาวณีย์ เขียววงศ์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 10 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาเที่ยงครึ่งสักประมาณ 15 นาที เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์พร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์ได้หยอกล้อกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์และเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลเบื้องต้นตามลำดับ เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์ได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และซักถามทุกข้อสงสัยเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์ได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคลในลำดับต่อไป”

(เสาวณีย์ เขียววงศ์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 17 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์พร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์เมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโฆ และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์และเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้นักเรียนฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรมตามลำดับ แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอกัน สามารถตีกลองได้อย่างถูกต้องในทุกทำนองเพลง เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์มีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และขยันฝึกซ้อมเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่น อย่างต่อเนื่อง เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์ได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(เสาวณีย์ เขียววงศ์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 24 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์พร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆ เดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์เมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโโย และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้เวลานักเรียนทบทวนการฝึกการตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุชาธรรม โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆ ละ 5 คน เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์สามารถตีกลองได้อย่างถูกต้อง ระดับดีมาก ในทุกทำนองเพลง เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์มีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคล เป็นอย่างมาก และสามารถผ่านการทดสอบกลองชัยมงคล ระดับดีมาก พร้อมกับเพื่อนๆ เด็กหญิงเสาวณีย์ เขียววงศ์ได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชนและท้องถิ่นต่อไป”

(เสาวณีย์ เขียววงศ์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 2 มีนาคม 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย เวลาประมาณ 13.20 น. เด็กหญิงธัญญาลักษณ์ อภัยใจได้รับวิ่งมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยได้แสดงออกถึงอาการกระหืดกระหอบเพราะรีบวิ่งเข้ามาเรียน เด็กหญิงธัญญาลักษณ์ อภัยใจได้แสดงพฤติกรรมที่ยังไม่พร้อมต่อการเรียนกลองชัยมงคล ทั้งที่เข้ามาข้างในบริเวณห้องดนตรีไทยแล้วก็ตาม เด็กหญิงธัญญาลักษณ์ อภัยใจได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อารมณ์ เพื่อให้เกิดความพร้อมต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอน กลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลเบื้องต้นตามลำดับ เด็กหญิงธัญญาลักษณ์ อภัยใจยังไม่ได้ให้ความสนใจ กลองชัยมงคลเท่าที่ควร ได้แต่แสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่เข้าใจต่อการเรียนกลองชัยมงคล ในครั้งนี้ เด็กหญิงธัญญาลักษณ์ อภัยใจได้แสดงถึงความมักเล่น หยอกล้อกับเพื่อน ไม่ค่อยตั้งใจต่อการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล แต่ก็ยังดีที่ได้ใช้เวลาไปกับการฝึกกลองชัยมงคลจนกระทั่งหมดคาบเรียน”

(ัญญาลักษณ์ อภัยใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 10 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาเที่ยงครึ่งสักประมาณ 15 นาที เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจได้หยอกล้อกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกเหมือนกันกับเพื่อนๆ ที่เดินมาด้วยกัน เมื่อมาถึงบริเวณหน้าห้องดนตรีไทย เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.30 น. ครูได้เริ่มการเรียนการสอนกลองชัยมงคล โดยให้นักเรียนได้รู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคลและเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลเบื้องต้นตามลำดับ เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจได้ให้ความสนใจกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และซักถามทุกข้อสงสัยเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่นอย่างต่อเนื่อง เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดความพร้อมที่รับในบทเรียนของกลองชัยมงคล ในลำดับต่อไป”

(ัญญาลักษณ์ อภัยใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 17 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโยง และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจและเพื่อนได้เข้าห้องเรียน เพื่อเตรียมเข้าเรียนรายวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนกลองชัยมงคล สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้นักเรียนฝึกหัดการตีกลองชัยมงคลทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุษชาธรรมตามลำดับ แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กชายเกริกเกียรติ เสมอ กันสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้องในทุกทำนองเพลง เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และขยันฝึกซ้อมเกี่ยวกับกลองชัยมงคลพร้อมกับเพื่อนๆ ทำให้บรรยากาศการเรียนกลองชัยมงคลเป็นไปโดยราบรื่นอย่างต่อเนื่อง เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิด

ประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(ัญญาลักษณ์ อภัยใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 24 กุมภาพันธ์ 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

“สถานที่ ห้องดนตรีไทย ก่อนเวลาบ่ายโมงครึ่งสักประมาณ 20 นาที เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจพร้อมเพื่อนๆ ได้เดินมาเรียนวิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล โดยมีเพื่อนๆเดินมาด้วยกัน ในขณะที่เดินมาด้วยกันนั้น ได้แสดงออกถึงเจตนาที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน วิชาเพิ่มเติม กลองชัยมงคล เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจเมื่อมาถึงบริเวณห้องดนตรีไทยแล้ว ได้เตรียมไม้ตีกลองชัยมงคล ฆ้อง โหม่ง ฆ้องโโย และฉาบ พร้อมกับเพื่อนๆ แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีการเตรียมพร้อมในการเรียนอย่างมาก สักพักหนึ่งเวลา 13.20 น. ครูได้ให้เวลานักเรียนทบทวนการฝึกการตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก และทำนองเพลงบุษชาธรรม โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที แล้วจึงทดสอบเป็นรายกลุ่มๆละ 5 คน เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจสามารถตีกลองได้อย่างถูกต้องระดับดีมาก ในทุกทำนองเพลง เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจมีความตั้งใจในการปฏิบัติกลองชัยมงคลเป็นอย่างมาก และสามารถผ่านการทดสอบกลองชัยมงคล ระดับดีมาก พร้อมกับเพื่อนๆ เด็กหญิงัญญาลักษณ์ อภัยใจได้แสดงถึงความขยันในการฝึกซ้อมกลองชัยมงคล ในเวลาเรียน เพื่อให้เกิดทักษะที่ดี เกิดประสบการณ์ในการแสดง เกิดความพร้อมที่จะได้แสดงในงานสำคัญของชุมชน และท้องถิ่นต่อไป”

(ัญญาลักษณ์ อภัยใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สังเกตพฤติกรรมนักเรียน 2 มีนาคม 2559 เวลา 13.20 – 15.00 น.)

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ตามรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลส่งผลต่อการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น และความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษ ของนักเรียนโรงเรียนสันกำแพง พบว่านักเรียนที่ผู้วิจัยคัดเลือก จำนวนทั้งสิ้น 12 คน เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่น ตามทฤษฎีโครงสร้างจิตของ Krathwohl 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ ด้านการตอบสนอง ด้านการรู้คุณค่า ด้านการจัดระบบคุณค่า และด้านการสร้างลักษณะนิสัย ผู้วิจัยเห็นว่าการนำทฤษฎีโครงสร้างจิตของ Krathwohl 5 ด้าน มาใช้ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยคิดว่าเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ดังนี้

1. ด้านการรับรู้กลองชัยมงคล คือ นักเรียนมีความเต็มใจรับรู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคล และยอมรับพิธีไหว้ครู สักการบูชาเคารพ “พ่อครู” ระลึกถึงครูบาอาจารย์ และรับรู้รูปแบบของกลองชัยมงคล เกิดความตระหนักในคุณค่าของกลองชัยมงคลภูมิปัญญาบรรพบุรุษ เห็นถึงความสำคัญของการตีกลองชัยมงคล ว่ามีความสำคัญต่อการปกครองบ้านเมืองใช้ส่งอาณัติ

สัญญาทั้งในการรับในยามมีศึกสงคราม และข่าวสารในยามสงบสุข นักเรียนสามารถได้ประโยชน์จากการรับรู้ประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคลจาก "พ่อครู" และสัมผัสกับภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้วย ตา (ท่าทาง) หู (เสียง) กาย (ความตื่นตะลึง) ใจ (จังหวะ, พิธีไหว้ครู) ของกลองชัยมงคล ตามแนวความคิดพัฒนาจิตสำนึกของนักจิตวิทยา กลุ่มโครงสร้างของจิต เพื่อให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้องจากรุ่นสู่รุ่น

2. ด้านการตอบสนองต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคล คือ สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เห็นว่ามีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนตีกลอง ผลัดเปลี่ยนกันฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง และสามารถปฏิบัติภารกิจตีกลองชัยมงคลได้ทุกคน นักเรียนได้พัฒนาปัญญา อารมณ์ของตนเอง โดยเกิดความตระหนักในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษผ่านการตีกลองชัยมงคล สามารถตอบสนองต่อคลื่นเสียง จังหวะ ทำนองกลองชัยมงคล ในรูปแบบต่างๆ อีกทั้งช่วยในการสร้างเสริมจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกิดความตระหนักในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษผ่านการเรียนตีกลองชัยมงคล และเกิดจิตสำนึกที่ถูกต้อง เช่น การแต่งกายด้วยพื้นเมือง การกล้าแสดงศิลปะการตีกลองชัยมงคล มีสัมมาคารวะต่อพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ครูอาจารย์ "พ่อครู" ใส่ใจต่อการเรียนตีกลองชัยมงคล การต้องการศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาเพิ่มเติม

3. ด้านการรู้คุณค่าของกลองชัยมงคล คือ สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เห็นว่ามีความสนใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีการนำไปฝึกทบทวนที่บ้าน ทั้งที่ไม่มีกลอง โดยใช้ฝาผนังบ้านแทนกลอง เพื่อฝึกให้เกิดความชำนาญ ทักษะการตีกลองชัยมงคล นักเรียนรู้คุณค่า ความหมายของกลองชัยมงคล อีกทั้งวิธีการตีกลองชัยมงคล บทบาทหน้าที่ อิทธิพลของกลองชัยมงคลที่มีต่อสังคมในอดีต รวมถึงการสร้างความรู้สึที่ดี สร้างความศรัทธาต่อกลองชัยมงคล เรียนรู้หลักศาสนา เรียนรู้จักสิ่งที่ดีงาม สิ่งที่ถูกต้อง ได้เรียนรู้รากเหง้าของตนเอง เกิดความตระหนักในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ และเกิดจิตสำนึกที่ถูกต้อง

4. ด้านการจัดระบบคุณค่าของกลองชัยมงคล คือ นักเรียนสามารถรู้ถึงคุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล โดยการสัมภาษณ์ นักเรียนสามารถบรรยายถึงคุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล ให้มีความสำคัญต่อกลองชัยมงคล อีกทั้งนักเรียนทุกคนสามารถตีกลองชัยมงคลตามรูปแบบทำนองเพลงบูชาธรรม ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก ทำนองเพลงขอฝนแสนห่าได้อย่างถูกต้อง นักเรียนสามารถจัดระบบคุณค่าของกลองชัยมงคล และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตได้ นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนการสอนสามารถสร้างเสริมจิตสำนึกที่ถูกต้องให้กับนักเรียนแล้ว นักเรียนสามารถนำการจัดระบบคุณค่าของการเรียนรู้ไปต่อยอดด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้กลองชัยมงคลให้กับกลุ่มเพื่อนในหมู่บ้าน

ในชุมชนของตนเองในงานประเพณีท้องถิ่น อาทิเช่น วันพระ วันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา เป็นต้น

5. ด้านการสร้างลักษณะนิสัยรักท้องถิ่น คือ นักเรียนเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น โดยสังเกตจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เห็นว่านักเรียนมีความภาคภูมิใจ สนใจ กระตือรือร้นในการเรียนตีกลองซังมงคล นักเรียนผลัดเปลี่ยนกันฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง ให้ความสนใจกลองซังมงคล อันเป็นภูมิปัญญาบรรพบุรุษ มีลักษณะนิสัยรักท้องถิ่น มีความรู้สึกยินดี สนุกสนานร่วมกับเพื่อนๆ ในการแสดงศิลปการตีกลองซังมงคลในงาน โรงเรียน และน้อมรับแต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองอย่างภาคภูมิใจ ช่วยสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้กลองซังมงคลมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษแล้วยังเป็นการสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับนักเรียน ด้วยการนำหลักศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม หวนกลับสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรู้จักรักเหง้าของตนเอง

5. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูกลุ่มบริหารกิจการนักเรียนใช้ในการประเมินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

“กระบวนการจัดการเรียนการสอนศิลปการตีกลองซังมงคลในครั้งนี้ สามารถส่งผลต่อการส่งเสริมสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่น มีความมานะอดทน หนักเอาเบาสู้ สามารถรับรู้ ตอบสนอง รู้คุณค่า จัดระบบ และการสร้างลักษณะนิสัยรักท้องถิ่น อีกทั้งช่วยสร้างสุนทรียภาพทางด้านดนตรีทางด้านนาฏศิลป์ สามารถช่วยฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ดำรงไว้ซึ่งความชาติไทย”

(นพวรรณ ใจดี ครูผู้สอนนาฏศิลป์ โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2559)

“นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการแสดงออก ถึงความสนใจใส่ ความอยากรู้อยากเห็น ใคร่รู้ในการเรียนกานศิลปการตีกลองซังมงคล บ่งชี้ให้เห็นถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพและเป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆ สามารถสังเกตพบพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงของนักเรียนที่ได้เข้าเรียนกลองซังมงคล อาทิ หมั่นฝึกซ้อม ซักถามและให้ความสนใจมากกว่ารายวิชาอื่นๆ อีกทั้งนักเรียนยังสามารถแสดงในงานต่างๆ ทั้งในโรงเรียน และชุมชนท้องถิ่นเป็นการอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ในเวลาเดียวกัน”

(ประภาพรณ วัชวุฒิ ครูผู้สอนทัศนศิลป์ โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2559)

“นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่สองสามารถรับรู้และตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอนศิลปการตีกลองซังมงคลได้เป็นอย่างดีสามารถจัดระบบ ในการเรียนและมีลักษณะนิสัยที่

ดีและตามคุณลักษณะอันประสงค์ของการเรียนรู้ในรายวิชาเป็นตัวอย่างที่ดีของเพื่อนๆที่จะสามารถรักษาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้อยู่คู่บ้านคู่เมืองต่อไปอีกทั้งยังสามารถช่วยกิจกรรมต่างๆของชุมชนได้เป็นอย่างดีทำให้เป็นตัวอย่างที่น่าชื่นชมและส่งเสริมต่อไป”

(ดรณจิรณ ประวังญาณวัฒน์ ครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2559)

“ได้ให้ข้อมูลว่านักเรียนที่เรียนศิลปะการตีกลองชัยมงคลได้ให้ความสนใจ ใส่ใจ และกระตือรือร้นในการเรียนเป็นอย่างดี มีความตระหนักในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ สามารถแสดงในงานชุมชนได้อย่างน่าชื่นชมเกิดความรักหวงแหนในภูมิปัญญาพื้นบ้านและสามารถสอนเพื่อนๆที่ไม่ได้ลงเรียนในรายวิชาศิลปะการตีกลองชัยมงคลนี้ให้ดีเป็น แสดงให้เห็นถึงว่านักเรียนสามารถรับรู้ ตอบสนอง รู้ถึงคุณค่าและสามารถจัดระบบของคุณค่ากลองชัยมงคลได้อย่างสมบูรณ์เป็นการสร้างเสริมคุณลักษณะนิสัยที่ดีและ สามารถพัฒนาจิตใจให้อยู่ได้ในสังคมปัจจุบัน”

(เฉลิม อินทะรังษี ครูผู้สอนทัศนศิลป์ โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2559)

“นักเรียนที่ตีกลองชัยมงคลสามารถพัฒนาจิตใจมีจิตสำนึกรักท้องถิ่นรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความตระหนักในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ สามารถสร้างกระบวนการตีกลองชัยมงคลทั้งในงานของชุมชนโรงเรียน งานระดับชาติได้อย่างมีคุณภาพเป็นนักเรียนที่มีความรับผิดชอบต่อการเรียน ต่อการทำงานสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับ คนอื่นๆที่สนใจการเรียนการตีกลองชัยมงคล และขอชื่นชมนักเรียนทุกคนที่สามารถแสดงกลองชัยมงคลว่าเป็นนักเรียนที่รักดีและทุ่มเทให้การสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างยอดเยี่ยม”

(อิชยา เกื้อภัย ครูผู้สอนทัศนศิลป์ โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2559)

“นักเรียนที่ลงทะเบียนในรายวิชาศิลปะการตีกลองชัยมงคลเป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เป็นตัวอย่างที่ดีของเพื่อนนักเรียน นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดี เกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม นักเรียนมีมีสัมมาคารวะ มีความตระหนักในคุณค่าของกลองชัยมงคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากให้นักเรียนได้รักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นและสามารถสืบทอดถ่ายทอดให้กับเพื่อนๆที่ๆน้องๆ ในโอกาสต่อไป”

(ชนกร ชำรงจิตสุนทร ครูผู้สอนดนตรี โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2559)

“จากการที่ครูผู้สอนได้จัดกระบวนการเรียนศิลปะการตีกลองชัยมงคลทำให้นักเรียนมีจิตสำนึกรักท้องถิ่น นักเรียนมีความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดจิตสำนึกทางด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี และเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในโรงเรียน ได้กล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม มีวินัยรับผิดชอบ มีสัมมาคารวะ และขอชื่นชมนักเรียนที่สามารถสืบทอดศิลปะการตีกลองชัยมงคลได้ดีมาก”

(นวลจรสพรรณ พรหมเมตจิต รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2559)

“นักเรียนสามารถที่จะแสดงกลองชัยมงคล คนตรีพื้นบ้าน แต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายพื้นเมืองตามวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นด้วยความยินดี เข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งงานโรงเรียนและงานชุมชน มีความสนุกสนาน รื่นเริง กล้าที่จะแสดงออกในทางที่ถูกต้อง มีวินัยรับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียร มานะอดทน หนักเอาเบาสู้ และนำเสนออย่างต่อเนื่อง”

(นิกร ครินชัย หัวหน้าระดับชั้นศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2559)

“นักเรียนที่ได้มีโอกาสเรียนกลองชัยมงคล เป็นนักเรียนที่โชคดี ได้รับโอกาสที่ดี สามารถพัฒนาจิตสำนึกที่ดีทางด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม มีสัมมาคารวะ เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ครูอาจารย์ นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นสนใจเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นๆ และสนุกกับการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น”

(รัชณี ศรีแพงมน ครูที่ปรึกษาจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2559)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อค้นหารูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนติลลองซัยมงคคที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

คำถามวิจัย

1. ความเป็นมาของกลองซัยมงคค ลักษณะของเครื่องดนตรี ขนบธรรมเนียมและความเชื่อทำนองเพลงและความหมาย และกระบวนการสืบทอดและถ่ายทอดเป็นมาอย่างไรคืออะไร
2. การเรียนการสอนติลลองซัยมงคคควรมีรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการอย่างไร จังหะทำให้เกิดการเสริมสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นด้านการรับรู้ ด้านการตอบสนอง ด้านการรู้คุณค่า ด้านจัดระบบคุณค่า และด้านการสร้างลักษณะนิสัยอย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้วิจัยได้ทราบคุณค่าและความหมายของกลองซัยมงคค
2. ผู้วิจัยได้รูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนติลลองซัยมงคคที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น และตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษแก่นักเรียนโรงเรียนสันกำแพง
3. นักเรียนโรงเรียนสันกำแพงเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น ตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

4. ครูสอนศิลปะ คนตรีในโรงเรียนอื่น อาจสามารถนำรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น และตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษแก่นักเรียนในโรงเรียนของตน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ โรงเรียนสันกำแพง และชุมชนที่เกี่ยวข้องในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. ขอบเขตด้านผู้ร่วมวิจัย
 - 2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558
 - 2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านกลองซอขมกลในจังหวัดเชียงใหม่
 - 2.3 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ครูที่ปรึกษาประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันกำแพง
 - 2.4 ครูกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ อิงตามมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา โดยชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านดนตรี/นาฏศิลป์
4. ขอบเขตด้านเวลา
การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 30 ตุลาคม 2558 – 30 มีนาคม 2559

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
นายมานพ ยาระณะ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ประจำปี 2548 (เสียชีวิตเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2558) นายคำ กาไวย์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ประจำปี 2535 (เสียชีวิตเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2557) และนายมงคล เสียงชารี ข้าราชการครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
2. แนวการสัมภาษณ์นักเรียน
ผู้วิจัยจะใช้แนวการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การสัมภาษณ์จะใช้หลังจากผู้วิจัยได้เข้าไปสร้างความคุ้นเคย ความเป็นกันเอง การสัมภาษณ์จะใช้แบบเจาะลึก สร้างบรรยากาศแบบเป็น

กันเอง ไม่มีพิธีเป็นขั้นตอน ไม่เป็นทางการในขณะที่สัมภาษณ์ และแบบสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนติลองซั่มงคองของครู โดยทำเป็นแบบสำรวจความคิดเห็นทั้ง 3 ด้าน เป็นแบบอัตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

3. แนวการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ใช้ในการประเมินการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

ผู้วิจัยจะใช้แนวการสังเกตแบบมีส่วนร่วม แนวการสังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมวิจัยที่เกิดขึ้นโดยผู้วิจัยได้เข้าไปสอนและอยู่ร่วมในกิจกรรม ในฐานะครูผู้สอน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตามแนวการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหารูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนศิลปะการติลองซั่มงคองที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่น จำนวน 3 คน

ขั้นที่ 2. สอนการติลองซั่มงคอง ตามรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนศิลปะการติลองซั่มงคองที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบเรียน ๆ ละ 50 นาที รวม 10 คาบเรียน

ขั้นที่ 3. สัมภาษณ์นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาศิลปะ 3 ซึ่งผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 12 คน

ขั้นที่ 4. สัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน จำนวน 9 คน เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนที่เรียนติลองซั่มงคอง

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนและครูมาวิเคราะห์ โดยอาศัยตัวชี้วัดตามทฤษฎีโครงสร้างจิตของคราธวอลล์ (Kratwohl) 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ ด้านการตอบสนอง ด้านการรู้คุณค่า ด้านการจัดระบบ และด้านการสร้างลักษณะนิสัย

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญระดับ “พ่อครู” ของกลองซั่มงคองทั้ง 3 คน พบว่ากลองซั่มงคองมีความสำคัญต่อบ้านเมือง มีบทบาทหน้าที่รับใช้สังคม รับใช้อาณาจักร เจ้าผู้ครองนคร ทั้งยามศึกสงคราม และยามสงบสุข ซึ่งเรียกว่า “อาณัติสัญญาณกลอง” ใช้ตีเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล กลองซั่มงคองเป็นมรดกคู่กับแผ่นดินล้านนาที่ทรงคุณค่า บ่งบอกประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ท้องถิ่น อีกทั้งเป็นมรดกของแผ่นดินล้านนาและชาวล้านนาทุกคน ถ้ายทอดจากรุ่นสู่

รุ่น ผู้สอนการตีกลองชัยมงคล เรียกว่า “พ่อครู” ซึ่งประกอบพิธีครอบครูเพื่อความเป็นสิริมงคลต่อผู้สมัครเป็นศิษย์ หลังพิธีนี้แล้วพ่อครูเป็นเสมือนพ่ออีกคนของลูกศิษย์ ที่ลูกศิษย์ต้องให้ความเคารพ เชื้อฟัง โดยพ่อครูมิได้สอนแต่เฉพาะวิชาการตีกลอง แต่สอนหลักการดำเนินชีวิตรวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ไปด้วย กลองชัยมงคล ประกอบด้วยกลองใบใหญ่ 1 ลูก และกลองใบเล็ก 3 ลูก กลองใบใหญ่ เรียกว่า “แม่กลอง” ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง เช่น ไม้สัก ไม้ประดู่ ไม้ดอกแก้ว ไม้ขนุน ไม้ตะเคียน เป็นต้น เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลตามความเชื่อ เป็นกลองประเภทฆ้องหนึ่งทั้งสองหน้า ด้วยหมุดไม้ ปล่อยหัวหมุดให้ยื่นพ้นออกมานอกตัวกลอง ขนาดหน้ากลองกว้าง 29 นิ้วถึง 40 นิ้ว กลองใบเล็ก เรียกว่า “ลูกตบ” ทำด้วยไม้ชนิดเดียวกับแม่กลอง ฆ้องด้วยหนังทั้งสองหน้าตั้งด้วยหมุด ไม้เช่นเดียวกับแม่กลอง โดยมีเครื่องดนตรีที่นำมาตีประกอบกับกลองชัยมงคลคือฉาบ 1 คู่ และฆ้องอีก 9 ใบ ตีประกอบจังหวะเป็นทำนองต่างๆ เช่น ทำนองเพลงบูชาธรรม ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก ทำนองเพลงฝนแสนห่า(ขอฝน) เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลตามรูปแบบดั้งเดิม ที่เริ่มจากพิธีกรรมครอบครู แล้วเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติกลอง ลักษณะกลองและเครื่องดนตรีประกอบ (ฉาบและฆ้อง) แล้วฝึกการตีกลอง 4 ทำนอง คือ ทำนองบูชาธรรม ทำนองออกศึก ทำนองชนะศึก ทำนองฝนแสนห่า พบว่า การใช้รูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการฝึกดังกล่าวส่งผลต่อการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น และความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษ ของนักเรียนโรงเรียนสันกำแพง โดยนักเรียนทั้ง 12 คน เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่นตามทฤษฎีโครงสร้างจิตของคราธ โวห์ล 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ ด้านการตอบสนอง ด้านการรู้คุณค่า ด้านการจัดระบบ และด้านการสร้างลักษณะนิสัย ดังนี้

1. ด้านการรับรู้จากการทดสอบความรู้พบว่า นักเรียนรับรู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคล พิธีครอบครูเพื่อสักการบูชา “พ่อครู” รู้รู้ลักษณะของกลองชัยมงคล รู้รู้คุณค่าของกลองชัยมงคล รู้รู้ความสำคัญของกลองชัยมงคล ว่ามีความสำคัญต่อการปกป้องรักษาบ้านเมือง ใช้ส่งอาณัติสัญญาณทั้งในการรบในยามมีศึกสงคราม และข่าวสารในยามสงบสุข นักเรียนสามารถได้ประโยชน์จากการรับรู้ประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคลจาก “พ่อครู” โดยการรับรู้นี้ นอกจากรับรู้ข้อมูลความรู้แล้วยังรับรู้ผ่านการสัมผัสตรงกับภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้วย ตา (ลีลาท่าทางการตีกลอง) หู (เสียงกลอง) กาย (ความสั่นสะเทือนที่เกิดขึ้น) ใจ (จังหวะ, พิธีไหว้ครู)

2. ด้านการตอบสนอง สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน พบว่ามีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนตีกลอง ผลัดเปลี่ยนกันฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง และสามารถปฏิบัติการตีกลองชัยมงคลได้ทุกคน นักเรียนได้พัฒนาปัญญา อารมณ์ของตนเอง โดยเกิดความตระหนักในภูมิ

ปัญญาของบรรพบุรุษผ่านการตีกลองชัยมงคล สามารถตอบสนองต่อคลื่นเสียง จังหวะ ทำนอง กลองชัยมงคล ในรูปแบบต่างๆ อีกทั้งช่วยในการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น สังเกตได้จากการ หันมานิยมแต่งกายด้วยเสื้อผ้าพื้นเมือง การกล้าแสดงศิลปะการตีกลองชัยมงคล มีสัมมาคารวะต่อ พ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ครูอาจารย์ “พ่อครู” ใส่ใจต่อการฝึกทักษะการตีกลองชัยมงคล ต้องการศึกษาริเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอื่นๆเพิ่มเติม

3. ด้านการรู้คุณค่า สังเกตจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความสนใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีการนำไปฝึกทบทวนด้วยตนเองที่บ้าน ทั้งที่ไม่มีกลอง โดยใช้ฝาผนังบ้านแทนกลอง เพื่อฝึกให้เกิดความชำนาญ และเป็นการออกกำลังกายไปในตัว (คุณค่าด้านสุขภาพ) นักเรียนรู้คุณค่า ความหมายของกลองชัยมงคล บทบาทหน้าที่และอิทธิพลของกลองชัยมงคลที่มีต่อสังคม รวมถึง ความรู้สึกที่ดี มีความศรัทธาต่อกลองชัยมงคล ดังจะเห็นได้จากการพนมมือไหว้กลองทุกครั้งก่อนตี การปฏิบัติต่อกลองอย่างทนุถนอม ดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดี เรียบร้อย สะอาดและสวยงามอยู่ ตลอดเวลา นอกจากนี้ทำนองเพลงที่ติดอย่างเพลงบุษชาธรรม ทำให้รู้คุณค่าของหลักธรรมคำสอนใน ศาสนา ดังจะเห็นได้จากนักเรียนเริ่มทำบุญใส่บาตรและเข้าร่วมพิธีทางศาสนาอย่างเต็มใจ เช่นใน เทศกาลเข้าพรรษา วิสาขบูชา อาสาฬหบูชา มาฆบูชา

4. ด้านการจัดระบบ นักเรียนทุกคนสามารถตีกลองชัยมงคล ตามรูปแบบทำนองเพลง บุษชาธรรม ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก ทำนองเพลงฝนแสนห่าได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์พบว่านักเรียนทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น สามารถนำความรู้ และทักษะการตีกลองไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตอย่างมีระบบระเบียบมากขึ้นได้

5. ด้านการสร้างลักษณะนิสัยจากการสังเกตพบว่านักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนตี กลองชัยมงคล ฝึกซ้อมกันอย่างต่อเนื่อง ด้วยความสนุกสนาน โดยเฉพาะความกระตือรือร้นอาสา เข้าร่วมการแสดงศิลปะการตีกลองชัยมงคลในงานโรงเรียนและชุมชน โดยแต่งกายด้วยชุดพื้นเมือง ด้วยความภาคภูมิใจ นอกจากนี้ยังพบการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยที่ก่อนเรียนตีกลองชัยมงคล นักเรียนที่มักขี้ขลาดเมื่อถูกร้องขอให้ช่วยงานโรงเรียนเปลี่ยนมาอาสาด้วยความกระตือรือร้น ที่เคยตะโกนพูดกันข้ามหัวอาจารย์ก็ไม่มีอีก แต่เคารพครูอย่าง “พ่อครู” และทำอย่างเดียวกันกับครู ท่านอื่นๆในโรงเรียน

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนทั้ง 12 คน ที่มีต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหา ของการเรียนการสอนกลองชัยมงคลของครู พบว่านักเรียนชอบตีกลองชัยมงคล มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนมีความภาคภูมิใจที่สามารถตีกลองชัยมงคลได้ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนสามารถเรียนรู้กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการ สอนตีกลองชัยมงคลได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนฝึกซ้อมตี

กลองชัยมงคลอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.66 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนเห็นว่ากลองชัยมงคลเป็นกลองที่แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนกับเพื่อนๆมีความสนุกสนานที่ได้เรียนกลองชัยมงคลกับครู มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.66 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนมีความสนใจและอยากเรียนรู้กลองชัยมงคลให้มากกว่านี้ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.66 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนสามารถเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการแสดงกลองชัยมงคลได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.66 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนเชื่อว่าการได้เรียนรู้กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนติกลองชัยมงคลของครูทำให้ตนเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนเห็นว่าศิลปะการแสดงกลองชัยมงคลแสดงถึงเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด

สรุปได้ว่านักเรียนจำนวน 12 คน ในการวิจัยครั้งนี้เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่นตามทฤษฎีโครงสร้างจิตของคราธวอลล์ (Krahwohl) 5 ด้าน คือ ด้านการรับรู้ ด้านการตอบสนอง ด้านการรู้คุณค่า ด้านการจัดระบบคุณค่า และด้านการสร้างลักษณะนิสัย และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบเนื้อหา และกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยจัดให้

ผู้วิจัยเห็นว่าการนำทฤษฎีโครงสร้างจิต 5 ด้าน มาใช้ในงานวิจัยนี้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจิตสำนึกรักท้องถิ่นของนักเรียนเนื่องจาก 1. การรับรู้ประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคลโดยเฉพาะการรับรู้โดยตรงจาก "พ่อครู" ทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญการตีกลองชัยมงคลในท้องถิ่นที่ผู้วิจัยเชิญมาบรรยายและสาธิตในห้องฝึกซ้อมดนตรีที่โรงเรียนและการไปเยี่ยมบ้านท่าน 2. คลื่นเสียง จังหวะ ทำนอง และการเคลื่อนไหวร่างกาย ท่วงท่า ลีลาการตีกลองชัยมงคล มีผลต่อการพัฒนาอารมณ์ของนักเรียน ผลเหล่านี้มีความเชื่อมโยงต่อการเกิดสำนึกใหม่ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่น เกิดความรู้สึกเชื่อมั่น โดยตนเองเกิดความภาคภูมิใจที่ได้แสดงกลองชัยมงคลอันเป็นผลผลิตของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ตนมีส่วนร่วมในการสืบทอด และสามารถสอนการตีกลองชัยมงคลให้กับเพื่อนๆในท้องถิ่นของตน ในโอกาสแสดงในงานประเพณีต่างๆของท้องถิ่นได้ อีกทั้งได้รับการยอมรับจากผู้ใหญ่ในท้องถิ่นว่าเป็นกลุ่มเยาวชนตัวอย่าง แสดงถึงพัฒนาการของนักเรียนต่อการรับรู้ การรู้คุณค่า การตอบสนอง การจัดระบบคุณค่า และการสร้างลักษณะนิสัยรักท้องถิ่น สร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นได้อย่างดียิ่ง รวมทั้งการแสดงร่วมกันเป็นทีมที่ต้อง "เข้าขา" จึงจะไพเราะ สวยงาม ช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยการอยู่ร่วมสัมพันธ์และในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตประจำวัน 3. การเรียนรู้คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล ความศรัทธาต่อที่มีต่อพ่อครูและต่อกลองชัยมงคล เป็นประตูสู่ความตระหนักในคุณค่าและความหมายของภูมิปัญญาด้านอื่นๆของท้องถิ่นและก่อให้เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญระดับ “พ่อครู” ของกลองชัยมงคลทั้ง 3 คน พบว่า กลองชัยมงคลมีความสำคัญต่อบ้านเมือง มีบทบาทหน้าที่รับใช้สังคม รับใช้อาณาจักร เจ้าผู้ครองนคร ทั้งยามศึกสงคราม และยามสงบสุข ซึ่งเรียกว่า “อานัติสัตตญาณกลอง” ใช้ตีเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล กลองชัยมงคลเป็นมรดกคู่กับแผ่นดินล้านนาที่ทรงคุณค่า บ่งบอกประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ท้องถิ่น อีกทั้งเป็นมรดกของแผ่นดินล้านนาและชาวล้านนาทุกคน ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ผู้สอนการตีกลองชัยมงคล เรียกว่า “พ่อครู” ซึ่งประกอบพิธีครอบครูเพื่อความเป็นสิริมงคลต่อผู้สมัครเป็นศิษย์ หลังพิธีนี้แล้วพ่อครูเป็นเสมือนพ่ออีกคนของลูกศิษย์ ที่ลูกศิษย์ต้องให้ความเคารพ เชื้อเพลิง โดยพ่อครูมิได้สอนแต่เฉพาะวิชาการตีกลอง แต่สอนหลักการดำเนินชีวิตรวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ไปด้วย กลองชัยมงคล ประกอบด้วยกลองใบใหญ่ 1 ลูก และกลองใบเล็ก 3 ลูก กลองใบใหญ่ เรียกว่า “แม่กลอง” ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง เช่น ไม้สัก ไม้ประดู่ ไม้ดอกแก้ว ไม้ขนุน ไม้ตะเคียน เป็นต้น เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลตามความเชื่อ เป็นกลองประเภทชิงหนังทั้งสองหน้า ด้วยหมุดไม้ ปล่อยหัวหมุดให้ยื่นพ้นออกมานอกตัวกลอง ขนาดหน้ากลองกว้าง 29 นิ้วถึง 40 นิ้ว กลองใบเล็ก เรียกว่า “ลูกตบ” ทำด้วยไม้ชนิดเดียวกับแม่กลอง จึงด้วยหนังทั้งสองหน้าตีด้วยหมุดไม้เช่นเดียวกับแม่กลอง โดยมีเครื่องดนตรีที่นำมาตีประกอบกับกลองชัยมงคลคือฉาบ 1 คู่ และฆ้องอีก 9 ใบ ตีประกอบจังหวะเป็นทำนองต่างๆ เช่น ทำนองเพลงบูชาธรรม ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก ทำนองเพลงฝนแสนห่า(ขอฝน) เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลตามรูปแบบดั้งเดิม ที่เริ่มจากพิธีกรรมครอบครู แล้วเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติกลอง ลักษณะกลองและเครื่องดนตรีประกอบ (ฉาบและฆ้อง) แล้วฝึกการตีกลอง 4 ทำนอง คือ ทำนองบูชาธรรม ทำนองออกศึก ทำนองชนะศึก ทำนองฝนแสนห่า พบว่า การใช้รูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการฝึกดังกล่าวส่งผลต่อการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น และความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษ ของนักเรียนโรงเรียนสันกำแพง โดยนักเรียนทั้ง 12 คน เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่นตามทฤษฎีโครงสร้างจิตของคราธไวท์ล 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ ด้านการตอบสนอง ด้านการรู้คุณค่า ด้านการจัดระบบ และด้านการสร้างลักษณะนิสัย ดังนี้

1. ด้านการรับรู้จากการทดสอบความรู้พบว่า นักเรียนรับรู้ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคล พิธีครอบครูเพื่อสักการบูชา “พ่อครู” รู้รู้ลักษณะของกลองชัยมงคล รู้รู้คุณค่าของกลองชัยมงคล รู้รู้ความสำคัญของกลองชัยมงคล ว่ามีความสำคัญต่อการปกป้องรักษาบ้านเมือง ใช้ส่งอานัติสัตตญาณทั้งในการรบในยามมีศึกสงคราม และข่าวสารในยามสงบสุข นักเรียนสามารถได้ประโยชน์จากการรับรู้ประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคลจาก “พ่อครู”

โดยการรับรู้ นี้ นอกจากรับรู้ข้อมูลความรู้แล้วยังรับรู้ผ่านการสัมผัสตรงกับภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้วย ตา (ลีลาท่าทางการตีกลอง) หู (เสียงกลอง) กาย (ความสั่นสะเทือนที่เกิดขึ้น) ใจ (จังหวะ, พิธีไหว้ครู)

2. ด้านการตอบสนอง สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน พบว่ามีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนตีกลอง ผลัดเปลี่ยนกันฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง และสามารถปฏิบัติการตีกลองซึ้งมงคลได้ทุกคน นักเรียนได้พัฒนาปัญญา อารมณ์ของตนเอง โดยเกิดความตระหนักในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษผ่านการตีกลองซึ้งมงคล สามารถตอบสนองต่อคลื่นเสียง จังหวะ ทำนองกลองซึ้งมงคล ในรูปแบบต่างๆ อีกทั้งช่วยในการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น สืบเนื่องได้จากการหันมานิยมแต่งกายด้วยเสื้อผ้าพื้นเมือง การกล้าแสดงศิลปะการตีกลองซึ้งมงคล มีสัมมาคารวะต่อพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ครูอาจารย์ “พ่อครู” ใส่ใจต่อการฝึกทักษะการตีกลองซึ้งมงคล ต้องการศึกษารเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอื่นๆเพิ่มเติม

3. ด้านการรู้คุณค่า สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีการนำไปฝึกทบทวนด้วยตนเองที่บ้าน ทั้งที่ไม่มีกลอง โดยใช้ฝาผนังบ้านแทนกลองเพื่อฝึกให้เกิดความชำนาญ และเป็นการออกกำลังกายไปในตัว (คุณค่าด้านสุขภาพ) นักเรียนรู้คุณค่าความหมายของกลองซึ้งมงคล บทบาทหน้าที่และอิทธิพลของกลองซึ้งมงคลที่มีต่อสังคม รวมถึงความรู้สึกที่ดี มีความศรัทธาต่อกลองซึ้งมงคล ดังจะเห็นได้จากการพนมมือไหว้กลองทุกครั้งก่อนตี การปฏิบัติต่อกลองอย่างทนุถนอม ดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดี เรียบร้อย สะอาดและสวยงามอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ทำนองเพลงที่ตืออย่างเพลงบุษชาธรรม ทำให้รู้คุณค่าของหลักธรรมคำสอนในศาสนา ดังจะเห็นได้จากนักเรียนเริ่มทำบุญใส่บาตรและเข้าร่วมพิธีทางศาสนาอย่างเต็มใจ เช่นในเทศกาลเข้าพรรษา วิสาขบูชา อาสาฬหบูชา มาฆบูชา

4. ด้านการจัดระบบ นักเรียนทุกคนสามารถตีกลองซึ้งมงคล ตามรูปแบบทำนองเพลงบุษชาธรรม ทำนองเพลงออกศึก ทำนองเพลงชนะศึก ทำนองเพลงฝนแสนห่าได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์พบว่านักเรียนทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น สามารถนำความรู้และทักษะการตีกลองไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตอย่างมีระบบระเบียบมากขึ้นได้

5. ด้านการสร้างลักษณะนิสัยจากการสังเกตพบว่านักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนตีกลองซึ้งมงคล ฝึกซ้อมกันอย่างต่อเนื่อง ด้วยความสนุกสนาน โดยเฉพาะความกระตือรือร้นอาสาเข้าร่วมการแสดงศิลปะการตีกลองซึ้งมงคลในงานโรงเรียนและชุมชน โดยแต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองด้วยความภาคภูมิใจ นอกจากนี้ยังพบการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยที่ก่อนเรียนตีกลองซึ้งมงคลนักเรียนที่มักขี้เกียจเมื่อถูกร้องขอให้ช่วยงาน โรงเรียนเปลี่ยนมาอาสาช่วยด้วยความกระตือรือร้น

ที่เคาะ โคนพุดกันข้ามหัวอาจารย์ที่ไม่มีอีก แต่เคารพครูอย่าง “พ่อครู” และทำอย่างเดียวกันกับครูท่านอื่นๆในโรงเรียน

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนทั้ง 12 คน ที่มีต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนทดลองซั้มงคลของครู พบว่านักเรียนชอบดีทดลองซั้มงคล มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนมีความภาคภูมิใจที่สามารถดีทดลองซั้มงคลได้ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนสามารถเรียนรู้กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนดีทดลองซั้มงคลได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนฝึกซ้อมดีทดลองซั้มงคลอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.66 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนเห็นว่าทดลองซั้มงคลเป็นทดลองที่แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนกับเพื่อนๆมีความสนุกสนานที่ได้เรียนทดลองซั้มงคลกับครู มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.66 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนมีความสนใจและอยากเรียนรู้ทดลองซั้มงคลให้มากกว่านี้ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.66 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนสามารถเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการแสดงทดลองซั้มงคลได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 91.66 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนเชื่อว่าการได้เรียนรู้กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนดีทดลองซั้มงคลของครูทำให้เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด นักเรียนเห็นว่าศิลปะการแสดงทดลองซั้มงคลแสดงถึงเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 100 อยู่ในระดับ มากที่สุด

สรุปได้ว่านักเรียนจำนวน 12 คน ในการวิจัยครั้งนี้เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่นตามทฤษฎีโครงสร้างจิตของคราธวอห์ล (Kratwohl) 5 ด้าน คือ ด้านการรับรู้ ด้านการตอบสนอง ด้านการรู้คุณค่า ด้านการจัดระบบคุณค่า และด้านการสร้างลักษณะนิสัย และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบเนื้อหา และกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยจัดให้

ผู้วิจัยเห็นว่า การนำทฤษฎีโครงสร้างจิต 5 ด้าน มาใช้ในงานวิจัยนี้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจิตสำนึกรักท้องถิ่นของนักเรียนเนื่องจาก 1. การรับรู้ประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของทดลองซั้มงคล โดยเฉพาะการรับรู้โดยตรงจาก "พ่อครู" ทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญการดีทดลองซั้มงคลในท้องถิ่นที่ผู้วิจัยเชิญมาบรรยายและสาธิตในห้องฝึกซ้อมดนตรีที่โรงเรียนและการไปเยี่ยมบ้านท่าน 2. คลื่นเสียง จังหวะ ทำนอง และการเคลื่อนไหวร่างกาย ท่วงท่า ดีลาการดีทดลองซั้มงคล มีผลต่อการพัฒนาอารมณ์ของนักเรียน ผลเหล่านี้มีความเชื่อมโยงต่อการเกิดสำนึกใหม่ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่น เกิดความรู้สึกเชื่อมั่น โดยตนเองเกิดความภาคภูมิใจที่ได้แสดงทดลองซั้มงคลอันเป็นผลผลิตของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ตนมีส่วนร่วมในการสืบทอด และสามารถสอนการดีทดลองซั้มงคลให้กับเพื่อนๆในท้องถิ่นของตน ในโอกาสแสดงในงานประเพณีต่างๆของท้องถิ่นได้ อีกทั้งได้รับการยอมรับจากผู้ใหญ่ในท้องถิ่นว่าเป็นกลุ่มเยาวชนตัวอย่าง แสดง

ถึงพัฒนาการของนักเรียนต่อการรับรู้ การรู้คุณค่า การตอบสนอง การจัดระบบคุณค่า และการสร้างลักษณะนิสัยรักท้องถิ่น สร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นได้อย่างดีซึ่งนี้ตรงกับข้อค้นพบของ อูสา สุทธิสาคร (2544) และการใช้ดนตรีพัฒนาปัญญา (IQ) อารมณ์ (EQ) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรพันธ์ อุตสาหกิจ (2532) รวมทั้งการแสดงร่วมกันเป็นทีมที่ต้อง “เข้าขา” จึงจะไพเราะ สวยงาม ช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยการอยู่ร่วมสัมพันธ์และในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตประจำวัน 3. การเรียนรู้คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล ความศรัทธาต่อที่มีต่อพ่อครูและต่อกลองชัยมงคล เป็นประตูสู่ความตระหนักในคุณค่าและความหมายของภูมิปัญญาด้านอื่นๆ ของท้องถิ่นและก่อให้เกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้ คือ การสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่นผ่านการเรียนกลองชัยมงคลของนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการจัดการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลส่งผลต่อการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น และความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งก่อให้เกิดแนวคิดที่น่าจะเป็นประโยชน์ในด้านการสอนศิลปะ โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยคุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล สามารถสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่นผ่านการเรียนกลองชัยมงคล เป็นการจัดการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลส่งผลต่อการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น และความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษ ซึ่งครูผู้สอนในกลุ่มสาระศิลปะ สามารถนำกลองชัยมงคลไปบูรณาการในการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น และความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษได้เป็นอย่างดี

2. จากผลการวิจัย ในการจัดการเรียนการสอนตีกลองชัยมงคลส่งผลต่อการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น และความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษ ของนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง พบว่านักเรียนที่ผู้วิจัยคัดเลือก จำนวนทั้งสิ้น 12 คน เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่นตามทฤษฎีโครงสร้างจิตของ Krathwohl 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ ด้านการตอบสนอง ด้านการรู้คุณค่า ด้านการจัดระบบคุณค่า และด้านการสร้างลักษณะนิสัยในครั้งนี้มีผลต่อการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น กระนั้นควรใช้เวลาให้เหมาะสม เพราะการที่ผู้เรียนจะเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่นต้องใช้ระยะเวลา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนพอสมควร ซึ่งการวิจัยนี้ใช้ระยะเวลา 5 สัปดาห์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่น โดยการสร้างเสริมจิตสำนึกรักท้องถิ่น

ผ่านการเรียนทดลองซั่มงคลในครั้งนี้มีผลการเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกที่ถูกต้องของนักเรียน สามารถสร้างเสริมจิตสำนึกที่ถูกต้อง และสร้างความตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษ ดังนั้น การทำวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเสริมจิตสำนึกที่ถูกต้องจึงควรใช้เวลาในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ยาวนานกว่านี้อาจเป็น 1 เทอม หรือ 1 ปีขึ้นไป เพื่อการการสร้างเสริมจิตสำนึกที่ถูกต้องดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ครูสอนดนตรีควรมีการวิจัยโดยใช้เครื่องดนตรีประเภทอื่นๆ มาจัดกระบวนการเรียนการสอนให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกที่ถูกต้อง และตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษ
2. ครูสอนดนตรีควรให้ความสำคัญกับพิธีกรรมโดยเฉพาะพิธี “ครอบครู” หรือไหว้ครู คนตรีอื่นจะนำมาสู่การให้ความเคารพและปฏิบัติต่อเครื่องดนตรีที่มี “จิตวิญญาณ” ของครูและบรรพชนคนตรีผู้นั้นด้วยความเคารพและดูแลรักษาอย่างทะนุถนอม





บรรณานุกรม

กมล สุดประเสริฐ. (2540). การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน. กรุงเทพฯ : เจ เอ็น พี.

กรมสามัญศึกษา. (2540). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), กองวิชาการ, สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. 2539.

กันยา สุวรรณแสง. (2532). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น.

การวัดและการประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ดนตรี และศิลปะ พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ไชแสง สุขะวัตนะ. (2544). ประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: รุ่งแสงการพิมพ์.

คณพล จันทร์หอม. 2539. การขับร้องเพลงไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.

จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2543). ภูมิปัญญาอีสาน. อุบลราชธานี : ศิริธรรมออฟเซ็ท.

จุลทรรศน์ พยาฆรานนท์. (2543). ท้องถิ่นกับทรัพยากรด้านภูมิปัญญาและวัฒนธรรม.

เอกสารเผยแพร่ของโครงการท้องถิ่นศึกษา. กรุงเทพมหานคร.

ชาย โพธิ์สีดา. (2549). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ:อมรินทร์พริ้นติ้ง.

ชลธิรา สัตยาวัฒนา. (2534). มิติที่หล่อมซ้อนกัน. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2536). พฤติกรรมการสอนดนตรี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดาร์ตัน พุสดี. (2541). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นเมืองล้านนา เรื่อง ชิง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เต็มศักดิ์ คทาวณิช. (2546). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ถวิล ธาราโกชน (2545). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์, พิมพ์ครั้งที่ 3.

ชนะรัตน์ อนุกุล. (2543). กลองสะบัดชัยในสังคมและวัฒนธรรมชาวเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

ธวัช ปุณ โณทก. (2531). ภูมิปัญญาชาวบ้านอีสาน: ทักษะของอาจารย์ปรีชา พิณทอง. ทิศทางหมู่บ้านไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ชัลดัน สุทธิพงศ์. (2545). การศึกษาพฤติกรรมความสนใจของผู้เรียนดนตรีในโรงเรียนดนตรีเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธรรมรัตน์ วงษ์ประเสริฐ. (2539). จิตสำนึกของผู้ขับซัฟฟิธจักรยานยนต์รับจ้างในกรุงเทพมหานครที่มีต่อปัญหามลพิษทางเสียง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล

ธีรยุทธ ยวงศรี. (2540). การดนตรีการขับ การฟ้อน ล้านนา. เชียงใหม่: มิ่งเมืองนวัตน์.

นันทสาร ลีสลับ. (2542). ภูมิปัญญาไทย. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.

บุญสม หรรษาศิริพจน์. (2542). จิตสำนึก. วารสารวิชาการสภาอาจารย์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ประกอบ ใจมั่น. (2539). การศึกษาสภาพและความต้องการเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประเวศ ะสี. (2534). การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนา. ในการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง ภูมิปัญญาพื้นบ้าน, กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

ประเวศ ะสี. (2536). การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

ปรีชา อุตระกุล. (2530). วัฒนธรรมพื้นบ้านนครราชสีมา. นครราชสีมา: ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูนครราชสีมา.

พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช. (2541). บทบาทของครูภาษาไทยในการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญา ท้องถิ่น. วารสารครูศาสตร์. กรุงเทพมหานคร

พัชรา อุตระกุล. (2531). ภูมิปัญญาชาวบ้าน เทคโนโลยีพื้นฐาน และแหล่งวิทยากรในชุมชน. เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาและการใช้แหล่งวิทยากรในชุมชน หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี: ม.ส.ช.

มานพ ยาระณะ. (2552). สัมภาษณ์โดยนางวัฒนา กราชุย. บ้านเลขที่ 5 ตำบลวัดเกต เมืองเชียงใหม่.

ลักขณา สิริวัฒน์. (2544). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

รัตนา พรหมพิชัย. (2542). **กลองสะบัดชัย ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ (เล่มที่ 1, น.62-63)**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546**. กรุงเทพฯ

รุ่ง แก้วแดง. (2541). **ปฏิวัติการศึกษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มติชน.

ล้วน และ อังคณา สายยศ. (2543). **การวัดด้านจิตพิสัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุวีริยา
สาสน์.

วรรณิ ไชยวิภาณนท์. (2533). **การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารในห้องเรียน**

วรรณิ ลิ้มอักษร. (2546). **จิตวิทยาการศึกษา**. ภารกิจเอกสารและตำรา ลำดับที่ 92 กลุ่มงาน
ส่งเสริมการศึกษา ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

วิจิต นันทสุวรรณ . (2528). **ภูมิปัญญาชาวบ้านในงานพัฒนา**. วารสารสังคมพัฒนา.

สนั่น ธรรมธิ. (2542). **เอกสารวิชาการชุดล้านนาคดีศึกษา ลำดับที่ 6 โครงการศูนย์ส่งเสริม
ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. เชียงใหม่: สันติภาพ ปรินทร์.

สมพงษ์สิงหะพล. (2542). **ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่**. ในสมาจารย์.

สิน พันธุ์พินิจ. 2547. **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
วิทย์พัฒน์.

เสรี พงศ์พิศ. (2529). **คืนสู่รากเหง้า**. กรุงเทพฯ: เทียรวรรณ.

สุชา จันทร์เอม. (2544). **จิตวิทยาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 13 ฉบับแก้ไขปรับปรุงไทยวัฒนาพานิช
จำกัด, กรุงเทพฯ.

สุพจน์ทรายแก้ว. (2545). **จิตสำนึกสาธารณะ: การก่อรูปและกระบวนการเสริมสร้าง**.
กรุงเทพฯ: เพชรบุรีวิทยาลัย.

สุพัตรา สุภาพ. (2536). **สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี**.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิชัย รัศมิภูติ. (2530). **บทสัมภาษณ์**. สัมภาษณ์พิเศษ ดร.สุวิชัย รัศมิภูติ ผู้อำนวยการกอง
สถาปัตยกรรม. กรมศิลปากร

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรัสวดี อ่องสกุล. (2542). **ล้านนา (ประวัติศาสตร์) ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทย
ภาคเหนือ (เล่มที่ 11, น.5916-5936)**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทย
พาณิชย์.

สุรเชษฐเวชชพิทักษ์. (2533). รากฐานแห่งชีวิต วัฒนธรรมชนบทกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ: หมู่บ้าน

สุรินทร์ คำโมนะ. (2546). กระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านการจักสานของชุมชนในบริเวณลุ่มน้ำแม่แจ่ม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.

สุเมธ วรรณรัตน์. (2548). ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ต้องการใช้ในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. 2544. รายงานการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ด้านทัศนศิลป์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์ดี.

อมรพันธ์ อุดสาหกิจ. (2532). อิทธิพลของเพลงไทยสมัยนิยมที่มีต่อจริยธรรมของเยาวชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรวรรณ ชมวัฒนา และ กัตติกา ตังชนกานนท์. (2525). ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาดนตรีศึกษาที่มีส่วนสนับสนุนดนตรีไทยในโรงเรียนสาธิต (มัธยม) ในส่วนกลาง. งานวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน ปี 2525, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อังกูล สมคะเนย์. (2534). สภาพปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุสา สุทธิสาคร. (2544). ดนตรีพัฒนาปัญญา (IQ) อารมณ์ (EQ). กรุงเทพมหานคร: รักลูก.

อบเชย แก้วสุข. (2543). ภูมิปัญญาท้องถิ่น. ค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2550, จากอุดม รุ่งเรืองศรี. (2542). เรือนอนุสารสุนทร. ใน สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ (เล่มที่ 4, น. 2088-2100). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.

Yonelinas, Andrew P. (2001). **Consciousness, control, and confidence: the 3 Cs of recognition memory.** *Journal of Experimental Psychology: General.*

Martin, Andrew J., and Raymond L. Debus. (1999). **Alternative factor structure for the revised self-consciousness scale.** *Journal of Personality Assessment.*



ภาคผนวก ก.
ภาพประมวลการทำวิจัย



ภาพที่ 1 กลองชัยมงคล วัดบุปผาราม (วัดสวนดอก) อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่



ภาพที่ 2 ภาพกลองกลองบูชา (กลองปู้จา) วัดท่าทุ่ม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่



ภาพที่ 3 ภาพกลองสะบัดชัยโบราณ โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่



ภาพที่ 4 ภาพกลองสะบัดชัย (กลองวิวัฒนาการ)
โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่



ภาพที่ 5 การเรียนการสอนกลองซ้ยมงคล สัปดาห์ที่ 1



ภาพที่ 6 การเรียนการสอนกลองซ้ยมงคล สัปดาห์ที่ 2



ภาพที่ 7 การเรียนการสอนกลองชัยมงคล สัปดาห์ที่ 3



ภาพที่ 8 การเรียนการสอนกลองชัยมงคล สัปดาห์ที่ 4



ภาพที่ 9 การเรียนการสอนกลองชัยมงคล สัปดาห์ที่ 5



ภาพที่ 10 การสัมภาษณ์พ่อครูมานพ ขาระณะ



ภาพที่ 11 การสัมภาษณ์พ่อครูคำ กาไวย์



ภาพที่ 12 การสัมภาษณ์พ่อครูมงคล เสียงขารี



ภาพที่ 13 พิธีไหว้ครูกลองชัยมงคล



ภาพที่ 14 การแสดงศิลปปะการตีกลองชัยมงคล พระบรมราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่



ภาพที่ 15 การแสดงศิลปปะการตีกลองชัยมงคล พิธีบวงสรวงพระบรมราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์



ภาพที่ 16 การแสดงศิลปะการตีกลองชัยมงคลพิธีไหว้ครู
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย



ภาพที่ 17 การแสดงศิลปะการตีกลองชัยมงคล งานวัฒนธรรมไทย – ญี่ปุ่น ประจำปี 2558



ภาพที่ 18 การแสดงศิลปปะการตีกลองซ้ยมงคล งานวัฒนธรรมไทย-ญี่ปุ่น ประจำปี 2559



ภาพที่ 19 การแสดงศิลปปะการตีกลองซ้ยมงคล งานวันวิชาการประจำปีการศึกษา 2558
โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก ข.

แนวการสัมภาษณ์ การสังเกต และแบบสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน

แนวการสังเกตนักเรียนรายบุคคล

เรื่อง การเสริมสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นของนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง

จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลการสังเกตนักเรียนรายบุคคล

1. วัน เดือน ปี ที่สังเกต
2. ชื่อ – นามสกุล ระดับชั้น
3. แนวการสังเกตนักเรียนรายบุคคล
 - 3.1 สถานที่ และบริบทของเหตุการณ์
 - 3.1.1 โรงเรียนสันกำแพง
.....
.....
.....
.....
.....
 - 3.2 บุคคลที่เกี่ยวข้อง
 - 3.2.1 ผู้ร่วมวิจัย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 คน
.....
.....
.....
 - 3.3 ปรัชญาการณที่เกี่ยวกับผู้ร่วมวิจัย
 - 3.3.1 นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไรเกี่ยวกับจิตสำนึกรักท้องถิ่นอย่างไร

แนวการสัมภาษณ์นักเรียนรายบุคคล

เรื่อง การเสริมสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลการสัมภาษณ์นักเรียนรายบุคคล

1. วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์
2. ชื่อ – นามสกุล ระดับชั้น
3. แนวการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านกลองชัยมงคล
 - 3.1 นักเรียนรู้จัก และเห็นคุณค่าของกลองชัยมงคลอย่างไร
 - 3.1.1 กลองชัยมงคล คือ
 - 3.1.2 กลองชัยมงคลมีประโยชน์ในทางใดบ้างต่อจิตสำนึกรักท้องถิ่น
 - 3.2 นักเรียนมีทัศนคติ และเห็นคุณค่าอะไรบ้างของกลองชัยมงคลที่มีต่อจิตสำนึกรักท้องถิ่น
 - 3.2.1 นักเรียนมีทัศนคติเช่นไร เมื่อเห็นคนฝึก และนำกลองมาแสดงในงานต่างๆ
 - 3.2.2 นักเรียนคิดว่ากลองชัยมงคล มีคุณค่าด้านไหนบ้างต่อจิตสำนึกรักท้องถิ่น
- 3.3 หลังจากที่ได้ศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับกลองชัยมงคลแล้ว นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร โดยอาศัยตัวชี้วัดตามทฤษฎีโครงสร้างจิตของ Krathwohl 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ ด้านการตอบสนอง ด้านการรู้คุณค่า ด้านการจัดระบบคุณค่า และด้านการสร้างลักษณะนิสัย

แนวการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านกลองชัยมงคล

เรื่อง การเสริมสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านกลองชัยมงคล

1. วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์
2. ชื่อ – นามสกุล ตำแหน่ง.....
3. แนวการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านกลองชัยมงคล
 - 3.1 การให้คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคลเป็นอย่างไร
 - 3.1.1 กลองชัยมงคล เป็นอย่างไร
 - 3.2 กลองชัยมงคลที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นอย่างไร
 - 3.2.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หรือ มีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับกลองชัยมงคล
 - 3.3 กลองชัยมงคลแตกต่างจากกลองอื่นๆอย่างไร
 - 3.3.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับจิตสำนึกรักท้องถิ่น

แนวการสัมภาษณ์สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

และครูกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน

เรื่อง การเสริมสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นของนักเรียน โรงเรียนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง

จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลการสัมภาษณ์สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูกลุ่มบริหาร
กิจการนักเรียน

1. วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์
2. ชื่อ – นามสกุล ระดับชั้น
3. แนวการสัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน
 - 3.1 นักเรียนรู้จัก และเห็นคุณค่าของกลองชัยมงคลอย่างไร
.....
.....
 - 3.2 นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่นอย่างไร
.....
.....
 - 3.3 หลังจากที่นักเรียนได้ศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับกลองชัยมงคลแล้ว นักเรียนเกิดการ
เปลี่ยนแปลงอย่างไร โดยอาศัยตัวชี้วัดตามทฤษฎีโครงสร้างจิตของ Krathwohl 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน
การรับรู้ ด้านการตอบสนอง ด้านการรู้คุณค่า ด้านการจัดระบบคุณค่า และด้านการสร้างลักษณะ
นิสัย
.....
.....

แบบสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน

แบบสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 คือ ม.2/8 โดยมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 12 คน จากนักเรียน 28 คน ที่ลงเรียนรายวิชานี้ โดยผู้วิจัยคัดเลือกจากนักเรียนที่ผู้วิจัยสังเกตพบว่าการเปลี่ยนแปลงด้านจิตสำนึกรักท้องถิ่น ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ กระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนติกลงชัยมงคลของครู

แบบสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนติกลงชัยมงคลของครู ก่อนและหลังเรียน

คำชี้แจง แบบสำรวจความคิดเห็นนี้ มี 10 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับกระบวนการ รูปแบบ เนื้อหาของการเรียนการสอนติกลงชัยมงคลของครูและแสดงระดับความสำคัญ 5 ระดับ คือ

เลือก (5) หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียน เห็นด้วยมากที่สุด

เลือก (4) หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียน เห็นด้วยมาก

เลือก (3) หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียน เห็นด้วยปานกลาง

เลือก (2) หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียน เห็นด้วยน้อย

เลือก (1) หมายถึง ข้อความนั้นนักเรียน เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1	นักเรียนชอบติกลงชัยมงคล
2	นักเรียนมีความภาคภูมิใจที่สามารถติ กลงชัยมงคลได้
3	นักเรียนสามารถเรียนรู้รูปแบบกลอง ชัยมงคลได้เป็นอย่างดี
4	นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหากลอง

	ซัยมงคลได้เป็นอย่างดี					
5	กลองซัยมงคลเป็นกลองที่แสดงถึง ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ
ข้อ ที่	ข้อความ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
6	นักเรียนให้ความสำคัญกับการเรียน กลองซัยมงคลอย่างสม่ำเสมอ
7	นักเรียนมีความสนใจ และอยาก เรียนรู้กลองซัยมงคลให้มากกว่านี้
8	นักเรียนสามารถเผยแพร่ภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้วยการแสดงกลองซัยมงคล ได้เป็นอย่างดี
9	นักเรียนเชื่อว่าการได้เรียนรู้รูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการจัดการเรียน การสอนตีกลองซัยมงคลทำให้เกิด จิตสำนึกรักท้องถิ่น
10	ศิลปะการแสดงกลองซัยมงคลแสดง ถึงเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เป็นอย่างดี

หน่วยการสอน สาระดนตรี

แผนการสอนที่ 1

“เรื่อง กลองชัยมงคล”

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ช่วงชั้นที่ 3)

สัปดาห์ที่ 1 เวลา 2 คาบเรียน 100 นาที

1. สาระสำคัญ

- 1.1 ประวัติความเป็นมาของกลองชัยมงคล
- 1.2 คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล
- 1.3 พิธีไหว้ครูกลองชัยมงคล จังหวะ และทำนองเพลงพื้นฐาน

2. มาตรฐาน

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าทางดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าของดนตรีไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 3.1 รู้จักกลองชัยมงคล และสามารถอธิบายประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล ได้อย่างถูกต้อง และเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น
- 3.2 เข้าใจและมีความรู้ในเรื่องของกลองชัยมงคล และสามารถอธิบายประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล ได้อย่างถูกต้อง
- 3.3 นักเรียนมีเจตคติที่ดี และรู้คุณค่ากลองชัยมงคล และเกิดจิตสำนึกรักท้องถิ่น
- 3.4 นักเรียนสามารถฟังเพลง และวิเคราะห์ แยกแยะองค์ประกอบของโครงสร้างทำนองเพลงโดยสามารถอธิบายได้ถึงองค์ประกอบในทำนองเพลงที่บรรเลงโดยกลองชัยมงคลได้

4. กิจกรรมการเรียนรู้

- 4.1 ขี่นำเข้าสู่บทเรียน 30 นาที
 - 4.1.1 ครูตั้งคำถามกับนักเรียนเรื่องของกลองชัยมงคล และกลองที่นักเรียนรู้จัก
 - 4.1.2 ครูสอน เรื่อง กลองชัยมงคล

4.1.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงลักษณะของกลองชัยมงคล เสียงของกลองชัยมงคล และจิตสำนึกรักท้องถิ่น

4.2 ชั้นสอน 40 นาที

4.2.1 ครูอธิบายเรื่องของโครงสร้าง หรือองค์ประกอบของกลองชัยมงคล คือเรื่องของ จังหวะทำนองเพลงกลองชัยมงคล เทคนิคการบรรเลงแบบต่าง ๆ อารมณ์เพลงและประเภทของทำนองเพลง ให้นักเรียนฟัง

4.2.2 ครูสอนกลองชัยมงคล แล้วบอกให้นักเรียนฟังองค์ประกอบของจังหวะ และทำนองเพลงพื้นฐาน

4.2.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าได้ยินเสียงกลองอะไรบ้าง จังหวะทำนอง อารมณ์ และจิตสำนึกรักท้องถิ่นว่าเป็นอย่างไร

4.3 ชั้นสรุป 30 นาที

4.3.1 ครูให้นักเรียนพิธีไหว้ครูกลองชัยมงคล และฝึกตีกลองชัยมงคล จังหวะ และทำนองเพลงพื้นฐาน

4.3.2 ครูสอนกลองชัยมงคล และให้นักเรียนช่วยกันสรุปองค์ประกอบจากทำนองเพลงที่ได้ฟัง รวมถึงอธิบายจังหวะ ทำนองเพลงพื้นฐาน และจิตสำนึกรักท้องถิ่น

5. สื่อที่ใช้

5.1 กลองชัยมงคล

5.2 คู่มือการบรรเลงกลองชัยมงคล

6. การวัดผลประเมินผล

6.1 การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

6.1.1 การเข้าชั้นเรียน

6.1.2 ความสนใจในการเรียน

6.1.3 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ต่อจิตสำนึกรักท้องถิ่น

6.2 การตอบคำถามในชั้นเรียน

6.2.1 คำถามเรื่องกลองชัยมงคล และกลองที่นักเรียนรู้จัก

6.2.2 ตอบคำถามเกี่ยวกับชื่อกลอง และเสียงกลองที่นักเรียนได้ยิน

6.2.3 ตอบคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของกลองชัยมงคลว่ามีอะไรบ้าง

6.2.4 ตอบคำถามเกี่ยวกับจิตสำนึกรักท้องถิ่น

6.3 ทดสอบรายกลุ่ม

6.4 ทดสอบรายบุคคล

บันทึกผลหลังสอน

.....
 ลงชื่อที่ร้อยตรี.....ครูผู้สอน (พีระวัฒน์ เสียงขารี)

แผนการสอนที่ 2

“เรื่อง กลองชัยมงคล ทำนองเพลงบุชาธรรม”

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ช่วงชั้นที่ 3)

สัปดาห์ที่ 2 เวลา 2 คาบเรียน 100 นาที

1. สาระสำคัญ

1.1 กลองชัยมงคล ทำนองเพลงบุชาธรรม

2. มาตรฐาน

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าทางดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าของดนตรีไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.1 รู้จักกลองชัยมงคล และสามารถอธิบายประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงบุชาธรรมได้อย่างถูกต้อง

3.2 เข้าใจและมีความรู้ในเรื่องของกลองชัยมงคล และสามารถอธิบายประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงบุชาธรรมได้อย่างถูกต้อง

3.3 นักเรียนมีเจตคติที่ดี และรู้คุณค่ากลองชัยมงคล และทำนองเพลงบุชาธรรม

3.4 นักเรียนสามารถฟังเพลง และวิเคราะห์ แยกแยะองค์ประกอบของโครงสร้างทำนองเพลง โดยสามารถอธิบายได้ถึงองค์ประกอบในทำนองเพลงที่บรรเลงโดยกลองชัยมงคล ทำนองเพลงบุชาธรรมได้

4. กิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 30 นาที

4.1.1 ครูตั้งคำถามกับนักเรียนเรื่องของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงบุชาธรรม

4.1.2 ครูสอน เรื่อง กลองชัยมงคล ทำนองเพลงบุชาธรรม

4.1.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงลักษณะของกลองซ้ยมงคล และเสียงของกลองซ้ยมงคล ทำนองเพลงบูชาธรรม

4.2 ชั้นสอน 40 นาที

4.2.1 ครูอธิบายเรื่องของโครงสร้าง หรือองค์ประกอบของกลองซ้ยมงคล คือเรื่องของ จังหวะทำนองเพลงกลองซ้ยมงคล เทคนิคการบรรเลงแบบต่าง ๆ อารมณ์เพลงและประเภทของทำนองเพลงบูชาธรรมให้นักเรียนฟัง

4.2.2 ครูสอนกลองซ้ยมงคล แล้วบอกให้นักเรียนฟังองค์ประกอบของทำนองเพลงบูชาธรรม

4.2.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าได้ยินเสียงเครื่องดนตรีอะไรบ้าง จังหวะทำนอง เทคนิคการบรรเลง อารมณ์เพลงของทำนองเพลงบูชาธรรมว่าเป็นอย่างไร

4.3 ชั้นสรุป 30 นาที

4.3.1 ครูให้นักเรียนฝึกตีกลองซ้ยมงคล ทำนองเพลงบูชาธรรม

4.3.2 ครูสอนกลองซ้ยมงคล และให้นักเรียนช่วยกันสรุปองค์ประกอบจากทำนองเพลงที่ได้ฟัง รวมถึงเล่าประวัติทำนองเพลงบูชาธรรม

5. สื่อที่ใช้

5.1 กลองซ้ยมงคล

5.2 คู่มือการบรรเลงกลองซ้ยมงคล ทำนองเพลงบูชาธรรม

6. การวัดผลประเมินผล

6.1 การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

6.1.1 การเข้าชั้นเรียน

6.1.2 ความสนใจในการเรียน

6.1.3 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ต่อจิตสำนึกรักท้องถิ่น

6.2 การตอบคำถามในชั้นเรียน

6.2.1 คำถามเรื่องกลองซ้ยมงคล ทำนองเพลงบูชาธรรมที่นักเรียนรู้จัก

6.2.2 ตอบคำถามเกี่ยวกับกลองซ้ยมงคล ทำนองเพลงบูชาธรรม

6.2.3 ตอบคำถามจากเสียงกลองที่นักเรียนได้ยิน

6.2.4 ตอบคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของกลองซ้ยมงคล ทำนองเพลงบูชาธรรมว่ามีอะไรบ้าง

6.3 ทดสอบรายกลุ่ม กลองซ้ยมงคล ทำนองเพลงบูชาธรรม

6.4 ทดสอบรายบุคคล กลองซ้ยมงคล ทำนองเพลงบูชาธรรม

บันทึกผลหลังสอน

.....
 ลงชื่อผู้ที่ร้อยตรี.....ครูผู้สอน (พีระวัฒน์ เสียงขารี)

แผนการสอนที่ 3

“เรื่อง กลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก”

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ช่วงชั้นที่ 3)

สัปดาห์ที่ 2 เวลา 2 คาบเรียน 100 นาที

1. สาระสำคัญ

1.1 กลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก

2. มาตรฐาน

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าทางดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าของดนตรีไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.1 รู้จักกลองชัยมงคล และสามารถอธิบายประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึกได้อย่างถูกต้อง

3.2 เข้าใจและมีความรู้ในเรื่องของกลองชัยมงคล และสามารถอธิบายประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึกได้อย่างถูกต้อง

3.3 นักเรียนมีเจตคติที่ดี และรู้คุณค่ากลองชัยมงคล และทำนองเพลงออกศึก

3.4 นักเรียนสามารถฟังเพลง และวิเคราะห์ แยกแยะองค์ประกอบของโครงสร้างทำนองเพลง โดยสามารถอธิบายได้ถึงองค์ประกอบในทำนองเพลงที่บรรเลงโดยกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึกได้

4. กิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 30 นาที

4.1.1 ครูตั้งคำถามกับนักเรียนเรื่องของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก

4.1.2 ครูสอน เรื่อง กลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก

4.1.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงลักษณะของกลองชัยมงคล และเสียงของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก

4.2 ชั้นสอน 40 นาที

4.2.1 ครูอธิบายเรื่องของโครงสร้าง หรือองค์ประกอบของกลองชัยมงคล คือเรื่อง ของ จังหวะทำนองเพลงกลองชัยมงคล เทคนิคการบรรเลงแบบต่าง ๆ อารมณ์เพลงและประเภท ของทำนองเพลงออกศึกให้นักเรียนฟัง

4.2.2 ครูสอนกลองชัยมงคล แล้วบอกให้นักเรียนฟังองค์ประกอบของทำนองเพลง ออกศึก

4.2.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าได้ยินเสียงเครื่องดนตรีอะไรบ้าง จังหวะ ทำนอง เทคนิคการบรรเลง อารมณ์เพลงของทำนองเพลงออกศึกว่าเป็นอย่างไร

4.3 ชั้นสรุป 30 นาที

4.3.1 ครูให้นักเรียนฝึกตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก

4.3.2 ครูสอนกลองชัยมงคล และให้นักเรียนช่วยกันสรุปองค์ประกอบจากทำนอง เพลงที่ได้ฟัง รวมถึงเล่าประวัติทำนองเพลงออกศึก

5. สื่อที่ใช้

5.1 กลองชัยมงคล

5.2 คู่มือการบรรเลงกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก

6. การวัดผลประเมินผล

6.1 การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

6.1.1 การเข้าชั้นเรียน

6.1.2 ความสนใจในการเรียน

6.1.3 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ต่อจิตสำนึกรักท้องถิ่น

6.2 การตอบคำถามในชั้นเรียน

6.2.1 คำถามเรื่องกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึกที่นักเรียนรู้จัก

6.2.2 ตอบคำถามเกี่ยวกับกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก

6.2.3 ตอบคำถามจากเสียงกลองที่นักเรียนได้ยิน

6.2.4 ตอบคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึกว่ามี

อะไรบ้าง

6.3 ทดสอบรายกลุ่ม กลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก

6.4 ทดสอบรายบุคคล กลองชัยมงคล ทำนองเพลงออกศึก

บันทึกผลหลังสอน

.....

ลงชื่อว่าที่ร้อยตรี.....ครูผู้สอน (พีระวัฒน์ เลียงขารี)

แผนการสอนที่ 4

“เรื่อง กลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะศึก”
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ช่วงชั้นที่ 3)
สัปดาห์ที่ 2 เวลา 2 คาบเรียน 100 นาที

1. สาระสำคัญ

1.1 กลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะศึก

2. มาตรฐาน

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าทางดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าของดนตรีไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.1 รู้จักกลองชัยมงคล และสามารถอธิบายประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะศึกได้อย่างถูกต้อง

3.2 เข้าใจและมีความรู้ในเรื่องของกลองชัยมงคล และสามารถอธิบายประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะศึกได้อย่างถูกต้อง

3.3 นักเรียนมีเจตคติที่ดี และรู้คุณค่ากลองชัยมงคล และทำนองเพลงชนะศึก

3.4 นักเรียนสามารถฟังเพลง และวิเคราะห์ แยกแยะองค์ประกอบของโครงสร้างทำนองเพลงโดยสามารถอธิบายได้ถึงองค์ประกอบในทำนองเพลงที่บรรเลงโดยกลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะศึกได้

4. กิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 30 นาที

4.1.1 ครูตั้งคำถามกับนักเรียนเรื่องของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะศึก

4.1.2 ครูให้นักเรียนสอน เรื่อง กลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะศึก

4.1.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงลักษณะของกลองชัยมงคล และเสียงของ

กลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะศึก

4.2 ชี้นสอน 40 นาที

4.2.1 ครูอธิบายเรื่องของโครงสร้าง หรือองค์ประกอบของกลองชัยมงคล คือเรื่อง ของ จังหวะทำนองเพลงกลองชัยมงคล เทคนิคการบรรเลงแบบต่าง ๆ อารมณ์เพลงและประเภท ของทำนองเพลงชนะเลิศให้นักเรียนฟัง

4.2.2 ครูสอนกลองชัยมงคล แล้วบอกให้นักเรียนฟังองค์ประกอบของทำนองเพลง ชนะศึก

4.2.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าได้ยินเสียงเครื่องดนตรีอะไรบ้าง จังหวะ ทำนอง เทคนิคการบรรเลง อารมณ์เพลงของทำนองเพลงชนะเลิศว่าเป็นอย่างไร

4.3 ขึ้นสรุป 30 นาที

4.3.1 ครูให้นักเรียนฝึกตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะเลิศ

4.3.2 ครูสอนกลองชัยมงคล และให้นักเรียนช่วยกันสรุปองค์ประกอบจากทำนอง เพลงที่ได้ฟัง รวมถึงเล่าประวัติทำนองเพลงชนะเลิศ

5. สื่อที่ใช้

5.1 กลองชัยมงคล

5.2 คู่มือการบรรเลงกลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะเลิศ

6. การวัดผลประเมินผล

6.1 การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

6.1.1 การเข้าชั้นเรียน

6.1.2 ความสนใจในการเรียน

6.1.3 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ต่อจิตสำนึกรักท้องถิ่น

6.2 การตอบคำถามในชั้นเรียน

6.2.1 คำถามเรื่องกลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะเลิศที่นักเรียนรู้จัก

6.2.2 ตอบคำถามเกี่ยวกับกลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะเลิศ

6.2.3 ตอบคำถามจากเสียงกลองที่นักเรียนได้ยิน

6.2.4 ตอบคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะเลิศว่ามี อะไรบ้าง

6.3 ทดสอบรายกลุ่ม กลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะเลิศ

6.4 ทดสอบรายบุคคล กลองชัยมงคล ทำนองเพลงชนะเลิศ

บันทึกผลหลังสอน

.....
ลงชื่อที่ร้อยตรี.....ครูผู้สอน (พีระวัฒน์ เสียงขารี)

แผนการสอนที่ 5

“เรื่อง กลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่า”

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ช่วงชั้นที่ 3)

สัปดาห์ที่ 2 เวลา 2 คาบเรียน 100 นาที

1. สาระสำคัญ

1.1 กลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่า

2. มาตรฐาน

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าทางดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าของดนตรีไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.1 รู้จักกลองชัยมงคล และสามารถอธิบายประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่าได้อย่างถูกต้อง

3.2 เข้าใจและมีความรู้ในเรื่องของกลองชัยมงคล และสามารถอธิบายประวัติความเป็นมา คุณค่าและความหมายของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่าได้อย่างถูกต้อง

3.3 นักเรียนมีเจตคติที่ดี และรู้คุณค่ากลองชัยมงคล และทำนองเพลงขอฝนแสนห่า

3.4 นักเรียนสามารถฟังเพลง และวิเคราะห์ แยกแยะองค์ประกอบของโครงสร้างทำนองเพลงโดยสามารถอธิบายได้ถึงองค์ประกอบในทำนองเพลงที่บรรเลงโดยกลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่าได้

4. กิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 30 นาที

4.1.1 ครูตั้งคำถามกับนักเรียนเรื่องของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่า

4.1.2 ครูสอน เรื่อง กลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่า

4.1.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายถึงลักษณะของกลองชัยมงคล และเสียงของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่า

4.2 ชี้นำสอน 40 นาที

4.2.1 ครูอธิบายเรื่องของโครงสร้าง หรือองค์ประกอบของกลองชัยมงคล คือเรื่อง ของ จังหวะทำนองเพลงกลองชัยมงคล เทคนิคการบรรเลงแบบต่าง ๆ อารมณ์เพลงและประเภท ของทำนองเพลงขอฝนแสนห่าให้นักเรียนฟัง

4.2.2 ครูสอนกลองชัยมงคล แล้วบอกให้นักเรียนฟังองค์ประกอบของทำนองเพลง ขอฝนแสนห่า

4.2.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าได้ยินเสียงเครื่องดนตรีอะไรบ้าง จังหวะ ทำนอง เทคนิคการบรรเลง อารมณ์เพลงของทำนองเพลงขอฝนแสนห่าว่าเป็นอย่างไร

4.3 ขึ้นสรุป 30 นาที

4.3.1 ครูให้นักเรียนฝึกตีกลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่า

4.3.2 ครูสอนกลองชัยมงคล และให้นักเรียนช่วยกันสรุปองค์ประกอบจากทำนอง เพลงที่ได้ฟัง รวมถึงเล่าประวัติทำนองเพลงขอฝนแสนห่า

5. สื่อที่ใช้

5.1 กลองชัยมงคล

5.2 ภาพการบรรเลงกลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่า

6. การวัดผลประเมินผล

6.1 การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

6.1.1 การเข้าชั้นเรียน

6.1.2 ความสนใจในการเรียน

6.1.3 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ต่อจิตสำนึกรักท้องถิ่น

6.2 การตอบคำถามในชั้นเรียน

6.2.1 คำถามเรื่องกลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่าที่นักเรียนรู้จัก

6.2.2 ตอบคำถามเกี่ยวกับกลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่า

6.2.3 ตอบคำถามจากเสียงกลองที่นักเรียนได้ยิน

6.2.4 ตอบคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของกลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอ ฝนแสนห่าว่ามีอะไรบ้าง

6.3 ทดสอบรายกลุ่ม กลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่า

6.4 ทดสอบรายบุคคล กลองชัยมงคล ทำนองเพลงขอฝนแสนห่า

บันทึกผลหลังสอน

.....
ลงชื่อที่ร้อยตรี.....ครูผู้สอน (พีระวัฒน์ เสียงขารี)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	ว่าที่ร้อยตรีพิระวัฒน์ เสียงขาริ
วันเดือนปีเกิด	19 กันยายน พ.ศ.2527
ที่อยู่	150 หมู่ที่ 4 ตำบลเชิงคอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220
เบอร์โทรศัพท์	088 – 4034608
อีเมล	gun_swu@hotmail.com
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสันกำแพง สพม. 34
ประวัติการศึกษา	ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ. 5 ปี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

